II 3327

LUMEA ALMANAH 1985

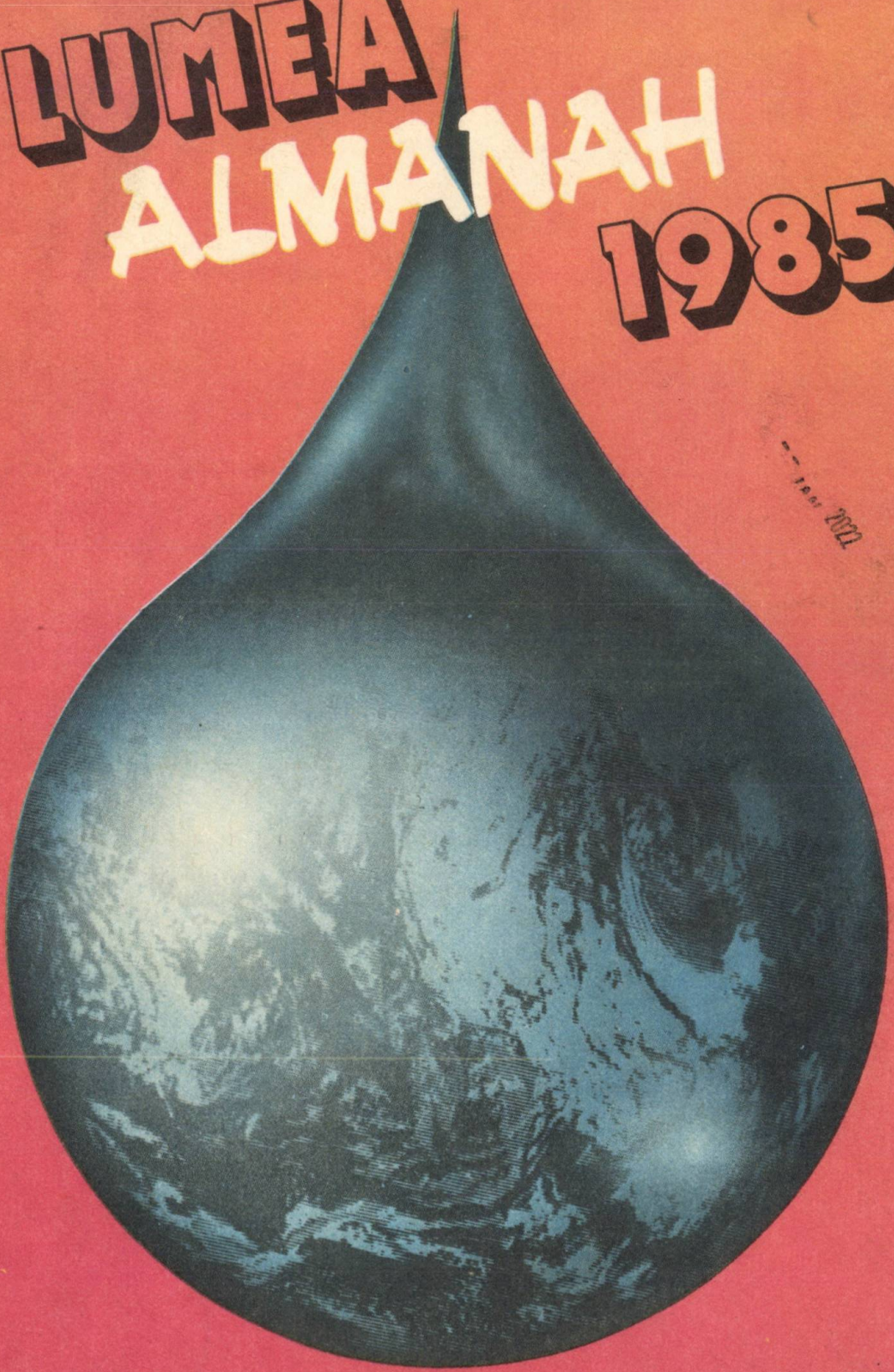

LUMEA-ALMANAH'85

BIBLIOTECA „ASTRA"
SIBIU

CONGRESUL XIII PCR

Realegerea tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU în suprema funcție de secretar general al partidului — expresia voinței unanime a comuniștilor români, a întregului popor

Vă asigur, dragi tovarăși, asigur partidul și poporul nostru că și în viitor — ca și pînă acum — voi face totul pentru a răspunde încrederii ce mi s-a acordat, că voi acționa cu întreaga fermitate, cu toate forțele, în vederea înfăptuirii hotărîrilor Congresului nostru, a Programului partidului, pentru asigurarea ridicării poporului, a patriei noastre pe noi culmi de progres și civilizație, pentru întărirea continuă a independenței și suveranității României socialiste!

În același timp, voi face totul și în viitor pentru înfăptuirea politicii partidului și statului nostru de colaborare internațională. Vă asigur că nu voi precupeți nici un efort pentru a contribui la realizarea unei păci trainice în întreaga lume!

NICOLAE CEAUȘESCU

50801

CONGRESUL XIII PCR

Act istoric pentru destinele de propășire liberă și demnă a României socialiste

Sub semnul a două mari momente, cu profunde ecouri în conștiință, națiunea noastră încheie acest an de remarcabile împliniri pe drumul propășirii ei socialiste și comuniste: împlinirea a patru decenii de la victoria revoluției de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă și Congresul al XIII-lea al Partidului Comunist Român. Înscrise cu litere de aur în istoria partidului și a țării, aceste momente dau întreaga măsură a înălțimii politice, economice, sociale și morale fără precedent la care se află patria noastră. Prosperă prin munca proprie, liberă și demnă, stăpînă pe propriul ei destin, respectată și admirată în concertul națiunilor lumii, România socialistă și-a atras simpatia și stima tuturor celor pentru care independența, curajul adevărului spus limpede și răspicat și acțiunea fermă pentru pace și înnoire socială sînt norme de existență politică și morală.

Și, acum, la pragul spre Noul An, cu încrederea deplină în continuitatea neabătută a drumului de luptă și muncă spre noi victorii în vasta operă de transformare revoluționară a societății românești, în viitorul luminos al țării, dominantă, însuflețitoare și avînd greutatea realităților care izvorăsc din istorie și din care istoria se naște este conștiința națională a legămîntului suprem, unind pe toți oamenii patriei, fără deosebire de naționalitate, prin forța gîndului, a voinței și acțiunii lor, legămînt întemeiat pe certitudinea în justețea politicii partidului și statului.

Și nu există expresie mai limpede a acestei certitudini naționale în destinul de propășire liberă și demnă a patriei ca marele act politic prin care, la Congresul al XIII-lea, întregul partid, cu consensul deplin al poporului, a reales, într-o impresionantă unanimitate, pe tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU în funcția supremă de secretar general al partidului, avînd deplina convingere că această opțiune conferă țării garanția împlinirii celor mai înalte idealuri de independență, libertate, progres și prosperitate. Acest vot al partidului și, deopotrivă, al țării — un vot pentru istorie — stă limpede și vibrantă mărturie a unității de nezdruncinat a întregului popor în jurul partidului, al secretarului său general, președintele Republicii, tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU — marele patriot și revoluționar, care, încă din anii tinereții, a dat pilda strălucită a luptei pentru dreptate și adevăr, pentru libertatea și independența patriei, pentru devenirea ei socialistă și comunistă, care, de-a lungul întregii activități, s-a aflat în fruntea luptei pentru transformări revoluționare, care, în cele aproape două decenii la conducerea partidului și statului, a consacrat, prin opera politică de înaltă responsabilitate, o epocă unică în istorie prin grandoarea înfăptuirilor, o epocă în care conștiința națională a asociat, firesc și definitiv, numele țării de numele celui căruia poporul i-a încredințat destinele. CEAUȘESCU — ROMÂNIA reprezintă, astăzi, o identitate care și-a cîștigat, în același timp, înalt prestigiu internațional, respectul și admirația tuturor celor iubitori de pace, libertate și independență.

Acum, la cumpăna tradițională între prezent și viitor, sub semnul realizărilor obținute și al obiectivelor însuflețitoare stabilite de marele forum democratic al partidului, putem privi, cu fruntea sus, la drumul parcurs și la cel pe care îl vom urma — chiar dacă n-a fost și nici nu va fi ușor —, întăriți în convingerea, întemeiată pe faptele împlinite, că programele adoptate — vizînd perspectiva imediată sau mai îndepărtată — vor fi traduse cu succes în viață, în această mare bătălie pe care poporul, sub conducerea partidului, a secretarului său general, o dă pentru propășirea și bunăstarea lui.

Puternic mobilizatoare au răsunat, în inimile tuturor comuniștilor, tuturor oamenilor muncii din patria noastră, cuvintele tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU rostite la înalta tribună a Congresului: „Nu ne este teamă de greutățile pe care le mai avem de învins. Comuniștii au învins multe greutăți, au acționat multă vreme în condiții grele, de ilegalitate; dar nu ne-am temut nici de închisori, nici de gloanțe, am fost gata întotdeauna — și mulți dintre noi și-au dat viața — pentru cauza eliberării poporului, pentru independența și bunăstarea sa. Cu atît mai mult acum nu ne temem de greutăți. Avem ferma hotărîre să

II 3327

mergem cu toată forţa înainte, învingînd toate greutăţile, deoarece acestea sînt astăzi incomparabil mai mici decît cele pe care a trebuit să le învingem în trecut. Perspectiva minunată care stă în faţa noastră ne cere să lucrăm în spirit revoluţionar, să facem totul pentru a păstra tradiţia şi spiritul de luptă al comuniştilor, al partidului nostru, să servim în orice împrejurări poporul, cauza socialismului!"

Rostite cu responsabilitatea creatorului de istorie, aceste cuvinte demonstrează trăinicia materială şi morală a societăţii noastre socialiste, forţa şi voinţa ei de neclintit, dînd expresie vocaţiei ei constructive şi paşnice, exemplar tradusă în viaţă prin politica internă şi externă a partidului şi statului.

Pornind de la realitatea că destinul ţării este organic legat de evoluţiile şi profundele transformări cu care este confruntată omenirea, România, preşedintele NICOLAE CEAUŞESCU vor acţiona, şi în continuare, cu toată hotărîrea, pentru realizarea deziderateior de pace şi colaborare internaţională, dezvoltînd relaţii cu toate statele lumii, fără deosebire de orînduire social-politică, acţionînd ferm pentru întărirea unităţii şi colaborării cu toate ţările socialiste, cu toate popoarele lumii, în lupta pentru oprirea cursei înarmărilor şi, în primul rînd, a înarmărilor nucleare, pentru dezarmare şi, îndeosebi, pentru dezarmare nucleară, pentru pace.

Iniţiativele de pace şi dezarmare, propunerile constructive de a se face totul pentru identificarea şi valorificarea tuturor resurselor de înţelegere, de dialog şi tratative, efortul neslăbit pentru a face să prevaleze raţiunea, luciditatea, încrederea în victoria luptei unite a popoarelor — sînt, acestea, calităţi care au înscris politica externă a României, a preşedintelui NICOLAE CEAUŞESCU, în conştiinţa lumii nu numai ca o profesiune de credinţă, ci şi ca un principiu de acţiune, de adîncă substanţă umanistă, de înaltă responsabilitate politică şi morală, în care se regăsesc, într-o desăvîrşită sinteză, valorile nealterate ale geniului paşnic şi constructiv al românilor, idealurile socialismului, năzuinţele supreme ale tuturor naţiunilor de a face să triumfe definitiv dreptul cel mai firesc — şi cel mai ameninţat — al oamenilor, al popoarelor, dreptul la pace, la existenţă liberă şi demnă.

„LUMEA"

50 801

ROMÂNIA ŞI MARILE

Organic legate de numele, gîndirea politică şi activitatea prodigioasă a preşedintelui Nicolae Ceauşescu, profundele mutaţii, transformări şi deschideri inaugurate de Congresul al IX-lea — şi care îşi găsesc o strălucită continuitate prin hotărîrile adoptate de Congresul al XIII-lea al partidului — şi-au pus amprenta, în mod semnificativ, şi asupra participării României la viaţa internaţională, demonstrînd, prin forţa faptelor, a argumentelor concrete, unitatea indisolubilă şi intercondiţionarea permanentă dintre politica internă şi externă a statului nostru. A elabora şi înfăptui cu oamenii, pentru oameni, cu poporul, pentru popor reprezintă însăşi chintesenţa programelor de dezvoltare economico-socială a patriei din această perioadă, chemate să asigure progresul ei rapid şi multilateral, afirmarea demnă a României în rîndul celorlalte naţiuni ale lumii. În acelaşi timp, politica externă a ţării — reflectare fidelă a schimbărilor structurale din societatea

La încheierea lucrărilor marelui forum democratic al comuniştilor şi al poporului român, doresc să adresez, din nou, tuturor forţelor politice şi tuturor statelor, şefilor de guverne şi de state, chemarea de a face totul pentru a salva omenirea de la un nou război mondial, de la catastrofa nucleară! Să acţionăm cu deplină răspundere faţă de popoarele noastre, faţă de întreaga omenire pentru a opri amplasarea noilor rachete nucleare cu rază medie în Europa, pentru retragerea celor existente, pentru o Europă fără arme nucleare! Să acţionăm cu toată hotărîrea pentru a se desfăşura tratative corespunzătoare, atît între Statele Unite ale Americii şi Uniunea Sovietică, cît şi cu participarea altor state, în alte organisme pentru dezarmare, în vederea opririi cursei înarmărilor, trecerii la dezarmare, a reducerii forţelor armate, pentru făurirea unei lumi fără războaie şi fără arme, a unei lumi a colaborării paşnice, egale între toate naţiunile.

NICOLAE CEAUŞESCU

Prioritatea priorităţilor — dezarmarea nucleară

„Creşterea pericolului unui nou război mondial, al unei catastrofe nucleare cere tuturor popoarelor să facă totul pentru a opri cursul periculos al evenimentelor. Iată de ce problema fundamentală a epocii contemporane este oprirea cursei înarmărilor, şi în primul rînd a celor nucleare, trecerea la dezarmare şi asigurarea unei păci trainice în lume".

NICOLAE CEAUŞESCU

România, prin glasul şi acţiunea de înaltă autoritate internaţională ale preşedintelui Nicolae Ceauşescu, s-a aflat permanent în primele rînduri ale luptei pentru înlăturarea primejdiei nucleare, pentru apărarea dreptului suprem al popoarelor la pace, la viaţă. Este marele merit al preşedintelui României de a fi pus în lumină, cu deosebită forţă de convingere, faptul că, în condiţiile în care în arsenalele statelor s-au acumulat uriaşe cantităţi de arme nucleare, capabile să distrugă întreaga umanitate şi înseşi condiţiile vieţii pe Pămînt, oprirea cursei înarmărilor, trecerea la dezarmare, în primul rînd nucleară, constituie **problema fundamentală a epocii noastre.**

În actualele împrejurări internaţionale, cu deosebită forţă s-au impus în conştiinţa popoarelor demersurile şi acţiunile energice, lucide, de profundă vibraţie umanistă ale preşedintelui României, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, apelurile sale înflăcărate ca, în aceste momente hotărîtoare pentru destinele umanităţii, să se facă realmente dovada unei înalte răspunderi în faţa generaţiilor de azi şi a celor viitoare, să se acţioneze cu hotărîre pentru a împiedica ireparabilul, pentru a înlătura pericolul unui holocaust nuclear, al distrugerii omenirii.

Încă de la început, ţara noastră a subliniat cu perseverenţă că măsurile adoptate pe linia escaladării înarmărilor nucleare nu trebuie acceptate în mod fatalist, cu resemnare, că **nu este încă tîrziu pentru a se acţiona în vederea opririi acestui curs peri-**

CAUZE ALE OMENIRII

românească contemporană, a preocupărilor ei actuale şi de perspectivă — este menită să confere poporului nostru, în deplină consonanţă cu aspiraţiile fundamentale ale celorlalte popoare, garanţia dezvoltării libere, independente, într-o lume a păcii, colaborării şi înţelegerii internaţionale. Concordanţa obiectivă a acestor deziderate cu aspiraţiile paşnice ale celorlalte popoare, cu idealurile lor de progres liber, neîngrădit, relevă forţa şi vitalitatea orientărilor programatice ale politicii externe româneşti, se află la temelia prestigiului dobîndit de participarea ţării la viaţa şi la raporturile politice actuale.

Ca şi în elaborarea strategiei economico-sociale din ultimele două decenii, a complexelor proiecte de dezvoltare multilaterală a patriei, preşedintele Nicolae Ceauşescu a avut şi are rolul determinant, unanim preţuit, în fundamentarea şi aplicarea politicii de pace şi amplă colaborare a României, în sporirea continuă a prestigiului ei pe arena mondială. Prin viziunea sa îndrăzneaţă asupra epocii actuale, prin aprecierea realistă a transformărilor şi proceselor care se produc în lume, prin profund umanism şi înaltă responsabilitate faţă de liniştea şi securitatea propriului popor, ale celorlalte popoare, conducătorul partidului şi statului nostru s-a impus ca o personalitate proeminentă a contemporaneităţii, militant neobosit pentru cauza păcii, conlucrării şi înţelegerii internaţionale.

Întreaga dinamică a raporturilor României cu celelalte state ale lumii, de pe toate continentele, este revelatoare şi semnificativă pentru dimensiunile cantitative ale participării ţării la viaţa politico-economică actuală. Şi mai importantă, însă, este calitatea deosebită a acestor relaţii, statuarea lor fermă pe principiile independenţei şi suveranităţii naţionale, egalităţii în drepturi, neamestecului în treburile interne şi avantajului reciproc, nerecurgerii la forţă sau la ameninţarea cu forţa

culos. Apelurile în acest sens au fost susţinute de numeroase iniţiative şi propuneri concrete ale preşedintelui României, ele alcătuind un **program clar şi realist de acţiune**, a cărui aplicare ar fi de natură să ducă la diminuarea gravităţii situaţiei mondiale.

Pornind de la datele calitative ale cursei înarmărilor, care au proiectat războiul atomic ca o certitudine a autodistrugerii speciei umane, **dimensiunea nucleară a dezarmării** se relevă ca absolut primordială. În contextul celorlalţi factori generatori de tensiune, prioritatea nucleară este cea care reclamă **Europa ca teren central de acţiune în procesul de dezarmare.** În acelaşi timp, fără a neglija esenţialul, programul românesc de dezarmare se distinge printr-o abordare gradată, **de la simplu la complex.** Unica bază şi, deopotrivă, garanţie a demarării unui real proces de dezarmare o reprezintă **negocierea,** pe baze democratice. Principiul de acţiune: realizarea „echilibrului de forţe" nu prin sporirea armamentelor, nu pe calea accelerării continue a cursei înarmărilor — deci, nu în sus, ci **în jos, prin reducerea la un nivel cît mai scăzut a înarmărilor şi cheltuielilor militare.**

Cu nestrămutata încredere că popoarele pot impune salvgardarea bunului lor suprem: viaţa, libertatea, tovarăşul Nicolae Ceauşescu cheamă la **unirea tuturor forţelor progresiste, a tuturor popoarelor în lupta pentru oprirea cursei înarmărilor, pentru dezarmare, în primul rînd pentru dezarmarea nucleară.** Un apel întărit de angajarea plenară a României socialiste — aşa cum s-a subliniat şi la Congresul al XIII-lea al partidului — de a-şi aduce întreaga contribuţie la înfăptuirea aspiraţiei fierbinţi a tuturor naţiunilor de a trăi într-o lume a păcii, înţelegerii şi progresului.

Participare activă la ampla mişcare mondială pentru pace

● **Ca urmare a iniţiativelor istorice ale preşedintelui Nicolae Ceauşescu,** în întreaga ţară s-au desfăşurat vaste acţiuni politice de masă care au prilejuit manifestarea puternică a voinţei de pace a poporului român.

În acelaşi timp, diferite foruri din ţara noastră au adresat chemări la acţiunea unitară a forţelor cele mai largi pentru înlăturarea primejdiei nucleare:

● **Apelul pentru dezarmare şi pace al Frontului Democraţiei şi Unităţii Socialiste.**

● **Apelul adresat de tineretul României** tuturor organizaţiilor de copii, tineret şi studenţi, tinerei generaţii a lumii.

● **Apelul adresat de Consiliul Naţional al Oamenilor Muncii** clasei muncitoare, tuturor oamenilor muncii din ţara noastră, forţelor iubitoare de pace, popoarelor din întreaga lume.

● **Apelul Marii Adunări Naţionale** către parlamentele, guvernele şi popoarele ţărilor europene, ale Statelor Unite ale Americii şi Canadei.

● **Apelul poporului român,** purtînd 18 milioane de semnături, adresat sesiunii speciale din 1982 a Organizaţiei Naţiunilor Unite consacrate dezarmării.

● **Apelul Marii Adunări Naţionale** adresat Sovietului Suprem al U.R.S.S., Congresului S.U.A., parlamentelor din celelalte ţări europene şi din Canada.

— adică pe principiile noi, democratice ale dreptului internațional, devenite însăşi cheia de boltă a unor raporturi durabile, stabile, de înțelegere şi respect între state. Nu greşim, fără îndoială, afirmînd că lupta neabătută pentru promovarea, apărarea şi generalizarea acestor principii, atît pe plan teoretic, cît şi practic, atît prin numeroasele documente semnate cu alte state, cît şi prin inițiativele din diferite foruri internaționale şi printr-o linie de conduită niciodată dezmințită, reprezintă o contribuție de mare preț a țării noastre la afirmarea unui nou concept de raporturi în lumea actuală, bazat pe forța dreptului şi nu pe dreptul forței.

Evoluțiile complexe şi contradictorii de pe scena politică mondială, perpetuarea politicii imperialiste de forță şi dictat, a unei frenetice curse a înarmărilor, ca principal instrument al celei dintîi, impun, ca preocupare centrală a umanității, apărarea şi asigurarea păcii, trecerea la măsuri reale şi grabnice de dezarmare, în primul rînd de dezarmare nucleară. Impun, de asemenea, statornicirea noii ordini economice internaționale, democratizarea relațiilor interstatale, abolirea forței şi a amenințării cu forța, promovarea de soluții politice, negociate, ca tot atîtea probleme stringente ale făuririi unei lumi mai drepte şi mai bune, o lume a păcii, înțelegerii şi conlucrării între națiuni egale şi suverane. Necesară pe planul propriu-zis al progresului economico-social al fiecărui popor, al ▶

Prodigioasă activitate pentru pacea şi progresul întregii umanități

● *În perioada care a trecut de la Congresul al XII-lea*, tovarăşul Nicolae Ceauşescu a întreprins, împreună cu tovarăşa Elena Ceauşescu, 40 de vizite în țări de pe diferite continente.

● *Președintele României a avut, în acești ani*, 43 de întîlniri cu conducători de partid şi de stat din țările socialiste, 62 de întîlniri cu şefi de stat din țări în curs de dezvoltare şi nealiniate, 16 întîlniri cu şefi de stat şi guvern din țări capitaliste dezvoltate.

● *În acești din urmă cinci ani au fost semnate* 4 tratate de prietenie şi colaborare şi 42 declarații solemne *sau* declarații comune, *în care au fost consacrate principiile noi de relații între state*.

● *Expresie a unei politici de largă deschidere internațională*, România întreține în prezent relații diplomatice şi economice cu 155 de state *din întreaga lume*.

Propuneri constructive, de înaltă responsabilitate pentru pacea lumii

● **Oprirea amplasării rachetelor nucleare americane cu rază medie de acțiune în Europa**, cît şi a realizării contramăsurilor Uniunii Sovietice, stabilirea unei date limită pentru retragerea celor deja instalate.

● **Reluarea grabnică a negocierilor sovieto-americane.**

● **Participarea într-o formă corespunzătoare a statelor europene**, în primul rînd a țărilor din cele două pacte militare, la negocierile pentru realizarea unui acord privind eliminarea armelor nucleare din Europa.

În acelaşi timp, țara noastră a propus adoptarea unor măsuri de dezangajare nucleară, menite să ducă la întărirea încrederii şi securității pe continent, cum ar fi:

— stabilirea de-a lungul frontierelor dintre țările membre ale NATO şi Tratatului de la Varşovia a unui culoar liber de arme nucleare;

— interzicerea efectuării de manevre sau deplasării de nave sau avioane care au la bord arme nucleare de-a lungul frontierelor pe o zonă de 50—100 km;

— convenirea de măsuri pentru prevenirea unui conflict nuclear din eroare sau accident;

— crearea de zone denuclearizate în Balcani, în Europa de nord şi în alte regiuni ale continentului.

Demersuri de profundă rezonanță internațională

● **În baza împuternicirii încredințate de Marea Adunare Națională, tovarăşul Nicolae Ceauşescu a adresat mesaje** secretarului general al C.C. al P.C.U.S., președintele Prezidiului Sovietului Suprem al U.R.S.S., şi președintelui S.U.A. în vederea opririi amplasării de noi rachete cu rază medie de acțiune, pentru retragerea celor existente, pentru o Europă fără arme nucleare (decembrie 1981 şi august 1983).

● **Declarația Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., Consiliului de Stat şi Guvernului Republicii Socialiste România**, cuprinzînd un ansamblu de măsuri pentru oprirea amplasării noilor rachete în Europa, pentru reluarea negocierilor.

● **Declarația comună a președintelui României şi a primului ministru al Greciei** privind necesitatea ca toate țările europene — îndeosebi țările din cele două blocuri militare — să ia o poziție mai activă şi să contribuie, într-o formă sau alta, la realizarea unui acord pentru înlăturarea pericolului nuclear de pe continent.

● **Din inițiativa României, Adunarea Generală a O.N.U. a adoptat la sesiunea de anul trecut o rezoluție vizînd** oprirea amplasării noilor rachete americane în Europa occidentală şi a realizării măsurilor de răspuns anunțate de Uniunea Sovietică, precum şi reluarea cît mai grabnică a tratativelor de la Geneva.

CEAUȘESCU-ROMÂNIA

Întîlniri, convorbiri, întrevederi în țară și în străinătate

Primirea de către tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, a delegației Partidului Comunist Japonez, condusă de Tetsuzo Fuwa, președintele Prezidiului C.C. al P.C. Japonez

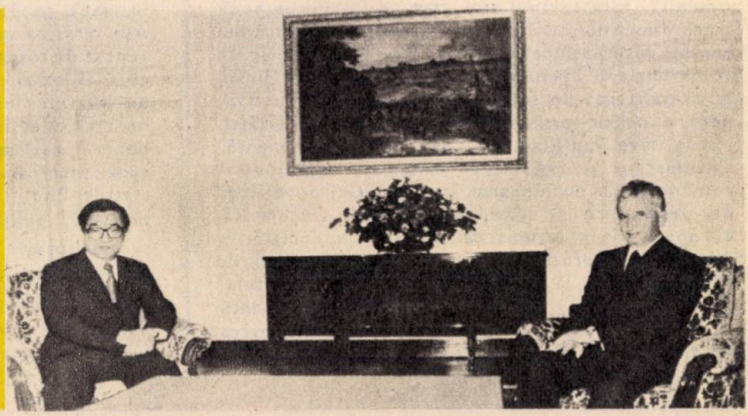

Tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, a primit delegația de partid și de stat a Republicii Nicaragua, condusă de Daniel Ortega Saavedra, membru al Direcțiunii Naționale a Frontului Sandinist de Eliberare Națională (FSLN), coordonatorul Juntei Guvernului de Reconstrucție Națională a Republicii Nicaragua, comandant al Revoluției

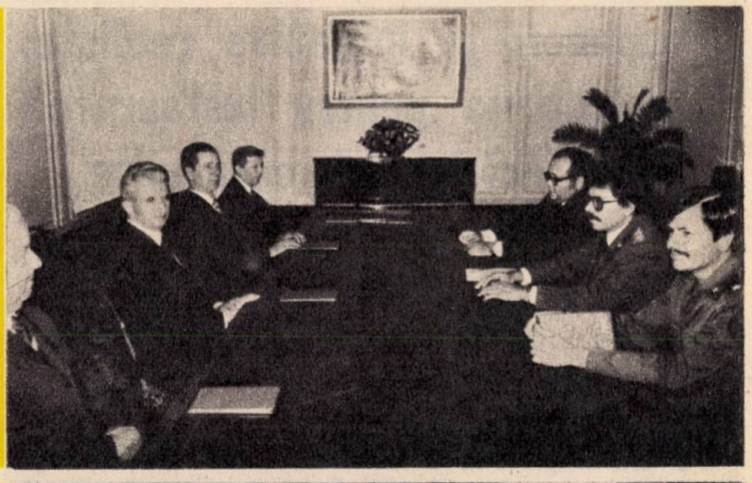

Tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, a primit pe Gert Petersen, președintele Partidului Socialist Popular din Danemarca

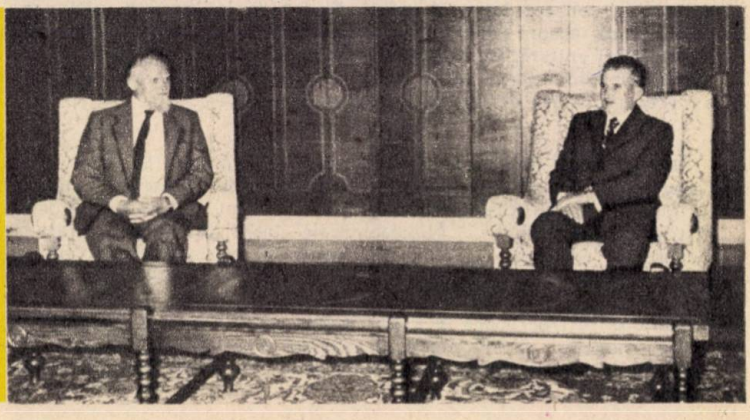

realizării proiectelor lui de dezvoltare, colaborarea internațională este necesară, în concepția României, și pentru soluționarea marilor dificultăți cu care se confruntă umanitatea. Mai mult, caracterul global al problemelor existente reclamă o participare și soluții, ele însele globale, pe măsura marilor interdependențe ale epocii, în concordanță cu interesele legitime ale tuturor statelor, cu exigențele de progres pașnic, echilibrat ale întregii omeniri. Este semnul sub care se înscrie o nouă mare dimensiune calitativă a participării României la viața internațională actuală, legată nemijlocit de contribuția ei dinamică, perseverentă și originală la cristalizarea de soluții negociate, constructive, pentru marile probleme ale contemporaneității.

Inițiative multilaterale, de amplă rezonanță, circumscriu și reliefează calitatea contribuției românești la promovarea unei politici de dialog, de destindere și pace, la procesul securității europene, la soluționarea politică, negociată, a diferendelor dintre state, la cauza dezarmării, păcii, echității și abolirii vechii politici imperialiste, de forță și dictat. În deplină consonanță cu imperativele păcii, cu dezideratele de progres ale popoarelor, viziunea românească asupra evoluțiilor contemporane acordă tocmai popoarelor, forțelor progresiste, democratice, realiste și antiimperialiste de pretutindeni, rolul de a impune, prin lupta lor unită, triumful idealurilor de progres, pace și independență, de a făuri o lume a dreptății și echității.

Așezînd aceste obiective profund umaniste în centrul întregii sale politici externe, România militează cu consecvență pentru transpunerea lor în viață, propune soluții, căi și metode de acțiune. Așa cum se subliniază în magistralul Raport prezentat de tovarășul Nicolae Ceaușescu la Congresul al XIII-lea al partidului, în documentele adoptate de marele forum al comuniștilor români, țara noastră va acționa în continuare, cu toată hotărîrea, pentru realizarea deziderateloor de pace și colaborare internațională, dezvoltînd relații cu toate statele lumii, fără deosebire de orînduire socialpolitică, militînd ferm pentru întărirea unității și colaborării cu toate țările socialiste, cu toate statele lumii, în lupta pentru oprirea cursei înarmărilor și, în primul rînd, a înarmărilor nucleare, pentru edificarea unei lumi fără arme și fără război, a unei lumi mai drepte și mai bune.

Propuneri și inițiative realiste, constructive pentru instaurarea unei noi ordini economice internaționale

În ampla dezbatere din ultimii ani, pe plan mondial, asupra instaurării unei noi ordini economice internaționale, demersul românesc — pe tărîm teoretic, elaborat în opera președintelui Nicolae Ceaușescu, și pe tărîm practic, transpus în politica externă a țării — s-a înscris ca o contribuție originală, cu valoare promoțională, atît prin argumentație și sistematizare, cît și prin concretizare și operaționalitate. Această contribuție a fost adusă încă de la primele începuturi ale perioadei de cristalizare pe plan internațional a conceptului noii ordini. Și tot de la început, viziunea românească asupra conceptului a fost conturată într-o structură închegată și unitară, argumentarea necesității noii ordini fiind completată cu evidențierea căilor și mijloacelor de realizare a ei, pentru a o trece din sfera discuțiilor în cea a acțiunii.

În magistralul Raport prezentat Congresului al XIII-lea și adoptat în unanimitate de forumul comuniștilor, tovarășul Nicolae Ceaușescu sublinia: „Avînd în vedere gravitatea situației economice și financiare mondiale, se impune o restructurare a sistemului monetar și financiar, o participare, cu drepturi egale, a tuturor statelor la activitatea organismelor financiare internaționale. Sînt necesare negocieri reale între țările dezvoltate și țările în curs de dezvoltare cu privire la ansamblul dezvoltării economico-sociale, pentru stabilirea unui program general de sprijinire a eforturilor de lichidare a subdezvoltării. Trebuie realizată o nouă ordine economică mondială, bazată pe egalitate, pe echitate și avantaj reciproc."

• România se pronunță pentru adoptarea următoarelor acțiuni prioritare în vederea depășirii crizei economice mondiale și instaurării noii ordini economice internaționale:

— eliminarea barierelor protecționiste și discriminărilor comerciale

— asigurarea unor raporturi corespunzătoare între prețurile materiilor prime și produselor industriale

— convenirea unor programe de sprijinire a țărilor în curs de dezvoltare în domeniile agriculturii, industriei, transporturilor, pregătirii cadrelor de specialitate etc.

— asigurarea unui transfer de tehnologii moderne, în condiții avantajoase, către aceste țări

— sporirea substanțială a fondurilor alocate pentru sprijinirea țărilor respective

— reducerea și stabilizarea dobînzilor la niveluri rezonabile (nu mai mult de 5 la sută în cazul creditelor acordate țărilor în curs de dezvoltare) și asigurarea acce-

Tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, s-a întîlnit cu tovarășul Georges Marchais, secretar general al Partidului Comunist Francez

CEAUȘESCU —ROMÂNIA vastă și neobosită activitate

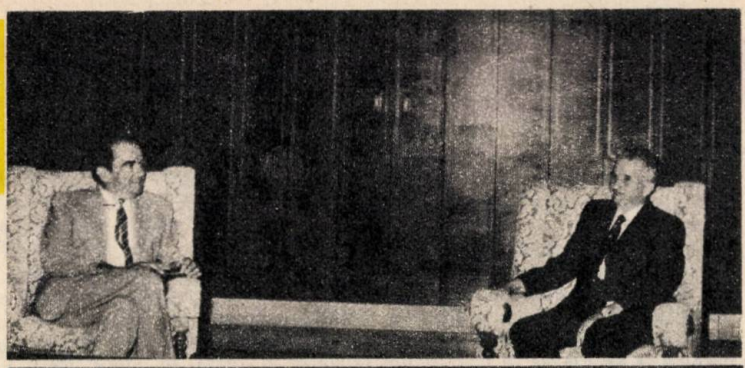

Tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, a primit pe primul ministru al Guvernului Republicii Guineea, colonel Diarra Traore

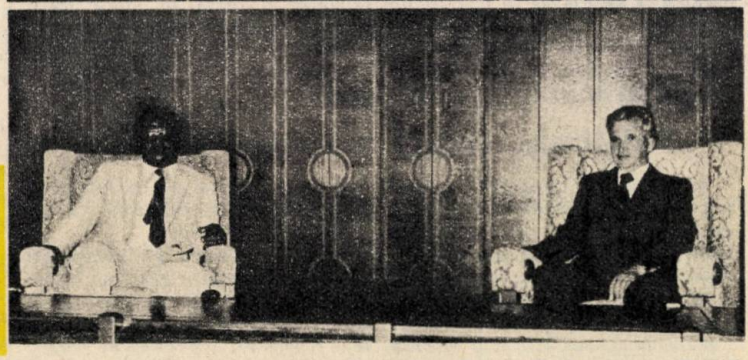

sului acestor țări în condiții preferențiale la creditele internaționale

— soluționarea problemei datoriei externe a țărilor respective prin: anularea datoriilor țărilor cel mai puțin dezvoltate (cu un venit național pînă la 500—600 dolari pe locuitor); reducerea importantă a datoriilor pentru țările cu un venit național pînă la 1000—2000 dolari pe locuitor; reducerea generală, de 30 pînă la 50 la sută a datoriilor pentru toate țările în curs de dezvoltare; amînarea rambursării și reeșalonarea pe termen lung și cu dobînzi scăzute a acestor datorii; deducerea din cuantumul datoriei a sumelor deja plătite în contul unor dobînzi mai mari de 7—8 la sută; stabilirea unui plafon maxim al plăților anuale în contul datoriei care să nu depășească 10—15 la sută din totalul încasărilor din exporturi

— trecerea hotărîtă la reducerea cheltuielilor militare, al căror nivel constituie unul din principalii factori de agravare a situației economice mondiale.

● Un rol important revine colaborării mai active între înseși țările în curs de dezvoltare, întăririi solidarității și conlucrării lor, atît pentru soluționarea cu forțe proprii a unor probleme ale dezvoltării, cît și pentru a trata cu rezultate mai bune cu țările dezvoltate în vederea realizării unor înțelegeri corespunzătoare și trecerii la înfăptuirea noii ordini economice internaționale.

● În Raportul la Congresul al XIII-lea, tovarășul Nicolae Ceaușescu sublinia: „Soluționarea globală a problemelor economico-financiare, realizarea noii ordini economice internaționale constituie o necesitate obiectivă pentru depășirea crizei economice actuale, pentru stabilitatea și dezvoltarea armonioasă a economiei mondiale. Este și în interesul țărilor dezvoltate de a se ajunge în cel mai scurt timp la soluționarea globală a tuturor problemelor economice și financiare mondiale, la realizarea unor noi relații economice internaționale. Aceasta va avea o mare însemnătate pentru întreaga dezvoltare mondială, pentru progresul economic și social al fiecărui popor, pentru politica de destindere, de colaborare și pace."

Dialogul și negocierile — sens unic spre pace

Documentele Congreselor al IX-lea, al X-lea, al XI-lea și al XII-lea, ale Conferințelor Naționale ale partidului, ca și ale Congresului al XIII-lea al P.C.R., în elaborarea cărora tovarășul Nicolae Ceaușescu a avut rolul hotărîtor, fundamentează, cu o deosebită claritate, poziția de principiu a României socialiste privind promovarea dialogului, soluționarea exclusiv pe cale pașnică a tuturor problemelor litigioase și a stărilor conflictuale, eliminarea, pentru totdeauna din viața internațională, a folosirii forței ori amenințării cu folosirea ei. Această poziție statornică a politicii externe românești izvorăște din convingerea că nimic nu justifică și nu poate justifica folosirea forței sau a amenințării cu forța în raporturile dintre state,

ROMÂNIA ŞI MARILE CAUZE ALE OMENIRII

intervenţia militară de orice fel în reglementarea problemelor litigioase.

Concepţia conducătorului partidului şi statului nostru, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, privind **necesitatea reglementării diferendelor dintre state exclusiv pe cale paşnică** se reliefează în trăsăturile caracteristice ale politicii externe, în iniţiativele şi demersurile întreprinse în acest sens. Nu numai concret faţă de o situaţie sau alta, faţă de un conflict sau altul a militat şi militează România pentru găsirea unor soluţii paşnice, ci şi principial, pe plan internaţional, pentru ca poziţia ei să îmbrace forma juridică necesară eliminării forţei din viaţa planetei, scoaterii mijloacelor de distrugere în masă în afara legii, creării cadrului politic şi organizatoric adecvat soluţionării negociate a tuturor problemelor litigioase.

Tratativele, singura alternativă raţională

Acţionînd cu consecvenţă pentru eliminarea difinitivă a politicii de forţă din viaţa internaţională, pentru rezolvarea pe cale paşnică, prin tratative, a tuturor problemelor litigioase dintre state, România, preşedintele Nicolae Ceauşescu au desfăşurat o intensă activitate, avansînd, totodată, la O.N.U. şi în alte organizaţii internaţionale, o serie de iniţiative de larg răsunet internaţional, ca, de pildă:

● Prin apeluri şi propuneri concrete adresate părţilor angajate în conflictele ce au loc în diverse părţi ale lumii, preşedintele României a promovat **soluţii principiale pentru stingerea focarelor de război şi pentru iniţierea de negocieri în vederea soluţionării politice, în interesul tuturor părţilor aflate în conflict, a problemelor litigioase.**

● Înscrierea pentru prima dată pe ordinea de zi a Adunării Generale a O.N.U. a punctelor referitoare la **„Reglementarea pe cale paşnică a diferendelor dintre state"** (1979) şi la **„Dezvoltarea şi întărirea bunei vecinătăţi dintre state"** (1981).

● Adoptarea de către Adunarea Generală a O.N.U., în 1982, la propunerea României, a **„Declaraţiei privind reglementarea paşnică a diferendelor internaţionale"**.

● În scopul creşterii rolului O.N.U. în promovarea păcii şi înţelegerii internaţionale, ţara noastră a propus **crearea unei comisii permanente a Naţiunilor Unite pentru bune oficii, mediere şi conciliere.**

Democratizarea vieţii internaţionale — fundamentul soluţiilor juste şi viabile

„România — sublinia tovarăşul Nicolae Ceauşescu la Congresul al XIII-lea al partidului — se pronunţă cu hotărîre pentru creşterea rolului Organizaţiei Naţiunilor Unite şi al altor organisme internaţionale în soluţionarea democratică, pe baza dreptului internaţional, a tuturor problemelor mondiale cu participarea tuturor statelor lumii şi, îndeosebi, a ţărilor mici şi mijlocii, a statelor nealiniate şi a celor în curs de dezvoltare, care sînt vital interesate în politica de independenţă, libertate şi pace. În acest sens apare necesitatea perfecţionării activităţii Organizaţiei Naţiunilor Unite şi a celorlalte organisme internaţionale, a unei mai mari democratizări a acestora, a participării mai intense la activitatea lor a tuturor statelor, fără deosebire de mărime sau orînduire socială".

Pentru făurirea unei lumi a legalităţii

De-a lungul anilor, România, preşedintele Nicolae Ceauşescu au făcut eforturi stăruitoare pentru afirmarea trainică a normelor noi, democratice de relaţii între state vizînd:

● dreptul fiecărui stat la existenţă liberă, la independenţă şi suveranitate naţională, la pace, progres şi securitate;

● dreptul fiecărui popor de a-şi decide de sine stătător soarta, de a se dezvolta corespunzător voinţei şi intereselor proprii, fără nici un amestec din afară;

● dreptul fiecărui popor de a-şi exercita suveranitatea deplină asupra bogăţiilor sale naturale;

● respectarea inviolabilităţii frontierelor şi a integrităţii teritoriale a fiecărui stat;

● obligaţia statelor de a se abţine în relaţiile lor internaţionale de la folosirea forţei sau a ameninţării cu forţa, precum şi de la orice fel de constrîngere de ordin militar, politic, economic sau de altă natură;

● obligaţia tuturor statelor de a-şi reglementa diferendele numai prin mijloacele paşnice;

● dreptul fiecărui stat de a se apăra cu toate mijloacele împotriva oricărui atentat la adresa independenţei şi suveranităţii sale naţionale;

● dreptul fiecărui stat de a avea deplin acces la cuceririle ştiinţei şi tehnicii contemporane;

● obligaţia statelor de a-şi îndeplini cu bună credinţă angajamentele asumate în conformitate cu dreptul internaţional.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, și tovarășa Elena Ceaușescu s-au întîlnit cu tovarășa Dolores Ibarruri, președintele Partidului Comunist din Spania

CEAUȘESCU —ROMÂNIA vastă și neobosită activitate

Tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, a primit pe secretarul Comitetului Popular General al Jamahiriei Arabe Libiene Populare Socialiste, Mohamed Al-Zarouq Rajab

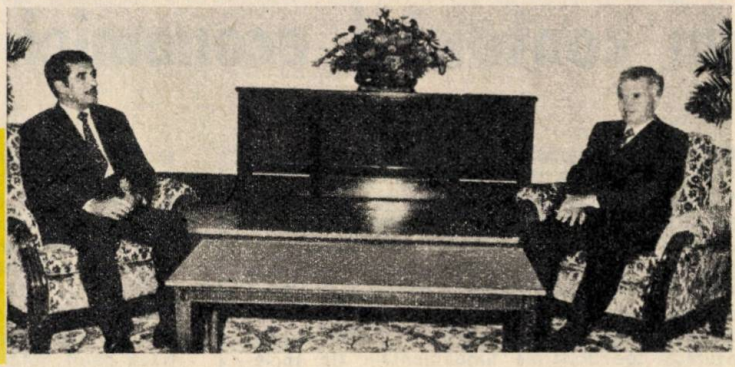

Contribuție la generalizarea normelor democratice în practica vieții internaționale

● România situează noile principii de relații la baza conlucrării sale cu toate cele 155 de state — indiferent de mărimea, puterea sau orînduirea lor socială — cu care întreține relații diplomatice și economice.

● În perioada ce a urmat Congresului al XII-lea al P.C.R., noile principii au fost înscrise la loc de frunte în toate cele **4 tratate de prietenie și colaborare și 42 de declarații solemne sau declarații comune** semnate.

● România a acționat ca noile norme și principii privind raporturile interstatale să fie statornicite **atît în relațiile bilaterale, cît și în relațiile cu toate statele lumii.**

Poziții, rezoluții, documente de largă audiență

În cadrul sesiunilor Adunării Generale a O.N.U. din intervalul ultimilor cinci ani, România a fost autoarea a **32 de rezoluții.**

Totodată, România a fost coautoare, alături de alte state, la peste **200 alte rezoluții.**

Printre multiplele inițiative prezentate de țara noastră se numără:

● **„Poziția și propunerile României cu privire la problemele dezarmării";**

● **Declarația privind reglementarea pașnică a conflictelor;**

● Documentul de lucru în legătură cu crearea, în cadrul O.N.U., a unei **Comisii permanente pentru bune oficii, mediere și conciliere;**

● Rezoluțiile privind **înghețarea și reducerea bugetelor militare** și realocarea resurselor astfel economisite pentru nevoile fiecărei țări, cu prioritate ale celor în curs de dezvoltare;

● Inițiativa privind **Dezvoltarea și întărirea bunei vecinătăți între state;**

● Inițiativa privitoare la pregătirea și marcarea în 1985 a **„Anului Internațional al Tineretului"**, sub deviza „Participare, Dezvoltare, Pace";

● Rezoluția privind înfăptuirea **Dreptului la educație și eradicarea analfabetismului.**

Coordonate ale dezvoltării României în contextul economiei mondiale

Importanța Congresului al XIII-lea în dezvoltarea economico-socială a țării se evidențiază pregnant din însuși locul nodal al acestuia în succesiunea legică a etapelor procesului de transformări calitativ-intensive inaugurat de istoricul Congres al IX-lea — proces al cărui promotor-arhitect este tovarășul Nicolae Ceaușescu. Congresul al IX-lea a deschis calea afirmării noului în întreaga viață economico-socială; la Congresul al X-lea au fost conturate coordonatele fundamentale ale societății socialiste multilateral dezvoltate, exemplu de strategie revoluționară, creatoare, materialist-dialectică și istorică, contribuție românească originală la teoria și practica construcției socialiste; Congresul al XI-lea a adoptat Programul făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintării României spre comunism; Congresul al XII-lea a marcat, în înfăptuirea acestui program, un moment hotărîtor prin formularea cerinței de a se trece pe temelia acumulărilor obținute la o **nouă calitate** în toate domeniile de activitate și, pe această bază, la un nou stadiu, superior, de dezvoltare; în continuitatea firească a înnoirii, Congresul al XIII-lea a stabilit ca, prin consolidarea și dezvoltarea tuturor prefacerilor de pînă acum, să se asigure în cincinalul 1986—1990, așa cum prevăd **Directivele, „înfăptuirea în linii generale a Programului partidului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate, crearea condițiilor necesare trecerii, în perioada următoare, la realizarea fazei superioare a societății socialiste, la construcția comunismului în România".**

În centrul activității viitoare vor sta, așa cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu, **„întărirea pozițiilor României de țară socialistă mediu dezvoltată și trecerea ei într-un stadiu nou, superior — cel de țară socialistă dezvoltată. Planul de dezvoltare economico-socială 1986—1990 și prevederile de perspectivă pînă în anul 2000 vor produce noi și mari transformări revoluționare în societatea românească, vor ridica poporul nostru pe o treaptă superioară a dezvoltării sale, vor consolida realizările în făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate și vor crea condițiile necesare trecerii spre înfăptuirea principiilor comuniste de viață în toate domeniile".**

Elaborate sub îndrumarea directă și cu participarea nemijlocită a tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, președintele Republicii, documentele programatice ale Congresului al XIII-lea poartă amprenta puternică a gîndirii sale revoluționare, a acțiunii sale consecvente pentru promovarea noului în întreaga activitate economico-socială, pentru asigurarea mersului neabătut înainte al țării pe calea socialismului și comunismului, pentru ridicarea generală a nivelului de viață și civilizație al poporului. Se evidențiază rolul hotărîtor și contribuția esențială ale tovarășului Nicolae Ceaușescu în stabilirea și fundamentarea orientărilor și obiectivelor dezvoltării patriei noastre și participării ei în structuri mereu îmbunătățite la schimburile mondiale, în conformitate cu cerințele actuale și de perspectivă pe plan intern și internațional. Dezbătute pe larg și însușite plenar de întregul partid, de întregul popor, aprobate în unanimitate de Congres, prevederile acestor documente au toate condițiile de a fi înfăptuite întocmai. Iar chezășia realizării lor o constituie realegerea tovarășului Nicolae Ceaușescu — prin voința fermă a întregului partid, a întregului popor — în funcția supremă de secretar general al partidului.

Expresie a concepției științifice a tovarășului Nicolae Ceaușescu asupra transformărilor ce se impun în vederea înaintării economico-sociale a țării în noua etapă, baza dezvoltării o constituie **accentuarea și mai puternică a laturilor calitative,** aprofundarea caracterului **intensiv.** Acestea nu sînt — în programele economico-sociale stabilite de Congresul al XIII-lea — doar obiective, ci, prin implicarea lor în concretizarea cifrelor de plan, reprezintă temelia, însăși condiția realizării nivelurilor cantitative ale indicatorilor de producție. Modernizarea, prin aplicarea tehnologiilor celor mai avansate, a industriei, ridicarea nivelului tehnic și calitativ al produselor, promovarea cu prioritate a ramurilor de vîrf, dezvoltarea bazei proprii energetice și de materii prime prin valorificarea superioară a resurselor, reducerea consumurilor specifice, modernizarea agriculturii, punerea integrală în valoare a potențialului productiv al pămîntului — sînt numai cîteva din principalele dimensiuni ale **adîncirii caracterului intensiv și accentuării laturilor calitative ale dezvoltării în perioada 1986 — 1990.** Iar integrarea puternică a calității și eficienței în

La invitația tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, tovarășul Todor Jivkov, secretar general al Comitetului Central al Partidului Comunist Bulgar, președintele Consiliului de Stat al Republicii Populare Bulgaria, a efectuat o vizită de prietenie în Republica Socialistă România. Cu prilejul vizitei, tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu au avut cu tovarășul Todor Jivkov convorbiri într-o serie de probleme de interes comun. Conducătorii de partid și de stat ai României și Bulgariei și-au exprimat satisfacția pentru această nouă întîlnire, care se înscrie pe linia vizitelor reciproce la nivel înalt și a convorbirilor tradiționale româno-bulgare, a relațiilor de prietenie și colaborare în continuă dezvoltare dintre partidele, țările și popoarele noastre

CEAUȘESCU —ROMÂNIA vastă și neobosită activitate

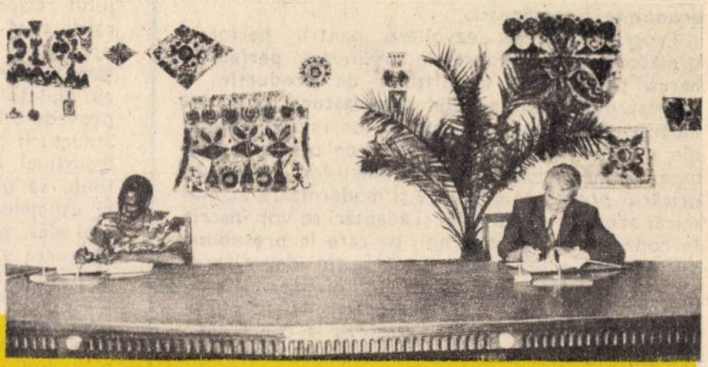

Convorbiri oficiale între tovarășul Nicolae Ceaușescu, președintele Republicii Socialiste România, și căpitan Thomas Sankara, președintele Consiliului Național al Revoluției, șeful statului Burkina-Faso (Volta Superioară). Cei doi șefi de stat au semnat Declarația comună privind întărirea prieteniei și dezvoltarea colaborării bilaterale, precum și Acordul-program privind dezvoltarea pe termen lung a cooperării economice și a schimburilor comerciale între cele două țări

fundamentarea și realizarea indicatorilor de plan este pusă pregnant în evidență de o multitudine de aspecte, deosebit de relevante. Astfel, este prevăzută **o creștere mult mai accentuată a venitului național (44—49 la sută) în comparație cu cea a produsului social (27—32 la sută)**, tocmai prin reducerea sensibilă a ponderii, în cadrul celui din urmă, a cheltuielilor materiale. Tendința se regăsește, firesc, în ce privește evoluțiile producției nete industriale și agricole față de cele ale producției-marfă industriale și, respectiv, producției globale agricole. Sporirea venitului național este stabilită a se realiza cu o creștere mult mai mică a volumului investițiilor (9—13 la sută, pe perioada de 5 ani), deci prin ridicarea substanțială a eficienței acestora. **Indicele de valorificare a materiilor prime, materialelor, combustibililor și energiei urmează să crească cu 25 — 27 la sută, iar consumul energetic pe unitate de venit național să scadă cu peste 20 la sută.** Se prevede o sporire importantă a producției și venitului național la 1000 lei fonduri fixe, iar, pentru realizarea sporului venitului național, este necesară **o creștere puternică a productivității muncii**, de natură a contribui cu 85 la sută la obținerea acestuia. În industrie, creșterea prevăzută a productivității muncii (10 la sută în medie anual) este chiar superioară celei a producției-marfă și, în proporție de 55 la sută, urmează a fi realizată prin introducerea și generalizarea progresului tehnic. Sînt stabilite condiții pentru obținerea, la sfîrșitul perioadei, a 90 la sută din producție în sisteme automatizate și mecanizate.

O expresie a dezvoltării calitative și, totodată, a ridicării gradului de civilizație și standardului de viață este **extinderea puternică a sectorului serviciilor** — prestările acestora pentru populație urmînd să crească cu 68—76 la sută —, devenită posibilă și necesară tocmai pe baza modernizării

Coordonate ale dezvoltării României

industriei, agriculturii, a întregii economii naționale.

La accentuarea caracterului intensiv și laturilor calitative ale dezvoltării o contribuție esențială, mereu sporită, sînt chemate să aducă **cercetarea științifică și ingineria tehnologică.** Creșterea rolului științei și tehnologiei, încorporarea în producție, în activitatea economico-socială a celor mai avansate realizări ale cunoașterii umane — preocupări constante ale partidului nostru — constituie cerințe obiective ale progresului în lumea contemporană, cu atît mai mult subliniate în condițiile actualei noi faze a revoluției științifico-tehnice.

O importanță fundamentală și o semnificație deosebită prezintă faptul că, așa cum se poate constata, cercetarea științifică și dezvoltarea tehnologică sînt orientate — potrivit programelor viitoare — spre **modernizarea, deopotrivă, a industriei și agriculturii,** ceea ce atestă consecvența și continuitatea preocupării partidului nostru pentru **asigurarea unui raport optim în dezvoltarea acestor două ramuri de bază ale economiei românești.**

Programele de dezvoltare pentru perioada următoare au în vedere, în continuare, **perfecționarea permanentă a relațiilor de producție, a suprastructurii și cadrului organizatoric și al democrației socialiste,** adaptarea lor la schimbările din nivelul și structura forțelor de producție, ca bază a soluționării contradicțiilor inerente oricărui proces de edificare și modernizare economică; aceste perfecționări și adaptări se vor înscrie în coordonate calitativ noi, pe care le presupune însuși conținutul viitoarei etape în dezvoltarea țării — mai întîi, încheierea, în linii mari, a procesului de construire a societății socialiste multilateral dezvoltate și apoi trecerea la construcția comunismului, la înfăptuirea principiilor comuniste de viață.

Prin realizarea prevederilor cincinalului 1986—1990 se vor crea condiții pentru ridicarea României pe noi trepte, mai înalte, de dezvoltare, pe care le prefigurează proiecțiile de perspectivă pînă în anul 2000. Potrivit acestora, ca rezultat al accentuării și mai puternice a laturilor calitative ale dezvoltării industriei și agriculturii, ale activității în toate domeniile, se va obține o creștere de 2—2,2 ori a venitului național pe locuitor, vor interveni noi schimbări pe calea lichidării deosebirilor esențiale dintre munca fizică și intelectuală, dintre clase, se va asigura **omogenizarea crescîndă, pe o bază nouă, a societății noastre socialiste,** va fi ridicată la un nivel și mai înalt democrația muncitorească, revoluționară, participarea unită a tuturor categoriilor de oameni ai muncii la conducerea vieții economico-sociale, la făurirea în mod conștient a destinului socialist și comunist al țării. Așa cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu, **„în anul 2000, România va fi o țară socialistă multilateral dezvoltată, atît din punctul de vedere al industriei și agriculturii, învățămîntului și culturii, cît și al nivelului general de viață și civilizație al poporului. Pe această bază se vor crea condițiile necesare care vor asigura trecerea la înfăptuirea și la manifestarea tot mai largă, în societatea noastră, a principiilor comuniste de repartiție, de muncă și viață, în toate domeniile de activitate".**

Atît în cincinalul 1986—1990, cît și în perspectiva anului 2000, o dimensiune fundamentală a dezvoltării economico-sociale a țării o constituie **participarea intensă a României la diviziunea internațională a muncii** — cerință a progresului fiecărei economii naționale în condițiile contemporane, ale interdependențelor crescînde din economia mondială. Acordînd în programele sale de perspectivă — ca și pînă acum — firească atenție de prim ordin dezvoltării relațiilor cu țările vecine, cu țările C.A.E.R., în general cu țările socialiste, România va amplifica și diversifica, în continuare, schimburile și cooperarea economică cu toate statele lumii, fără deosebire de mărime, potențial, nivel de dezvoltare, situare geografică sau sistem politico-social, înțelegînd să așeze, pe mai departe, la baza raporturilor sale economice cu toate acestea respectarea strictă a principiilor independenței și suveranității naționale, egalității depline în drepturi, neamestecului în treburile interne și avantajului reciproc. În conformitate cu exigențele de calitate și eficiență ce caracterizează ansamblul procesului de dezvoltare economico-socială a țării în perioada următoare și în corelație strînsă cu mutațiile moderne din întreaga economie, se prevede o îmbunătățire mai marcată, sub raportul structurii și eficacității, a necesarei participări a României la schimburile mondiale. Pe această linie, se urmărește creșterea ponderii mașinilor și utilajelor, a celorlalte produse prelucrate și, mai ales, înalt prelucrate în cadrul exporturilor, ridicarea generală a nivelului tehnic și competitivității produselor livrate, adaptarea flexibilă la cerințele piețelor internaționale, valorificarea superioară a materiilor prime importante. Printr-o dinamică mai înaltă a exporturilor (față de importuri, judicios dimensionate) este avută în vedere realizarea unei **balanțe comerciale active, care să asigure lichidarea părții rămase din datoriile externe, o balanță de plăți echilibrată și consolidarea rezervelor valutare ale țării.** O importantă extindere vor căpăta **formele moderne de cooperare în producție, știință și tehnică cu alte state,** acțiunile de specializare, de executare a unor obiective pe terțe piețe, constituirea de societăți mixte, promovîndu-se, în general, legături economice pe termen lung și așezarea lor pe baza unor acorduri și instrumente de colaborare stabile și de durată. Este vorba, în esență, de **sporirea mereu mai puternică a contribuției activității de comerț exterior și cooperare economică internațională la realizarea produsului social, la modernizarea economiei românești, la îmbunătățirea continuă a pozițiilor ei în economia mondială.**

Potrivit programelor pentru perioada următoare, România concepe, în continuare, participarea sa la viața economică internațională nu numai ca angrenare intensă în schimburile mondiale, ci și ca acțiune concretă în direcția unei contribuții active, cu ideea și fapta, la soluționarea efectivă și echitabilă a marilor probleme economice ale omenirii, în primul rînd a lichidării subdezvoltării, cea mai presantă dintre ele, de care depinde în

Tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, s-a întîlnit cu tovarășul Samora Moises Machel, președintele Partidului „FRELIMO", președintele Republicii Populare Mozambic, care a condus delegația de partid și de stat mozambicană la festivitățile prilejuite de sărbătoarea națională de la 23 August

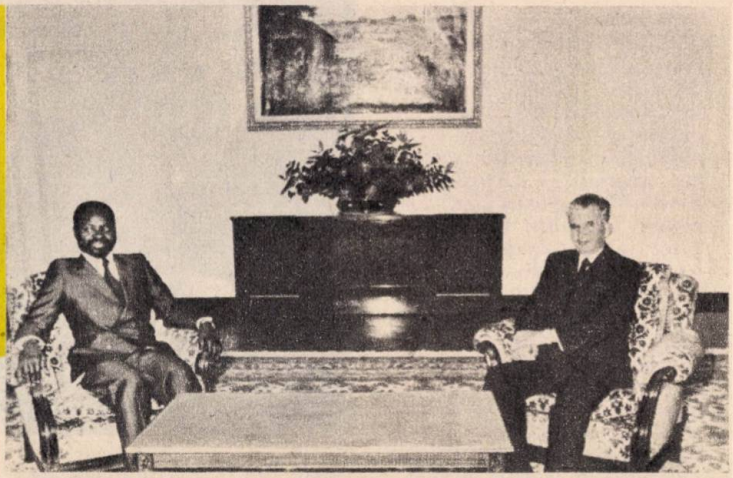

CEAUȘESCU —ROMÂNIA vastă și neobosită activitate

Tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, s-a întîlnit cu tovarășul Narciso Isa Conde, secretar general al Partidului Comunist Dominican

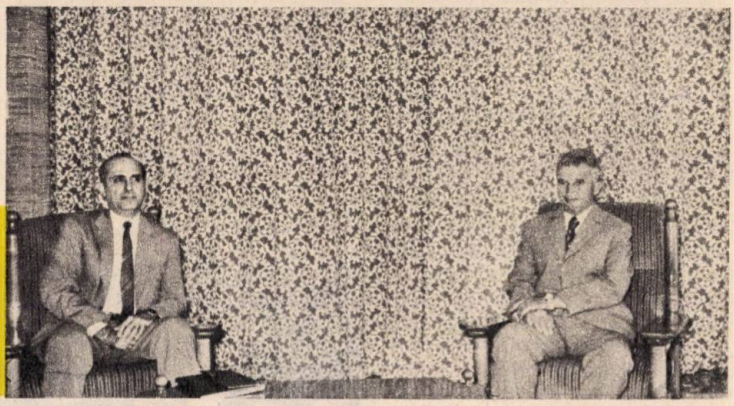

mod nemijlocit progresul general și pacea mondială. Cu atît mai mult cu cît ultimii ani au marcat, în loc de o intensificare, o stagnare și chiar un regres în procesul lichidării subdezvoltării, perioada următoare trebuie, în concepția României, să aducă o cotitură în acest domeniu. Strategia propusă de România, de președintele Nicolae Ceaușescu pentru înlăturarea decalajelor — factor de îngustare a pieței mondiale, de tensiune și confruntare — conjugă intensificarea eforturilor interne ale popoarelor afectate de consecințele subdezvoltării cu o nouă calitate a cadrului economic internațional, prin **așezarea relațiilor economice între state pe echitate, pe o reală reciprocitate a avantajelor de pe urma participării la schimburile mondiale, care să contribuie efectiv la potențarea eforturilor proprii respective.** Sprijinirea țărilor în curs de dezvoltare — asupra legitimității căreia accentuează neslăbit România — se impune nu doar în numele unor criterii și valori morale, dar și în baza interesului comun, întrucît, în condițiile interdependențelor crescînde, extinderea piețelor în aceste țări, prin dinamizarea progresului lor economico-industrial, constituie segmentul indispensabil de susținere a unei expansiuni de ansamblu în economia mondială, de ea depinzînd dezvoltarea în continuare a însești țărilor actualmente industrializate.

În fața evenimentelor și derulărilor negative din viața și relațiile economice internaționale, a distorsiunilor, disproporțiilor și dezechilibrelor din economia mondială, România a adoptat — și o va face în continuare — o atitudine activă, de participare angajată la înlăturarea acestora. În condițiile agravării din ultimii ani a crizei economice mondiale, România — luînd, pe plan intern, măsuri ferme și imediate pentru a preîntîmpina și anihila, în parte, consecințele crizei, pentru a-și asigura înaintarea economică pe mai departe chiar și în aceste împrejurări grele — și-a intensificat, pe plan extern, eforturile în vederea convenirii unor acțiuni internaționale menite să ducă la depășirea cît mai grabnică a crizei, formulînd și propunînd celorlalte țări ale lumii o **strategie de „deschidere" și nu de „închidere", de ieșire din dificultăți tocmai prin extinderea, și nu prin restrîngerea, colaborării și conlucrării economice.** În concepția României, a președintelui Nicolae Ceaușescu, criza economică mondială poate fi depășită. Amenințările ce decurg din aceasta, pericolul destabilizării pot fi preîntîmpinate. Conflictualizarea crizei, confruntarea țări bogate—țări sărace pot fi evitate. În general, gravele și complexele probleme economice care afectează progresul global și pacea pot fi rezolvate în perioada următoare, cu condiția, însă, să se treacă de urgență la abordarea frontală, într-un spirit nou,

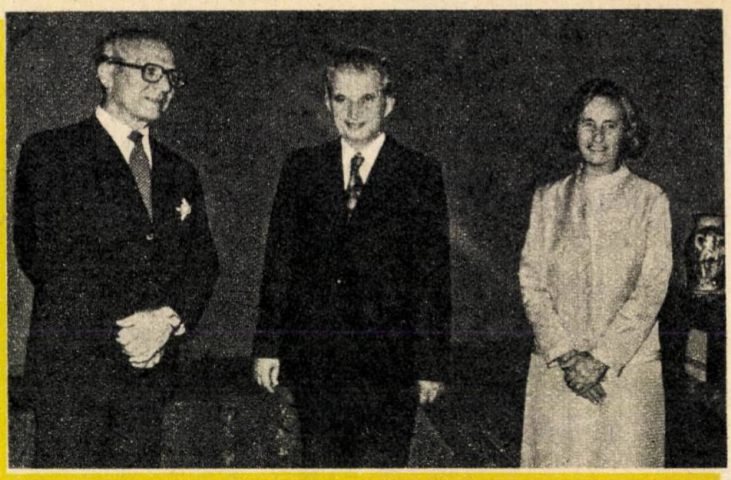

Tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, s-a întîlnit cu tovarășul Erich Honecker, secretar general al Comitetului Central al Partidului Socialist Unit din Germania, președintele Consiliului de Stat al Republicii Democrate Germane, care a participat la manifestările prilejuite de cea de-a 40-a aniversare a revoluției de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă. În cadrul unei solemnități care a avut loc cu ocazia întrevederii, tovarășul Nicolae Ceaușescu a înmînat tovarășului Erich Honecker, cu prilejul împlinirii vîrstei de 70 de ani, Ordinul „Steaua Republicii Socialiste România" clasa I, cu eșarfă, conferit pentru contribuția deosebită adusă la dezvoltarea colaborării dintre Partidul Comunist Român și Partidul Socialist Unit din Germania, dintre Republica Socialistă România și Republica Democrată Germană, la întărirea prieteniei dintre poporul român și poporul Republicii Democrate Germane, la promovarea cauzei generale a socialismului, păcii și colaborării internaționale. Tovarășul Nicolae Ceaușescu, tovarășa Elena Ceaușescu, ceilalți tovarăși prezenți la solemnitate l-au felicitat călduros pe tovarășul Erich Honecker

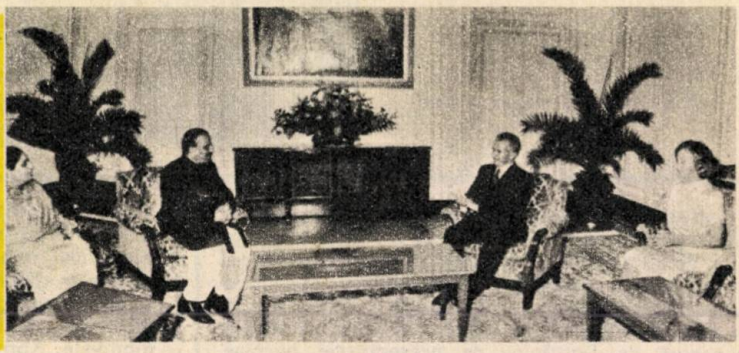

Președintele Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, s-a întîlnit cu președintele Republicii Islamice Pakistan, general Mohammad Zia-ul Haq, care a participat, împreună cu doamna Zia-ul Haq, la festivitățile prilejuite de marea sărbătoare națională a poporului român de la 23 August

---

a acestora, la măsuri concrete, convenite prin **negocieri globale, pe calea noii ordini economice mondiale.**

Pentru realizarea programelor sale de înaintare economico-socială, poporul român are nevoie de liniște și pace. La fel lui, toate popoarele lumii. Iată temeiul vibrantei chemări pe care — în acest moment cu adevărat de cumpănă, cînd manifestările de criză și dezechilibru pe plan economic se combină, la scară mondială, cu încordări politice, cu conflicte între state, cu aberanta cursă a înarmărilor, cînd atîtea bombe sînt gata să explodeze, de la cele nucleare la cea a subdezvoltării — România, președintele Nicolae Ceaușescu o adresează factorilor de decizie politică de pretutindeni de a pune, mai presus de toate, interesele comune ale continuării dezvoltării generale și salvgardării păcii mondiale, trecînd de urgență la o largă colaborare și conlucrare internațională. Concepută de președintele Nicolae Ceaușescu ca o strategie a evitării confruntării, ca o pîrghie a progresului și ca o armă a păcii, conlucrarea internațională este singura în măsură să identifice soluțiile corespunzătoare, mutual acceptabile, pentru angajarea pe drumul rațional al dezarmării, pentru stingerea conflictelor și litigiilor dintre state exclusiv prin mijloace pașnice, pentru depășirea dificultăților, a crizei economice mondiale, pentru lichidarea anomaliilor de dezvoltare din lumea contemporană. Congresul al XIII-lea a prilejuit un nou și puternic angajament al Partidului Comunist Român, al întregului nostru popor de a face totul pentru realizarea nu numai a măreților perspective de dezvoltare economico-socială a țării, dar și a deziderateler arzătoare ale umanității, pe linia asigurării unui viitor de progres și pace, într-o lume mai dreaptă și mai bună, fără arme și fără războaie, a colaborării și înțelegerii între popoare.

dr. Ilie Șerbănescu

CEAUȘESCU —ROMÂNIA vastă și neobosită activitate

Tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, s-a întîlnit cu Gaafar Mohamed Nimeiri, președintele Uniunii Socialiste Sudaneze, președintele Republicii Democratice Sudan, care, în fruntea unei delegații de partid și de stat a țării sale, a participat, împreună cu doamna Buthayna Nimeiri, la festivitățile prilejuite de cea de-a 40-a aniversare a revoluției de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă

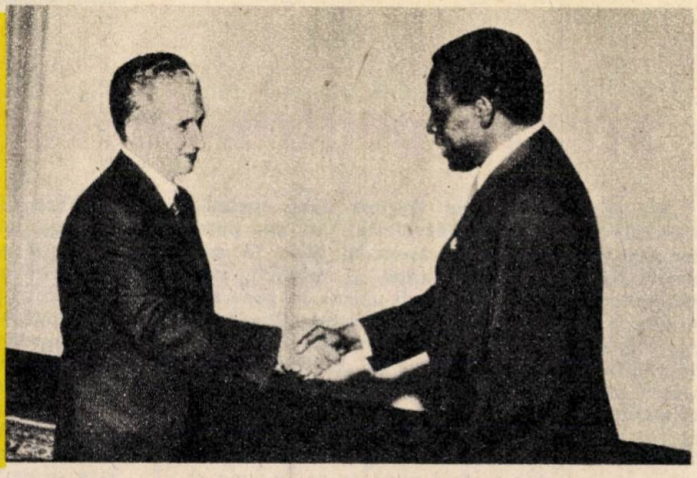

La Palatul Consiliului de Stat au avut loc convorbiri între tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, și tovarășul Jose Eduardo dos Santos, președintele MPLA — Partidul Muncii, președintele Republicii Populare Angola, care, în fruntea unei delegații de partid și de stat, a participat la festivitățile prilejuite de aniversarea zilei de 23 August

Tovarășul Nicolae Ceaușescu, președintele Republicii Socialiste România, s-a întîlnit cu tovarășul Canaan Sodindo Banana, președintele Republicii Zimbabwe, care s-a aflat în țara noastră pentru a participa la festivitățile prilejuite de aniversarea a 40 de ani de la victoria revoluției de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă

CONGRESUL XIII PCR

„Între știință și pace au existat întotdeauna o strînsă legătură, o condiționare și o determinare reciprocă"

Știința pentru dezvoltare și pace

„Nu se poate concepe făurirea unei societăți socialiste multilateral dezvoltate, nu se poate concepe consumul fără a așeza la baza sa cele mai înalte cuceriri ale științei și tehnicii, cele mai noi cuceriri ale cunoașterii umane în general". Aceste cuvinte ale tovarășului **Nicolae Ceaușescu** dau expresie, sintetic dar cuprinzător, atenției deosebite pe care partidul și statul nostru o acordă dezvoltării puternice a științei și tehnicii, aplicării largi în producție a tehnologiilor moderne, a rezultatelor cercetării științifice ca factor fundamental în promovarea progresului multilateral al țării, factor a cărui pondere se impune să crească cu atît mai mult în actuala etapă de dezvoltare a României, a accentuării laturilor calitative, de tip intensiv, a înaintării spre o treaptă economică superioară.

Pe această linie se înscrie cerința — formulată în Directivele Congresului al XIII-lea — ca știința și tehnologia să aducă, prin dezvoltări notabile, o contribuție și mai marcată la sporirea generală a eficienței și rentabilității întregii activități economice, la ridicarea calității vieții.

Sînt, de altfel, direcții de acțiune pentru cercetarea științifică și dezvoltarea tehnologică românească în strînsă conexiune cu coordonatele actualei noi faze în revoluția științifico-tehnică mondială.

Știința și tehnica au astăzi un rol imens în făurirea unei economii moderne, în ridicarea generală a nivelului de civilizație. În afara progresului științifico-tehnic nu poate fi concepută dezvoltarea economico-socială în fiecare țară a lumii. De importanță esențială este, însă, în acest sens, modul în care se asigură promovarea dezvoltării științei și tehnicii. Concepția partidului și statului nostru în această privință se înscrie organic în viziunea de ansamblu asupra abordării problemei fundamentale a dezvoltării economico-sociale, fiind, în esență, aceea a unei strategii bazate pe o judicioasă îmbinare a factorilor intern și extern, rolul primordial aparținînd celui intern. Factorul extern în promovarea științei și tehnicii nu-l poate decît întregi, dar, în nici un caz, înlocui pe cel intern, care este hotărîtor, de însemnătate esențială.

În acest sens, partidul nostru a așezat pe prim plan dezvoltarea cercetării științifice proprii, promovarea creației tehnice originale. Cincinalele edificării societății socialiste multilateral dezvoltate se desfășoară astfel sub semnul afirmării depline a revoluției tehnico-științifice, iar încorporarea în producție a celor mai noi cuceriri ale științei și tehnicii moderne constituie o latură fundamentală a mutațiilor calitative din întreaga activitate economico-socială.

Pe baza acestor orientări, creația tehnică originală și-a sporit, în ultimii ani, în mod considerabil contribuția la înfăptuirea programelor de dezvoltare a țării, expresii elocvente fiind multiplele realizări științifice și tehnologice din cele mai diverse ramuri de activitate economico-socială și, îndeosebi, marile ctitorii ale anilor '70 și '80 între care la loc de frunte grandiosul Canal Dunăre—Marea Neagră, rod exclusiv al gîndirii și execuției tehnice naționale.

În prezent, în România există 215 institute și centre de cercetare științifică, la care se adaugă 100 stațiuni de cercetare și producție agricolă (față de 110 și, respectiv, 36 existente în 1965), toate acestea desfășurîndu-și activitatea sub îndrumarea și coordonarea Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie și a ministerelor de resort. Ca organ de partid și de stat cu caracter deliberativ și larg reprezentativ, Consiliul Națio-

În cuvîntarea rostită la Congresul al XIII-lea, tovarășa academician doctor inginer Elena Ceaușescu, *membru al Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., prim vicepremministru al Guvernului, președinte al Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie, președinte al Comitetului Național Român „Oamenii de știință și pacea", sublinia:*

● *În cei 40 de ani de la revoluția de eliberare socială și națională, știința românească a cunoscut o puternică dezvoltare. Se poate afirma că dispunem acum de puternice unități de cercetare în toate sectoarele de activitate, că marile realizări, în dezvoltarea industriei, agriculturii, în toate domeniile sînt strîns legate de contribuția activă a științei românești. Putem privi cu mîndrie la tot ceea ce am realizat în dezvoltarea patriei noastre, la contribuția pe care știința românească o aduce la progresul României socialiste.*

● *Obiectivul fundamental al activității în cincinalul 1986—1990 și în perspectivă pînă în anul 2000 îl constituie făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate și crearea condițiilor pentru trecerea la societatea comunistă. În realizarea acestor măreți obiective, întreaga cercetare științifică și tehnologică are înalta răspundere în fața partidului, a poporului, de a fi în primele rînduri ale progresului tehnic, de a elabora noi tehnologii moderne în toate domeniile, necesare înfăptuirii obiectivelor de dezvoltare intensivă a industriei, agriculturii, a tuturor sectoarelor de activitate.*

● *Cercetarea românească își va intensifica conlucrarea activă cu institutele corespunzătoare din țările socialiste din C.A.E.R., din celelalte țări socialiste, din alte state ale lumii, în vederea soluționării cu forțe comune a o serie de probleme importante ale progresului economico-social. Colaborarea cu țările socialiste și alte state în domeniul cercetării științifice reprezintă o contribuție importantă la dezvoltarea relațiilor internaționale ale României, la cauza prieteniei cu alte popoare, la cauza libertății, independenței și păcii.*

● *Se poate afirma că nu există domeniu în care știința să nu aibă rolul determinant pentru înflorirea patriei, ridicarea nivelului de viață, ridicarea României pe noi culmi de progres și civilizație.*

● *Concentrîndu-ne forțele pentru realizarea programelor de dezvoltare și construcție socialistă, nu putem uita că atît țara noastră, cît și toate statele lumii au nevoie de pace și de colaborare internațională. O mare răspundere pentru oprirea creșterii pericolului de război revine și oamenilor de știință, care trebuie să-și intensifice eforturile, împreună cu toate popoarele, pentru a se pune capăt cursului periculos spre prăpastie, spre o catastrofă nucleară. Oamenii de știință cunosc cel mai bine pericolul armelor nucleare și al militarizării spațiului cosmic. De aceea, ei trebuie să ia o poziție fermă pentru apărarea planetei noastre. Trebuie să facem totul ca minunatele cuceriri ale științei, ale tehnicii, ale cunoașterii, energia nucleară să fie puse numai și numai în slujba dezvoltării economico-sociale pașnice! Să facem totul pentru a apăra dreptul suprem al oamenilor la existență, la libertate și independență, la viață, la pace! În acest spirit, Comitetul Național Român „Oamenii de știință și pacea" va intensifica colaborarea cu organizații similare, cu alte organizații ale oamenilor de știință de pretutindeni, fiind hotărît să facă totul pentru a susține politica partidului și statului de pace și colaborare internațională. Popoarele, în care oamenii de știință au un mare rol, pot — acționînd unite — să schimbe cursul evenimentelor, să asigure triumful rațiunii și păcii.*

nal pentru Știință și Tehnologie are un rol de prim ordin în coordonarea întregii activități de cercetare științifică și inginerie tehnologică, în intensificarea eforturilor creatoare ale oamenilor de știință din țara noastră, ale cadrelor tehnico-inginerești, în orientarea gîndirii novatoare a oamenilor muncii din toate domeniile în direcția dezvoltării mai accentuate a creației științifice originale, a creșterii aportului științei românești la progresul mondial al științei și tehnologiei. **Avînd în vedere un asemenea rol în înfăptuirea politicii partidului și statului nostru în domeniul științei și tehnologiei, a obiectivelor și sarcinilor de mare însemnătate puse de societatea noastră în fața cercetării științifice românești, în fruntea Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie, ca președinte al acestui for și președinte al Biroului Consiliului, se află tovarășa academician doctor inginer Elena Ceaușescu, membru al Comitetului Politic Executiv al Comitetului Central al Partidului Comunist Român, prim viceprim-ministru al Guvernului, remarcabil om politic și de stat, strălucit om de știință și savant de reputație mondială, militant de seamă pentru triumful în lume al ideilor de progres și pace, a cărei contribuție este substanțială la îndrumarea și coordonarea activității de cercetare științifică și inginerie tehnologică, la elaborarea și realizarea programelor de dezvoltare economico-socială a țării, pe baza celor mai noi cuceriri ale științei și tehnicii moderne, la înflorirea continuă a științei românești și afirmarea tot mai puternică a acesteia în lume, la înfăptuirea întregii politici interne și externe a României socialiste.**

De o deosebită însemnătate în canalizarea și orientarea eforturilor de cercetare științifică și inginerie tehnologică în direcțiile prioritare reclamate de cerințele actuale și de perspectivă ale dezvoltării economico-sociale a țării este desfășurarea întregii activități în domeniul științei și tehnologiei pe baza unui program pe termen lung, cu orizont pînă în anul 2000. Așa cum sublinia tovarășa **academician doctor inginer Elena Ceaușescu,** în condițiile de astăzi, ale puternicei revoluții științifico-tehnice mondiale, cînd cercetarea și gîndirea științifică înregistrează progrese uriașe în întreaga lume, devenind un factor esențial al modernizării forțelor de producție și accelerării progresului economic și social al tuturor popoare-

Știința pentru dezvoltare și pace

lor, un program pe o lungă perspectivă constituie o necesitate imperioasă pentru asigurarea mersului tot mai ferm înainte al României, pe calea dezvoltării sale socialiste, a bunăstării și civilizației, asigurîndu-se ca, permanent, cercetarea să meargă cu un pas înainte, să soluționeze nu numai problemele legate de înfăptuirea concretă a sarcinilor actuale, ci să abordeze problemele noi, de perspectivă, ale dezvoltării țării în etapele viitoare.

Preocupîndu-se activ de afirmarea științei și tehnicii în toate laturile vieții economico-sociale, în primul rînd pe baza eforturilor proprii, a creației tehnicc-științifice originale, partidul și statul nostru, în spiritul concepției generale cu privire la abordarea problematicii dezvoltării, acordă o atenție deosebită extinderii și aprofundării colaborării internaționale în acest domeniu, acționînd neabătut în direcția dezvoltării ample a acestei colaborări cu toate țările socialiste, cu toate celelalte state ale lumii. În viziunea țării noastre, rolul și menirea colaborării tehnico-științifice internaționale se înscriu tocmai pe linia potențării eforturilor interne spre progres tehnico-științific și — mai larg — spre progres economico-social al popoarelor, în special al acelora din țările mai puțin dezvoltate. În acest sens, România consideră că viitorul imediat trebuie să aducă o schimbare radicală a situației actuale din domeniul răspîndirii și folosirii pe glob a tehnologiilor moderne. În prezent, de realizările științei și tehnicii contemporane nu beneficiază întreaga omenire. În era calculatoarelor electronice și televiziunii, a cuceririi Cosmosului de către om, pe Pămînt cea mai mare parte din omenire nu are acces nici măcar la cele mai modeste expresii ale progresului tehnico-științific. În calea răspîndirii și aplicabilității la scară mondială a tehnologiilor noi sînt ridicate încă restricții și bariere discriminatorii, iar condițiile financiare de procurare a acestora sînt prohibitive. Se impune astfel — așa cum în repetate rînduri a subliniat președintele **Nicolae Ceaușescu** —, ca o cerință fundamentală a depășirii marilor decalaje economice de către țările în curs de dezvoltare, deschiderea accesului lor larg la tehnologiile moderne. În acest sens, trebuie adoptate măsuri de sporire a asistenței tehnice acordate de țările dezvoltate, de furnizare a noilor descoperiri științifice și tehnice în condiții avantajoase, care să permită popoarelor rămase în urmă să înainteze mai rapid pe calea progresului.

În spiritul acestor exigențe acționează concret România pe plan internațional. Ea promovează neabătut o largă colaborare în domeniul tehnico-științific cu toate țările socialiste, cu toate statele lumii, pe baza avantajului reciproc și în interesul dezvoltării generale. În același timp, țara noastră — în raport cu potențialul său — participă la fluxul de tehnică nouă către țările în curs de dezvoltare, acordă acestor țări asistență tehnică (mii de specialiști români contribuind la realizarea unor importante obiective economice în țările respective), pregătește cadre în institutele sale de învățămînt și cercetare (mii de tineri din țările în curs de dezvoltare aflîndu-se la studii în România). Sînt acestea, totodată, mărturii elocvente ale solidarității militante a țării noastre cu lupta pentru progres economico-social de sine stătător a țărilor respective, ale contribuției sale concrete la sprijinirea eforturilor lor de ridicare industrială. De asemenea, România socialistă militează pentru o amplă conclucrare, cît mai strînsă, a savanților, cercetătorilor, altor specialiști, pentru rezolvarea unor probleme cum sînt punerea în valoare a resurselor minerale, valorificarea potențialului agricol mondial, protejarea mediului înconjurător, probleme de o majoră însemnătate pentru viața omului, pentru civilizație și progres.

În concepția românească, știința trebuie să constituie un factor de promovare nu numai a progresului general dar și a păcii mondiale. În acest sens, este vital ca marile cuceriri ale geniului uman să fie puse exclusiv în slujba dezvoltării și nu a distrugerii. Iată temeiurile profunde ale sublinierilor românești privind cerința stopării cursei absurde a înarmărilor, a încetării deturnării imense în această cursă a potențialului științific, a trecerii de urgență la dezarmare, în primul rînd la cea nucleară, și, totodată, exigența ca oamenii de știință să-și asume răspunderea ce le revine în determinarea unor măsuri concrete în aceste direcții. În viziunea țării noastre, a președintelui **Nicolae Ceaușescu**, oamenii de știință — aparținînd, din punct de vedere moral, unei categorii ce nu se poate disocia de responsabilitatea salvgardării păcii — au datoria, azi mai mult decît oricînd, să-și facă auzit glasul în cabinetele care decid enorma risipă de fonduri și inteligență în scopul anihilării civilizației umane. Ei pot explica în mod competent că armele nucleare constituie un grav factor de destabilizare, și nu de împiedicare a unui eventual război. Ei trebuie să-și spună cuvîntul în legătură cu consecințele posibile ale realizărilor lor științifice, să lămurească opinia publică, astfel ca, împreună, să determine ca nimeni să nu folosească știința, cuceririle ei de vîrf în alte scopuri decît cele destinate vieții și prosperității oamenilor. Și aceasta cu atît mai mult astăzi cînd se pune cu acuitate problema alegerii între politica de intensificare a cursei înarmărilor, de producere de noi arme nucleare de distrugere în masă și politica de dezarmare, destindere și pace.

Pornind de la politica de pace promovată de partidul și statul nostru, oamenii de știință români — hotărîți să-și pună, ca și pînă acum, capacitatea și forțele exclusiv în slujba progresului, a vieții — au reafirmat vocația pășnică a științei românești, prin constituirea, în decembrie 1981, a Comitetului Național Român „Oamenii de știință și pacea", menit să dea expresie dorinței savanților români, întregului nostru popor ca, pretutindeni, știința să contribuie în exclusivitate la fericirea, și nu la distrugerea oamenilor. Aleasă ca președinte al Comitetului Național Român „Oamenii de știință și pacea", tovarășa academician doctor inginer **Elena Ceaușescu** sublinia, cu acel prilej: **„Consider că împrejurările actuale — cînd asistăm la o agravare a situației internaționale, la sporirea pericolelor la adresa păcii și independenței popoarelor, ca urmare a accentuării cursei înarmărilor, înmul-**

Tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, s-a întîlnit cu tovarășul Yasser Arafat, președintele Comitetului Executiv al Organizației pentru Eliberarea Palestinei, care a participat la festivitățile prilejuite de cea de-a 40-a aniversare a victoriei revoluției de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă

CEAUȘESCU —ROMÂNIA vastă și neobosită activitate

Tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, a primit pe tovarășul Clodomiro Almeyda, secretar general al Partidului Socialist din Chile, care a participat la manifestările consacrate Zilei naționale a României

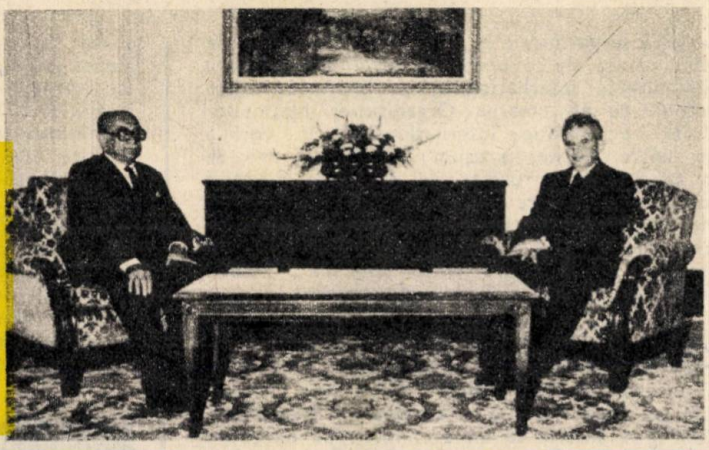

țirii focarelor de conflicte și război — toți slujitorii științei, indiferent de domeniul în care își desfășoară activitatea, au înalta îndatorire și răspundere de a se manifesta în modul cel mai activ ca militanți fermi pentru pace și destindere internațională. Între știință și pace au existat întotdeauna o strînsă legătură, o condiționare și o determinare reciprocă. Întreaga evoluție a umanității demonstrează că progresul și pacea nu pot fi concepute fără contribuția nemijlocită a științei, iar știința nu-și poate afirma posibilitățile de progres decît în condiții de pace".

Comitetul Național Român „Oamenii de știință și pacea" depune prestigioase eforturi în vederea dedicării inteligenței și forței creatoare umane în slujba păcii și progresului, determinării omenirii să utilizeze uriașele capacități ale științei și tehnicii, descoperirile și cuceririle acestora în scopul lichidării decalajelor și inegalităților între națiuni, eradicării subdezvoltării, construirii unei lumi mai bune și mai drepte, a păcii și prieteniei între popoare. Colaborînd cu organizații similare din alte țări, cu diferite foruri internaționale și instituții din sistemul Organizației Națiunilor Unite, Comitetul român își aduce contribuția, în cadrul puternicului front mondial al savanților, la adoptarea unor măsuri concrete pentru oprirea cursei înarmărilor și edificarea unei lumi a păcii, dreptății și egalității. Reprezentanții științei noastre au purtat peste granițele țării vibrantul mesaj românesc de pace, participînd la manifestări internaționale de prestigiu, ca sesiunea specială a Organizației Națiunilor Unite consacrată dezarmării, unde au susținut ideea convocării unui Congres mondial al slujitorilor științei și constituirii unui Comitet internațional reprezentativ, în vederea angajării oamenilor de știință de pe toate meridianele globului într-o largă și autentică acțiune consacrată apărării păcii în întreaga lume.

Sînt, toate acestea, expresii pregnante ale participării active a țării noastre la circuitul mondial al valorilor științifico-tehnice, concepută ca o contribuție nu numai la propășirea sa continuă și a tuturor celorlalte țări, dar și la îmbunătățirea climatului politic internațional, la însăși promovarea și asigurarea unui viitor pașnic.

dr. Ilie Șerbănescu

Anul Internaţional al Tineretului

— eveniment major în viaţa tinerei generaţii a lumii

1985 se va înscrie în istoria ultimului sfert de secol ca un an cu profunde semnificaţii pentru comunitatea internaţională; se împlinesc patru decenii de la crearea Organizaţiei Naţiunilor Unite, organizaţie internaţională cu vocaţie de universalitate, precum şi 20 de ani de la adoptarea, în urma unei valoroase iniţiative româneşti, de către Adunarea Generală a forului mondial, a **„Declaraţiei privind promovarea în rîndurile tineretului a idealurilor de pace, respect reciproc şi înţelegere între popoare"**, primul document programatic privind tineretul.

În constelaţia unor asemenea aniversări, **Anul Internaţional al Tineretului** (AIT) proclamat, la iniţiativa României, prin rezoluţia nr. 34/151 din 17 decembrie 1979, a Adunării Generale a O.N.U., sub generoasa deviză **„Participare, Dezvoltare, Pace"**, se înscrie ca un eveniment de excepţională importanţă pentru viaţa tinerei generaţii a planetei, pentru afirmarea năzuinţelor sale fundamentale de pace şi progres.

Potrivit statisticilor ONU, populaţia tînără a lumii, care, în 1984, era de 922 de milioane, va depăşi un miliard la finele deceniului nouă, va creşte pînă la 1062 milioane în anul 2000 şi pînă la 1 309 milioane în anul 2025. În prezent, unul din cinci locuitori ai Terrei este tînăr, tineretul reprezentînd aproximativ 19,4% din populaţia totală a globului.

Această puternică şi importantă forţă socială a progresului şi păcii prezintă un ansamblu de probleme şi aspiraţii comune, care, dincolo de realităţile concrete din fiecare ţară şi regiune, se constituie într-un distinct şi substanţial fond de opţiuni şi interese fundamentale.

Un studiu recent al secretarului general al ONU arăta că problemele majore ale tinerilor anilor '80 sînt cele privind dezvoltarea, familia, munca şi cultura. Într-adevăr, şomajul juvenil (cu întregul său cortegiu de inechităţi), slăbirea legăturilor de familie, marginalitatea (ca proces multidimensional, implicînd aspecte economice, politice, psihologice, culturale etc.) ce afectează mari grupuri de tineri (imigranţii, refugiaţii, handicapaţii etc.) sînt fenomene negative cu puternică rezonanţă socială în multe ţări ale lumii.

Tocmai pornind de la asemenea realităţi, Anul Internaţional al Tineretului reprezintă o posibilitate de discutare şi soluţionare, în consens cu autenticele interese şi aspiraţii ale tinerilor de pretutindeni, ale marilor probleme cu care se confruntă tînăra generaţie.

Rezultatul unui proces

Adoptată la 24 octombrie 1945, cînd ecourile ultimei conflagraţii mondiale erau puternice în memoria umanităţii, Carta ONU consfinţea hotărîrea popoarelor lumii de a „izbăvi generaţiile viitoare de flagelul războiului", imprimînd astfel o dimensiune internaţională preocupărilor privind tineretul.

Inaugurat astfel, procesul de abordare globală, la eşalon internaţional, a problematicii tinerei generaţii de pretutindeni, avea să înregistreze o evoluţie pozitivă abia la începutul deceniului şapte al secolului, cînd, la 18 decembrie 1960, Adunarea Generală a Organizaţiei mondiale, a adoptat rezoluţia nr. 1572 (XV) (elaborată în urma înscrierii pe ordinea de zi a sesiunii, la iniţiativa ţării noastre, a punctului intitulat „Măsuri pentru promovarea în rîndul tineretului a idealurilor de pace, respect reciproc şi înţele-

gere între popoare"), considerată drept prima acțiune internațională formulată în materie de tineret.

Au urmat, apoi, numeroase documente internaționale adoptate atît de către Adunarea Generală, cît și de cele 16 instituții specializate din sistemul ONU (în special UNESCO, OIM, OMS etc.) care au vizat, cu precădere, educarea tineretului în spiritul păcii, respectului reciproc și înțelegerii între popoare, respectului pentru drepturile și libertățile fundamentale ale omului.

Dintre acestea se desprinde, prin importanța sa deosebită, Declarația forumului mondial, din 7 decembrie 1965, privind promovarea în rîndurile tineretului a idealurilor de pace, respect reciproc și înțelegere între popoare, o adevărată Cartă a educației pașnice a tinerei generații.

Rezultatul firesc și necesar al acestui **complex proces de afirmare în viața internațională a problematicii tinerei generații**, a creșterii preocupărilor privind statutul și rolul său în societatea contemporană, l-a reprezentat, fără îndoială, proclamarea, în cadrul celei de-a 34-a sesiuni a Adunării Generale a ONU, a anului 1985 drept „An Internațional al Tineretului", sub deviza „Participare, Dezvoltare, Pace".

A I.T. — realitatea unui concept

Conceput ca o manifestare complexă, multidimensională, desfășurată la scara întregului tineret al planetei, Anul Internațional al Tineretului reprezintă un perimetru favorabil dezbaterii și soluționării unor numeroase aspecte de natură politică, social-economică, educațional-științifică, cultural-informațională, precum și organizațional-juridică, privind statutul material și spiritual, actual și de perspectivă, al tinerei generații. Prin desemnarea unui An Internațional al Tineretului, Adunarea Generală a ONU a făcut posibilă o abordare pe termen mediu și lung a problematicii tinerei generații, în cadrul căreia se configurează mai multe etape. Prima — constînd în selectarea unor obiective de perspectivă și elaborarea unui **program mondial** care să fie realizat pînă în 1985 — s-a concretizat prin adoptarea, în noiembrie 1981, în cadrul ONU, a **„Programului concret de măsuri și activități ce urmează a fi întreprinse înaintea și în timpul AIT"**, ca document-platformă de acțiune al întregii manifestări. O a doua fază, de aplicare a programului adoptat, s-a exprimat, între altele, prin desfășurarea, în Asia și Pacific, Europa, America Latină și Asia de Vest, a unor reuniuni regionale în cadrul cărora au fost elaborate documente de acțiune, în funcție de interesele și aspirațiile specifice ale tineretului din aceste zone.

În sfîrșit, în 1985, marcarea propriu-zisă a evenimentului implică evaluarea realizărilor obținute, reevaluarea obiectivelor de perspectivă, elaborarea și adoptarea unui plan de acțiune pentru viitor.

Prin multitudinea factorilor implicați (la nivel național s-au constituit peste 124 Comitete naționale de coordonare), a măsurilor și programelor adoptate pînă în prezent, la nivel local, național, regional și internațional, Anul Internațional al Tineretului deschide largi perspective abordării realiste, plurivalente și eficiente a complexei problematici a tinerei generații a lumii.

Ampla dezbatere care a avut loc în acest an la Națiunile Unite, cuvintele de deosebită apreciere rostite la adresa României pentru aducerea acestei problematici importante în atenția ONU și la adresa activității valoroase desfășurate pentru marcarea în 1985 a Anului Internațional al Tineretului de către Comitetul Consultativ al ONU pentru AIT, al cărui președinte este tovarășul Nicu Ceaușescu, membru supleant al Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., prim-secretar al C.C. al U.T.C., ministru pentru problemele tineretului, largul sprijin de care se bucură recomandările formulate de comitet vizînd organizarea corespunzătoare a acestui eveniment sînt apreciate de observatorii politici și de presa de la ONU drept un succes deplin al inițiativei românești

Necesitatea unei abordări globale

Alături de măsurile întreprinse la nivel local și național, înfăptuirea generoaselor scopuri și obiective ale AIT presupune inițierea unor acțiuni globale, cu largă semnificație pentru tineretul tuturor țărilor și care să privească ansamblul problemelor care-l preocupă.

O primă acțiune de acest fel, menită să ducă la identificarea principalelor căi și mijloace de îmbunătățire a statutului material și spiritual al tineretului, ar fi, în concepția românească, convocarea, în 1985, sub egida ONU, a unei **Conferințe Mondiale consacrate tinerei generații**. În cadrul său, pe baza unei analize democratice și realiste a problemelor actuale ale tinerilor lumii, se pot elabora și adopta programe și măsuri concrete privind afirmarea și participarea tineretului la viața social-politică, economică și culturală a popoarelor, la ameliorarea condițiilor sale de muncă și de viață.

După cum se știe, ultima sesiune a Comitetului Consultativ al ONU pentru AIT, a cărui

ROMÂNIA — gazdă a unor prestigioase reuniuni internaţionale

● Seminarul european „Accesul tinerilor la muncă şi participarea la viaţa publică" — 1979.

● Reuniunea internaţională cu tema „Contribuţia tinerei generaţii la edificarea păcii şi securităţii, la înfăptuirea dezarmării în Europa" — 1980.

● Masa rotundă „Tineretul anilor '80" — 1982.

● Seminarul internaţional „Tineretul şi studenţii — solidaritate pentru pace, dezvoltare naţională, dreptate socială şi o nouă ordine economică internaţională" — 1983.

● A XXV-a Conferinţă generală a Mişcării Internaţionale a Tineretului şi Studenţilor pentru Naţiunile Unite (I.S.M.U.N.) — 1983.

● Reuniunea europeană consacrată A.I.T. — 1983.

● Conferinţa europeană a Crucii Roşii de tineret — 1984.

● Reuniunea „Cercetarea ştiinţifică a tineretului în perspectiva Anului Internaţional al Tineretului" — 1984.

● Seminarul internaţional „Tineretul şi dezvoltarea" — manifestare inclusă şi în Planul naţional de măsuri şi acţiuni privind pregătirea şi marcarea Anului Internaţional al Tineretului.

preşedinţie o deţine reprezentantul ţării noastre, tovarăşul **Nicu Ceauşescu**, membru supleant al Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., prim-secretar al Comitetului Central al Uniunii Tineretului Comunist, ministru pentru problemele tineretului, a recomandat organizarea, la cea de-a XL-a sesiune a Adunării Generale a ONU (1985), în măsura în care procedurile şi practicile Naţiunilor Unite o vor permite, a unui număr adecvat de şedinţe plenare dedicate politicilor şi programelor în domeniul tineretului, care să fie desemnate drept **„Conferinţa mondială a ONU pentru Anul Internaţional al Tineretului"**.

Pe această linie de preocupări, ţara noastră se pronunţă pentru elaborarea şi adoptarea, de către Organizaţia mondială, a unui **instrument internaţional unitar, atotcuprinzător, privind drepturile şi responsabilităţile tineretului**. Specificul unui asemenea document s-ar reflecta, printre altele, într-o particularizare, la condiţiile concrete de muncă şi viaţă ale tinerei generaţii, a drepturilor şi libertăţilor umane fundamentale, cît şi prin înscrierea altora noi, izvorîte din statutul specific al tineretului în cadrul societăţii în ansamblul său. Depăşind caracterul unui act strict revendicativ, documentul privind tineretul ar înscrie, pentru prima dată în practica internaţională, pe lîngă drepturi, şi responsabilităţi ce revin tinerilor faţă de comunitate, ca o expresie a marilor răspunderi sociale ce revin astăzi tinerei generaţii.

În concepţia României, o importanţă deosebită ar prezenta-o şi instituirea unui **organism de legătură între Naţiunile Unite şi mişcarea de tineret**, care să permită o abordare unitară şi o comunicare permanentă între cei doi termeni ai binomului. Tot pe aceeaşi linie de preocupări şi în vederea sporirii contribuţiei cercetării ştiinţifice la soluţionarea marilor probleme ce preocupă tineretul de astăzi, viziunea românească cuprinde propunerea înfiinţării unui **centru internaţional de cercetare şi documentare asupra tineretului**, folosind, într-o primă etapă, infrastructurile deja existente prin funcţionarea, în diferite ţări, a unor centre naţionale.

Depăşind stricta sa semnificaţie calendaristică, **Anul Internaţional al Tineretului nu reprezintă o activitate de campanie, ocazională, care se termină în 1985, ci se constituie într-un amplu proces desfăşurat la scară planetară, implicînd parcurgerea mai multor etape în înfăptuirea scopurilor şi obiectivelor sale.**

Astfel, în chip semnificativ, în 1986, se va celebra **Anul Internaţional al Păcii**, un prilej deosebit de propice pentru îndeplinirea cerinţelor celui de-al treilea important termen al devizei AIT: **Pacea**. Strînsa legătură dintre cele două manifestări, întrepătrunderea de substanţă dintre scopurile şi obiectivele lor sînt tot atîtea argumente pentru tînăra generaţie de pretutindeni de a acţiona, cu toată hotărîrea, pentru marcarea lor corespunzătoare.

În spiritul unor asemenea aprecieri trebuie privită propunerea României referitoare la proclamarea unui **deceniu al tineretului (1986—1995)**, în scopul asigurării continuităţii preocupărilor şi programelor în materie de tineret.

România socialistă — activitate susţinută pentru promovarea obiectivelor AIT

Iniţiatoare şi coautoare a peste 30 de rezoluţii adoptate de Adunarea Generală a ONU în materie de tineret (printre care şi cea prin care s-a proclamat 1985 drept AIT), România acordă o atenţie deosebită pregătirii şi marcării corespunzătoare, la nivel naţional şi internaţional, a Anului Internaţional al Tineretului.

Astfel, în spiritul recomandărilor cuprinse în Programul concret de măsuri şi activităţi ce urmează a fi întreprinse înaintea şi în timpul AIT, precum şi al celor formulate de Comitetul Consultativ al ONU, Comitetul Naţional Român pentru AIT (CNR-AIT), constituit în septembrie 1981, ca organism guvernamental larg reprezentativ, alcătuit din 107 membri, reprezentanţi ai ministerelor, instituţiilor centrale şi ai altor organe şi organizaţii de masă şi obşteşti, cu atribuţii şi răspunderi în domeniul tineretului, şi-a elaborat planul său propriu de măsuri şi acţiuni în vederea pregătirii şi marcării corespunzătoare a evenimentului. Documentul conţine importante măsuri şi acţiuni privind participarea dinamică şi responsabilă a tineretului la realizarea obiectivelor de dezvoltare a patriei, concretizată, în 1984—1985, prin îndeplinirea şi depăşirea angajamentelor asumate prin Programele anuale de participare a tineretului la înfăptuirea, prin muncă patriotică, a unor sarcini cuprinse în Planurile naţionale unice de dezvoltare economico-socială, în Planurile de dezvoltare a agriculturii şi industriei alimentare, de transformare revoluţionară a naturii.

La invitația tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, a avut loc vizita de stat în Republica Socialistă România a tovarășului Li Xiannian, membru al Comitetului Permanent al Biroului Politic al C.C. al P.C. Chinez, președintele Republicii Populare Chineze. La încheierea vizitei, a fost manifestată satisfacția deplină pentru rezultatele noului dialog româno-chinez la nivel înalt. A fost exprimată convingerea că vizita a reprezentat un nou moment important în bogata cronică a relațiilor tradiționale de prietenie și colaborare dintre partidele, popoarele și țările noastre, o contribuție de seamă la cauza păcii și colaborării internaționale

CEAUȘESCU —ROMÂNIA vastă și neobosită activitate

Tovarășul Nicolae Ceaușescu, președintele Republicii Socialiste România, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, a efectuat o vizită de stat în Republica Federală Germania, în perioada 15—17 octombrie 1984, la invitația președintelui Republicii Federale Germania, Richard von Weizsäcker. Vizita și convorbirile care au avut loc constituie un moment important în dezvoltarea relațiilor bilaterale dintre Republica Socialistă România și Republica Federală Germania, în interesul celor două țări, al cauzei păcii, destinderii, colaborării și securității în Europa și în întreaga lume

Totodată, sînt prevăzute importante obiective referitoare la asigurarea condițiilor optime de viață, pregătire și afirmare multilaterală a tineretului, la participarea tinerilor și organizațiilor de tineret la procesul de decizie.

În domeniul activității internaționale, o importantă direcție de acțiune o reprezintă **intensificarea luptei pentru dezarmare și pace, pentru instaurarea unei noi ordini economice internaționale pe baze juste și echitabile**, în contextul campaniei desfășurate sub genericul **„Tineretul României dorește pacea"**. Sînt preconizate, de asemenea, ample acțiuni cu caracter politic, cultural-artistic, turistic, sportiv, elaborarea și publicarea unor studii și lucrări consacrate situației tineretului în contemporaneitate, precum și alte numeroase acțiuni dedicate pregătirii și marcării AIT.

* * *

Prin amploarea și importanța inițiativelor și acțiunilor generate la nivel local, național, regional și internațional, vizînd ameliorarea statutului material și spiritual al tinerei generații de pretutindeni, Anul Internațional al Tineretului se înscrie ca un moment de referință în cadrul eforturilor depuse de comunitatea mondială pentru făurirea unei lumi mai drepte și mai bune, fondată pe marile valori ale păcii și progresului.

Mircea Duțu

Tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, a primit pe Frank Swaelen, președintele Partidului Social-Creștin Flamand din Belgia

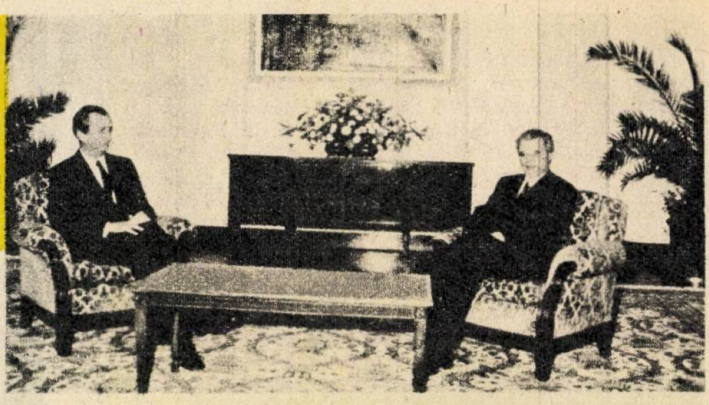

CEAUȘESCU —ROMÂNIA vastă și neobosită activitate

La invitația tovarășului Nicolae Ceaușescu, președintele Republicii Socialiste România, a avut loc vizita oficială în țara noastră a președintelui Republicii Elene, Constantin Karamanlis — moment important în dezvoltarea relațiilor dintre România și Grecia, expresie a voinței comune de întărire a colaborării multilaterale, în interesul reciproc, al cauzei păcii și înțelegerii în Balcani și pe întreg continentul european

Întîlniri ale tovarășului Nicolae Ceaușescu cu conducători de delegații de peste hotare, participante la Congresul al XIII-lea al P.C.R.

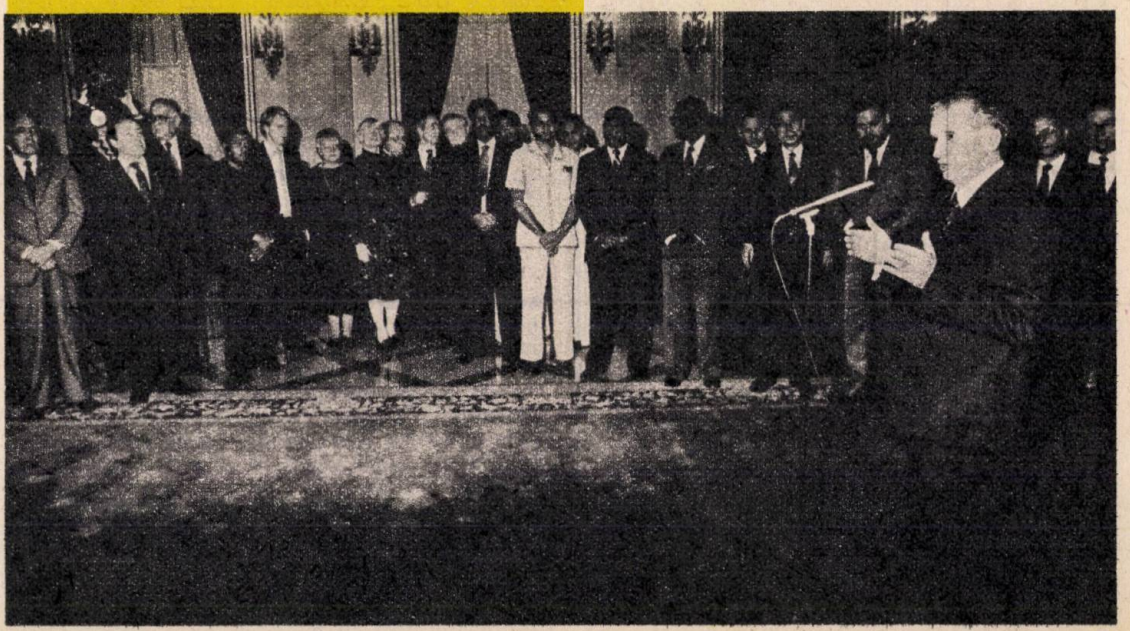

Un an previzibil? Un an care trece grăbit, asemenea unei comete îndelung așteptate, fără a lăsa regrete prea mari în urma lui?

1984 — de la început și pînă la sfîrșit — a curs într-o matcă previzibilă, ușor de bănuit. Cu doar o lună și jumătate înaintea revelionului său, trecerea la amplasarea „euroracheteloг" i-a prefigurat direcția și pulsul nefavorabil. A fost un an de apeluri insistent repetate, nu de dificultăți depășite. Un an de S.O.S.-uri. Și o perioadă în care, ca spre a ne aminti de fragilitatea micii noastre planete suspendate în spațiu, un termen nou, curios — „războiul stelelor" — a pășit din fantezie spre realitate, devenind o prezență ubicuă, nedorită, în limbajul politico-diplomatic.

Un an previzibil, deci, din punctul de vedere al tensiunilor acumulate, al oscilațiilor viu resimțite spre polul fără măreție al frigului. Și, totuși, începutul promitea un dezgheț. O vagă tendință de înseninare, prin lucrările Conferinței pentru măsuri de încredere și securitate și pentru dezarmare de la Stockholm — primul forum general-european consacrat unei probleme atît de grave ca dimensiunea militară a neliniștii continentului. Previzibilă și ea, în sensul că a început conform unui calendar prestabilit, reuniunea din capitala Suediei s-a dovedit o utilă și necesară prezență diplomatică, într-o lume marcată de atîtea alte absențe (întreruperea negocierilor sovieto-americane de la Geneva, de pildă, fusese anunțată abia cu două luni în urmă). A fost o ocazie (ne referim la debutul ei) de cuvinte calde, frumoase, la adresa păcii, a destinderii, a cooperării și, desigur, a dialogului. De ce, atunci, tocmai dialogul a lipsit cel mai mult lui 1984? Și care să fie căile redescoperirii lui?

După Stockholm, interesul anului pe care îl încheiem a oscilat, dar fără variații majore, spre o zonă sau alta de conflict, spre timidele promisiuni de pace apărute în Liban („Libanul de nelocuit", cum spunea cineva, începe să devină, din nou, o țară „de locuit"), în America Centrală (dacă nu cumva evenimente aflate în curs ne vor dezminți), spre redimensionările din Golf și, poate, spre unele evoluții din Africa australă. Dar, între timp, o altă amenințare s-a profilat la orizont. Devenită tot mai mult o realitate concretă, palpabilă, nu o figură de stil, „bomba cu explozie întîrziată" pe care o reprezintă subdezvoltarea s-a însoțit cu o altă „bombă", în sensul jurnalistic al termenului: refuzul Boliviei de a-și achita datoriile externe, ajunse la o sumă astronomică, la fel cu scadențele multor altor țări în curs de dezvoltare. Inedit, fenomenul era, totuși, previzibil și ar putea să fie prevestitor. Accentuînd, fără îndoială, prezența unui nou front în geografia atît de variabilă a păcii și a războiului din zilele noastre. Un front tăcut, subteran, mai puțin spectaculos decît fronturile propriu-zise, dar a cărui realitate rămîne tot atît de preocupantă ca și germenii distructivi îndreptați spre alte planete.

1984 — imprevizibilul tău previzibil să însemne și începutul unei mobilizări generale pe fronturile invizibile ale foametei și ale mizeriei?

Fețele unui an se schimbă, desigur, chiar dacă evenimentele curg într-o albie prestabilită. Mai ales a doua jumătate a lui 1984 părea să aducă unele semne, foarte timide, de bunăvoință, după consumarea a destule petarde din arsenalul propagandistic. Pledoariile în favoarea înțelegerii și conlucrării, întîlnirile sovieto-americane de la Washington, necesarele promisiuni postelectorale ale președintelui Reagan nu mai erau doar necesare, ci și stringente. Dar cometa grăbită a lui 1984 nu lasă dîre prea luminoase în această privință. Pe cerul viitorului așteptat, prezentul care devine trecut nu e o prezență suficient de încurajatoare. Și, de aceea, poate, 1984 a fost, încă o dată, un an previzibil.

Imprevizibil, totuși, a fost 1984 prin cîteva accidente mai deosebite: prin dispariția neașteptată a unor lideri politici, prin apariția altora noi, dar mai ales prin tragica moarte a Indirei Gandhi.

Din țara în care s-a oprit Alexandru cel Mare, ea însăși mare cît o lume, istoria s-a văzut și se vede cu deosebire prin prisma nonviolenței. Și, totuși, — ce curios! — tocmai violența a curmat viața lui Mahatma Gandhi și, acum, a Indirei Gandhi. E un paradox, fără îndoială, dar nu singurul și nici cel mai caracteristic unei lumi în continuă restructurare.

Tranziția indiană a coincis cu noile alegeri americane (previzibile și ele, prin prisma rezultatului consemnat de urne) și cu premiera electorală din Nicaragua sandinistă. În rest, o desfășurare calmă, monotonă, exceptînd, poate, tocmai tensiunile reapărute între SUA și Nicaragua, după scrutinurile naționale din cele două țări. Dovadă clară că America Centrală va rămîne, și în continuare, un puternic revelator de criză, o prezență nedorită pe harta polarizărilor internaționale? Posibil. Dar, în același timp, și ocazie de a pune în evidență o realitate pe care, ca și alte perioade similare din trecut, dar, cumva, într-o măsură mai mare ca ele, 1984 ne-a relevat-o tuturor: sentimentul acut că fenomenele internaționale sporesc în amploare, în complexitate, și că acțiunile schițate nu sînt pe măsura lor. Că albia tensiunii trebuie părăsită și că este necesar să fie căutată o alternativă. Dar una profundă, rațională, sensibil și solid îndepărtată de actualele polarizări, de contradicțiile Est-Vest, Nord-Sud sau chiar Vest-Vest, în jurul cărora gravitează multe probleme contemporane. Între cele patru puncte cardinale ale Pămîntului sînt posibili, cu alte cuvinte, mai mult decît doi cîte doi poli politici, simetric dispuși. Sînt posibili polii diverși, în constituire, ai păcii și ai opțiunilor independente.

P.S. O știre de ultimă oră, sosită în chiar momentul intrării sub tipar a almanahului nostru, arată că anul pe care îl încheiem oferă încă importante resurse de schimbare. Acordul sovieto-american privind viitoarele convorbiri și negocieri de dezarmare a fost un eveniment îndelung așteptat și de la care se așteaptă foarte mult.

I. Madoșa

Impactul eurorachetelor

Pershing II — rachetă cu două trepte și viteză supersonică. Lungime — 10 m. Rază de acțiune — 1800 km. Lansarea — de pe platforme mobile. Încărcătură nucleară — echivalentă cu 250 kilotone T.N.T. Aceasta înseamnă de 15 ori mai mult decît bomba de la Hiroshima (17 kilotone), care a făcut 200 000 de victime omenești. Se apreciază că, de la bazele militare din R.F.G., unde au început să fie amplasate, aceste arme ar putea atinge cele mai apropiate orașe ale U.R.S.S.în circa 6—8 minute. Costul unui exemplar — aproximativ 1 milion dolari S.U.A.

Cruise — rachetă de croazieră. Este apreciată ca un veritabil bombardier fără pilot. Lungime — 5,56 m. Rază de acțiune — 2 500 km. Lansarea — de pe platforme mobile. Nedetectabilă, datorită faptului că poate zbura la mai puțin de 30 m înălțime, sub raza de acțiune a radarelor. Se adaptează formelor de relief întîlnite în cale, întrucît posedă un model corespunzător în memoria electronică. În caz de necesitate, traiectoria ei poate fi modificată prin comandă automată, via satelit. Încărcătură distructivă — echivalentul a 200 kilotone T.N.T. Poate atinge ținta în 15 minute. Costul unui exemplar — 1 milion dolari S.U.A.

Atît „Pershing II", cît și „Cruise" sînt construite în așa fel încît, datorită mobilității rampelor de lansare, să se evite lovirea la sol.

Rachetele sovietice „*S.S.-20*" sînt amplasate, de asemenea, pe rampe mobile. Dotate cu 3 focoase nucleare, ele au o rază de acțiune mai mare.

Iată, spre a spune astfel, principalii „protagoniști" ai unei crize îndelungate, persistente, intrată în vocabularul politic al acestor ani sub denumirea atît de cunoscută de „criză a eurorachetelor". O criză pornită amenințător, asemenea unui aisberg desprins din calotele polare, și care, nu cu mult înaintea revelionului lui 1984, avea să cunoască o fază nouă, deosebit de acută. Trecerea la amplasarea rachetelor „Cruise" și „Pershing II" pe teritoriul unor țări vest-europene, în noiembrie 1983 (ca o contrapondere, după cum s-a pretins, la instalarea rachetelor „S.S.-20" în partea europeană a U.R.S.S., începînd din 1977), a deschis o perspectivă dificilă noului an, plasîndu-l, de la bun început, sub auspicii extrem de nefavorabile. Și a făcut ca impactul proteiform al absurdei curse a înarmărilor nucleare să-și trimită unde concentrice asupra întregii vieți internaționale actuale — pe planul sporirii insecurității europene, al relațiilor Est-Vest, al exigențelor de pace, cooperare și destindere planetară.

Dar, să rememorăm cîteva evenimente. *14 noiembrie 1983:* la baza militară de la Greenham Common, din Marea Britanie, sosesc primele 16 rachete de croazieră „Cruise". *22 noiembrie:* vot în Bundestagul vest-german, favorabil amplasării rachetelor „Pershing II" pe teritoriul țării. *23 noiembrie:* retragerea Uniunii Sovietice de la negocierile cu S.U.A. asupra eurorachetelor (I.N.F., desfășurate la Geneva), ca urmare a instalării noilor arme. *24 noiembrie:* la baza militară vest-germană Mutlangen, din landul Baden-Würtemberg, sosește prima baterie de rachete „Pershing II". *25 noiembrie:* declarație a fostului lider de partid și de stat sovietic, Iuri Andropov, transmisă de agenția TASS. Sînt anunțate cele „patru hotărîri" adoptate de Uniunea Sovietică, datorită evoluțiilor survenite pe plan militar occidental:

„Se poate afirma, fără teama de a greși, că omenirea se află într-un moment hotărîtor pentru destinele sale, pentru viitorul și existența planetei noastre. Pînă nu este prea tîrziu, să acționăm pentru salvarea omenirii de la catastrofa nucleară, de la distrugere! Să apărăm dreptul suprem al națiunilor, al oamenilor la existență, la libertate și independență, la viață și pace!" — *arăta tovarășul* Nicolae Ceaușescu, *secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, în Raportul prezentat la cel de-al XIII-lea Congres al partidului. Prin acțiuni dintre cele mai variate, prin demersuri de amplă rezonanță ale conducătorului partidului și statului nostru, poporul român a continuat să-și manifeste, și în 1984, opoziția fermă față de aberanta cursă a înarmărilor, dorința menținerii, apărării și consolidării păcii, a trecerii neîntîrziate la dezarmare.*

întreruperea nelimitată a negocierilor de la Geneva; anularea unor măsuri adoptate pentru favorizarea lor, inclusiv a moratoriului asupra desfășurării mijloacelor nucleare sovietice în partea europeană a U.R.S.S.; accelerarea lucrărilor pregătitoare, începute mai devreme, pentru amplasarea de rachete tactice-operative cu rază sporită de acțiune pe teritoriul R.D. Germane și R.S. Cehoslovace, în înțelegere cu guvernele acestor țări; amplasarea unor mijloace sovietice corespunzătoare „în anumite regiuni ale mărilor și oceanelor". „Vor fi adoptate, firește, — preciza declarația — și alte măsuri pentru asigurarea securității U.R.S.S. și a altor țări ale comunității socialiste". Concomitent ,președintele Ronald Reagan declară că este „decepționat, dar nu surprins" de întreruperea negocierilor de la Geneva. „Cred — subliniază șeful Executivului american — că sovieticii vor reveni la masa tratativelor, deoarece ei, ca și noi, sînt conștienți că nu se poate și nu trebuie să aibă loc o confruntare nucleară în lume între singurele țări care dispun de o mare capacitate nucleară distructivă".

Este un moment delicat, angajant, fără precedent în istoria postbelică a Europei și a lumii. Restul lui 1983 va trece fără alte evenimente notabile pe plan militar, consemnînd, în schimb, eforturi susținute, pe alte planuri, pentru oprirea cursului periculos al evenimentelor. Dar acesta, odată intrat pe făgașe anormale, va continua. Și, astfel, prima baterie de rachete „Pershing II" devine operațională, pe teritoriul R.F.G., în chiar noaptea revelionului lui 1984. Este un straniu și tulburător „dar" pe care noul an îl primește de la cel vechi, cu toate consecințele de rigoare: tensiuni pe planul relațiilor dintre marile puteri, apeluri la calm și la rațiune. La începutul lui februarie, ca pentru a sfida adevăratele exigențe ale momentului, sosesc și primele 16 rachete „Cruise" la baza Comiso din Sicilia (vor deveni operaționale două luni mai tîrziu). Completîndu-se, în felul acesta, numărul „eurorachetelor" pe care S.U.A. și-au propus să le instaleze în Europa occidentală, într-o primă etapă. Hotărîri ulterioare ale Consiliului militar al Alianței Nord-Atlantice vor confirma și vor întări „calendarul" de amplasare hotărît cu cinci ani în urmă: 108 rachete „Pershing II" pe teritoriul R.F.G, pînă la sfîrșitul lui 1985; 96 rachete „Cruise" pe teritoriul aceleiași țări, în 1986 și 1987; 160 rachete „Cruise" în Marea Britanie, pînă în 1988; 112 rachete „Cruise" în Italia, pînă la sfîrșitul lui 1987; 48 rachete „Cruise" în Belgia, pînă în 1985—1986 ; 48 rachete „Cruise" în Olanda (amplasare încă problematică, datorită hotărîrii autorităților de la Haga de a amîna o decizie în problema eurorachetelor pînă la sfîrșitul anului 1985). În ansamblu, așadar, 108 rachete „Pershing II", toate în R.F.G., și 464 rachete de

croazieră („Cruise"), repartizate după cum s-a arătat.

Graba cu care s-a trecut la instalarea noilor arme, la inaugurarea unui nou și periculos ciclu al înarmărilor nucleare atestă, o dată mai mult, profundele contradicții ale actualei ordini mondiale, germenii de tensiune, confruntare și neîncredere ascunși în structurile unui „echilibru" bazat, în esență, pe factori de forță și de descurajare. Mai mult, evoluțiile la care ne referim confirmă, după aprecierea unanimă a experților, procesul de „modernizare" la care a început să fie supus potențialul distructiv acumulat pe Terra, într-un moment în care omenirea cunoaște, și așa, destule probleme de altă natură. „Eurorachetele", în mod evident, nu-s decît revelatorul cel mai direct al unei crize acute, structurale, cu efecte social-economice, politice și morale care devin tot mai apăsătoare.

Pentru Europa, amplasarea noilor arme trădează, după cum s-a arătat nu o dată, o perspectivă extrem de neliniștitoare rezervată popoarelor continentului. Amintitul proces de perfecționare a potențialului distructiv acumulat pe Terra are ca loc de desfășurare tocmai continentul nostru și ar urma, potrivit unor estimări preliminare, să se întindă pe durata unui deceniu. Aceasta înseamnă, cum lesne se poate observa, implicarea sporită a Europei într-o competiție militară absurdă și globală, ca posibil „punct de pornire" și „teatru de operațiuni" ale unui eventual război nuclear. Ar putea să fie limitate consecințele unei asemenea confruntări (tentație tot mai absurdă, agravată de saltul tehnologic înregistrat de cursa înarmărilor nucleare) la perimetrul de operațiuni de pe care a pornit? Evident, nu, avertizează experții. Dar un atare calcul, indiferent de complicațiile posibile, echivalează, în fapt, cu o veritabilă sabie a lui Damocles atîrnată deasupra popoarelor europene, implicînd, în mod nemijlocit, perspectiva distrugerii continentului, a civilizației sale. Și aceasta — mai trebuie spus? — constituie resortul unic și esențial al imenselor proteste suscitate de noua spirală a competiției militare, al chemărilor la calm și la rațiune, la soluționarea pașnică a problemelor apărute.

Factor deosebit de activ al luptei pentru pace și dezarmare, România a atras atenția, din capul locului, asupra gravului pericol al amplasării noilor rachete, asupra necesității renunțării la ele, a retragerii și distrugerii celor existente. În același context, ea s-a pronunțat pentru tratative reale, constructive, între U.R.S.S. și S.U.A., de natură să ducă la un acord corespunzător, la adoptarea de măsuri efective de dezarmare, și în primul rînd de dezarmare nucleară, la apărarea Europei și a lumii de pericolul unei catastrofe atomice.

Din păcate, apelurile și îndemnurile la rațiune nu au fost ascultate. Aspirațiile pașnice ale popoarelor, exprimate la amplele acțiuni de pretutindeni au primit o grea lovitură prin amplasarea noilor

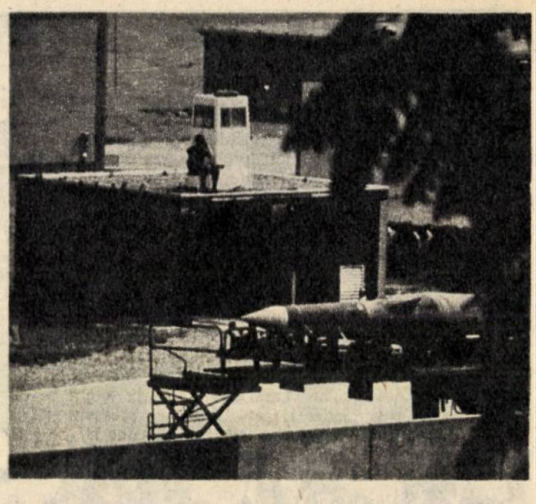

Prezență nedorită pe continentul european, prima baterie de rachete „Pershing II" a devenit operațională, la o bază din RFG, în chiar noaptea revelionului lui 1984

arme, prin măsurile de răspuns adoptate. Și, în consecință, 1984 a preluat un pasiv extraordinar de împovărător de la 1983, fără a reuși să adauge mare lucru, decît spre sfîrșit, la depășirea lui. Acordul sovieto-american privind noile convorbiri și negocieri de dezarmare a constituit, prin această prismă, un eveniment îndelung așteptat și care ar putea oferi importante premise de schimbare. Exigențele păcii, ale opririi periculoasei competiții militare actuale și trecerii la dezarmare, în primul rînd la cea nucleară, se află, de asemenea, în fața Conferinței de la Geneva și a Conferinței general-europene de la Stockholm, forumuri urmărite cu deosebit interes, cu dorința trecerii la negocieri substanțiale, aprofundate, la măsurile concrete necesare.

Evoluțiile din domeniul înarmărilor, ca și alte probleme presante, confirmă realismul și justețea aprecierii partidului și statului nostru, a președintelui Nicolae Ceaușescu, potrivit căreia situația internațională se menține deosebit de gravă. Trăim, din păcate, într-o lume încărcată de pericole și de amenințări latente, de absențe nedorite la masa negocierilor și în care deziderate vitale, bine fundamentate, nu au devenit realitate.

Impactul eurorachetelor a continuat să se resimtă pe planul relațiilor bilaterale U.R.S.S.—S.U.A., principalele puteri nucleare, cărora le revine o mare responsabilitate pentru apărarea păcii. În atmosfera creată de evoluțiile de la sfîrșitul anului trecut, miniștrii de externe ai celor două țări s-au întîlnit, în luna ianuarie, în marginea reuniunii de la Stockholm, dar concluziile nu au fost pe măsura așteptărilor. Speranțele începerii unor negocieri la Viena, inclusiv în problema prevenirii militarizării spațiului cosmic, nu s-au concretizat

Ceea ce s-a numit „explozia antinucleară" — adică amplele acțiuni de protest ale popoarelor europene, ale celorlalte popoare, împotriva „euroracheteloг", a iraționalei competiții militare globale — a devenit o componentă de bază a conștiinței umanității, impunînd pacea și dezarmarea ca probleme vitale ale zilelor noastre

nici ele. Evoluții mai substanțiale păreau să aducă ultimele luni ale anului, odată cu întîlnirile Ronald Reagan — A.A. Gromîko și George Shultz — A.A. Gromîko, de la Washington, prilejuite de participarea ministrului de externe sovietic la cea de-a 39-a sesiune a Adunării Generale a O.N.U. Totuși, consemnînd un anumit „progres" în înțelegerea pozițiilor reciproce, declarațiile părților lăsau loc unor evoluții și clarificări ulterioare. Bine primit, pentru tonul lui moderat, pentru pledoaria făcută în favoarea îmbunătățirii relațiilor sovieto-americane, a fost interviul acordat de K.U. Cernenko, noul lider sovietic, în luna octombrie, ziarului „Washington Post". „Dacă cele spuse de președinte (era vorba de o serie de afirmații anterioare ale șefului Executivului american — n.n.) cu privire la disponibilitatea la tratative nu reprezintă doar o mișcare tactică, doresc să declar — sublinia conducătorul partidului și statului sovietic — că Uniunea Sovietică nu va rămîne datoare. Noi am fost întotdeauna gata pentru tratative serioase și constructive și, nu o dată, am făcut declarații în acest sens".

Anunțul privind întîlnirea A. A. Gromîko—G. Shultz, din 7—8 ianuarie, și noile negocieri sovieto-americane confirmă existența unor reale premise de dialog constructiv, pentru depășirea gravului impas la care s-a ajuns.

Impactul euroracheteloг a fost, este și va fi, pe timp încă imposibil de evaluat, de natură concentrică, globală. Pericolul creat de noile arme este și el general, implicînd o mobilizare deosebită pentru depășirea lui. Sau, cum spunea liderul laburist britanic, Neil Kinnock, relevînd necesitatea ca marile puteri să țină seama de interesele reale ale tuturor popoarelor: „Înțeleg bine jocul de șah, dar, acum, tabla de șah sîntem noi". Cu alte cuvinte, prin caracteristicile lor tehnico-tactice și prin conceptele strategice care stau la baza desfășurării lor, noile arme amenință, în mod direct, liniștea popoarelor, a tuturor statelor europene. Motivație unică și profundă, încă o dată, a celei mai necesare „coaliții" din momentul de față: coaliția rațiunii, a glasurilor și apelurilor pentru pace, măreață realizare a popoarelor europene. În consens cu ele, cu aspirațiile exprimate, România și alte state militează, în continuare, cu toată energia, pentru reluarea și desfășurarea corespunzătoare a negocierilor U.R.S.S.—S.U.A., pentru implicarea sporită a statelor continentului, în special a celor din Tratatul de la Varșovia și din NATO, în eforturile pentru realizarea unui acord corespunzător, pentru eliminarea oricăror arme nucleare din Europa. Amplasarea noilor arme nu este, nu poate fi acceptată ca o fatalitate. O dovedesc, între altele, pe lîngă acțiunile de pace amintite, hotărîrea Olandei, din luna aprilie, de a amîna adoptarea unei decizii finale cu privire la instalarea celor 48 de rachete „Cruise" ce-i revin, conform „dublei" decizii a NATO din decembrie 1979, pînă în iarna anului viitor, ca și ezitările manifestate, o vreme, în Belgia. Alt mod de a spune că o mare răspundere pentru soarta păcii, a securității popoarelor revine statelor care au acceptat amplasarea pe teritoriile lor a noilor arme. Împreună, acționînd unite, popoarele europene, forțele realiste de pretutindeni pot și trebuie să înlăture impactul nociv al euroracheteloг, pot determina noi și substanțiale măsuri pentru eliminarea pericolului nuclear, pentru consolidarea liniștii, a securității lor. Dar, despre aceasta, mai pe larg în următorul articol al grupajului nostru.

I. M.

Că situația economico-financiară a țărilor în curs de dezvoltare a devenit critică o atestă, între altele, și această copertă a săptămînalului american „Time", referitoare la creșterea vertiginoasă a datoriilor statelor latino-americane, ca urmare a ratelor tot mai înalte ale dobînzilor practicate de băncile din SUA.

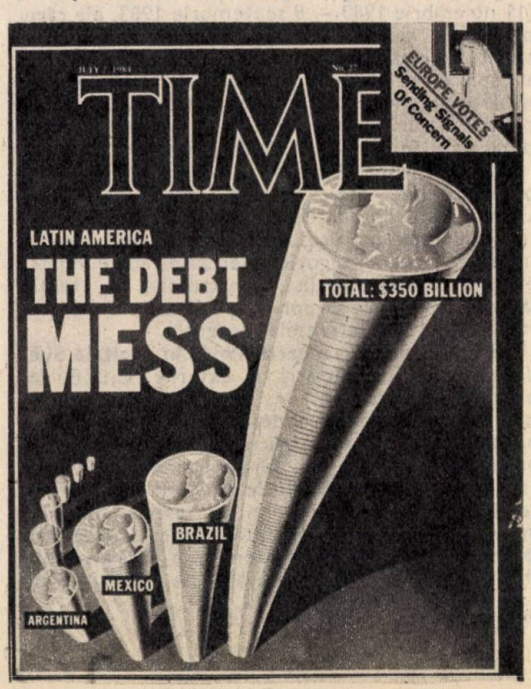

Europa — între securitate și insecuritate

Amplasarea eurorachetelor a creat preocupări serioase și în legătură cu unele realizări majore ale popoarelor europene, ale voinței de dialog și conlucrare manifestate pe continent. Se părea, într-adevăr, că lucrările Conferinței pentru securitate și cooperare în Europa și semnarea Actului final, departe de a duce la încetinirea ritmului sau la automulțumire, vor deschide calea unui proces dinamic de securitate europeană, care să ofere tuturor statelor participante garanția dezvoltării libere, independente, la adăpost de orice acte de amenințare cu forța sau de recurgere la forță. În acest sens, Actul final urma să constituie, de fapt, *începutul* unui real proces de securitate în Europa, care să se dezvolte necontenit, să fie aprofundat și extins, inclusiv prin adoptarea unor măsuri ferme, concrete, de dezarmare — condiție vitală a păcii, conlucrării și stabilității.

Cît de justificată era o asemenea viziune, cît de lucide și îndreptățite au fost avertismentele lansate, încă la Helsinki, pledoariile în favoarea unor măsuri grabnice de dezarmare, în primul rînd nucleară, ca o componentă de bază a securității europene și mondiale, aveau să dovedească, însă, evoluțiile ulterioare, complicațiile și controversele legate de noile înarmări. Dimensiunea militară a securității europene — cuprinsă doar la modul general în Actul final, împreună cu unele măsuri limitate de sporire a încrederii între statele semnatare — a devenit, am putea spune, marea miză a evoluțiilor de pe continent, principalul teren de manifestare a preocupării popoarelor, de afirmare a unor opțiuni ferme și categorice. Și, în mod sigur, datorită și noilor evenimente, datorită imensului pericol profilat la orizont, prelungita reuniune general-europeană de la Madrid (11 noiembrie 1980 — 9 septembrie 1983, ale cărei principale momente, cu excepția etapei finale, sînt consemnate în Almanahul „Lumea" din 1982) a cuprins, ca element prioritar al bilanțului său, hotărîrea convocării, în două faze, a Conferinței pentru măsuri de încredere și securitate și pentru dezarmare în Europa (C.D.E.). Hotărîre salutată, la vremea respectivă, ca un reper luminos și ca o promisiune, într-o situație internațională tensionată, ca o dovadă de nouă și temeinică revigorare a voinței politice, a caracterului util, de neînlocuit, al unor negocieri serioase, aprofundate, purtate în spirit realist, constructiv, de atenție față de interesele proprii, specifice, ale fiecărui stat și față de interesele generale.

Inaugurată la 17 ianuarie 1984, în capitala Suediei, la nivel de miniștri de externe, C.D.E. reprezintă, indiscutabil, un moment important în istoria continentului, o deschidere necesară spre problemele de fond ale păcii și securității tuturor participanților. Primul forum general-european asupra unei probleme atît de grave ca dezarmarea, reuniunea de la Stockholm se înscrie, în mod evident, ca o parte integrantă a procesului declanșat prin Actul final, ca o acțiune care, fără a se substitui altor instanțe bilaterale sau multilaterale

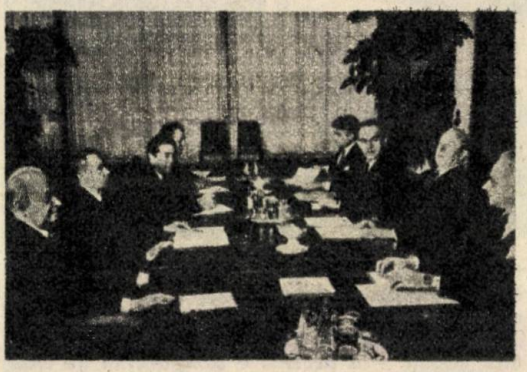

În ambianța creată de trecerea la amplasarea rachetelor americane cu rază medie de acțiune în unele țări occidentale, urmată de întreruperea negocierilor dintre cele două părți și de contramăsurile anunțate de Uniunea Sovietică, ministrul afacerilor externe al U.R.S.S, Andrei Gromiko (al doilea din stînga), și secretarul de stat al SUA, George Shultz (al doilea din dreapta), s-au întîlnit la Stockholm, la 18 ianuarie, cu ocazia deschiderii Conferinței general-europene pentru măsuri de încredere și securitate și pentru dezarmare. Întrevederea lor (urmată de convorbiri similare, la Washington, în luna septembrie, cînd ministrul sovietic a conferit și cu președintele Reagan) nu s-a soldat cu rezultatele dorite. În momentul de față, foarte mult se așteaptă de la întîlnirea pe care cei doi șefi de diplomații o vor avea, la Geneva, în zilele de 7 și 8 ianuarie 1985, după anunțarea hotărîrii URSS și SUA de a iniția noi convorbiri, noi tratative, în scopul realizării de înțelegeri reciproc acceptabile asupra întregului complex de probleme referitoare la armamentele nucleare și cosmice

de dezarmare, ar urma, în principiu, pe bazele democratice specifice negocierilor multilaterale dintre cele 35 de state participante la C.S.C.E., să aducă o contribuție certă la apărarea Europei, la izbăvirea ei de pericolul armelor nucleare și convenționale, la salvagardarea liniștii și operei constructive a popoarelor sale. Mai mult, în actuala conjunctură politică internațională, caracterizată de crize și tensiuni, inclusiv de evoluțiile menționate, ea ar putea contribui, într-o măsură însemnată, la menținerea punților și a contactelor, la restabilirea încrederii serios deteriorate, la reluarea cursului spre destindere și colaborare pe arena mondială. Ar fi, aceasta, un aport serios la pacea internațională, o nouă dovadă a influenței pozitive pe care procesul securității europene poate continua să o exercite în sfere cît mai largi ale evoluțiilor planetare.

Remember '84

Paralel cu impactul euroracheteior, cu ampla și nedorita perspectivă de insecuritate deschisă pentru situația de pe continent, 17 ianuarie 1984 — data inaugurării primului forum general-european asupra dezarmării — rămîne, așadar, un reper pozitiv în evoluția eforturilor de pace, de dialog și conlucrare ale statelor participante la CSCE. Din păcate, sesiunile de pînă la data încheierii almanahului nostru (17 ianuarie—16 martie, 8 mai—6 iulie, 11 septembrie—12 octombrie, a patra începînd la 6 noiembrie) nu au marcat progrese substanțiale în cadrul tratativelor, nu au dus la prefigurarea măsurilor așteptate, la profilarea șanselor de succes ale conferinței. Cele cinci documente de lucru prezentate pe parcursul lor — aparținînd, respectiv, României, grupului statelor neutre și nealiniate, Uniunii Sovietice, țărilor NATO și Maltei — au constituit, pînă acum, principalele evoluții înregistrate. Dar aceasta nu-i decît o fază preliminară. Se impun, în continuare, eforturi sporite pentru dinamizarea lucrărilor, pentru trecerea la negocieri concrete, aprofundate, pe baza și în spiritul normelor care călăuzesc procesul CSCE, conform opțiunii generale a popoarelor europene.

Documentul de lucru avansat de țara noastră, încă la începutul reuniunii, cuprinde, după cum se știe, concomitent cu reafirmarea necesității imperioase a dezarmării, în primul rînd a dezarmării nucleare, un număr de 15 propuneri concrete pentru întărirea încrederii între statele continentului, pentru consolidarea liniștii și securității lor. Măsuri referitoare la obiectivele actualei faze a C.D.E. conțin, de asemenea, documentele prezentate de celelalte state, ceea ce ar contura, în principiu, baza de la care să se pornească în discutarea și adoptarea unor decizii substanțiale, de tipul celor preconizate. Evident, caracterul procesual, în sesiuni bine delimitate, al conferinței nu îngăduie, deocamdată, aprecieri tranșante asupra muncii desfășurate, asupra evoluțiilor prefigurate. Totuși, trebuie menționate, în condițiile derulării ultimei runde din 1984, o anumită apropiere a pozițiilor statelor participante, un anumit progres în identificarea problemelor de interes general asupra cărora este posibil un acord. Aceasta oferea, în optica țării noastre, premise pentru ca ultima fază a conferinței să marcheze avansul așteptat în desfășurarea lucrărilor, să consemneze

Foști militari ai NATO — care, s-ar putea spune, cunosc bine riscurile catastrofale ale unui eventual război atomic — s-au pronunțat, de asemenea, împotriva amplasării rachetelor „Pershing II" și „Cruise" în Europa occidentală

trecerea la crearea organismelor de lucru și la negocierea unor măsuri concrete de sporire a încrederii, de favorizare a securității europene.

Desigur, scopul limitat al actualei faze a Conferinței de la Stockholm nu trebuie să facă să se piardă din vedere obiectivul substanțial al reuniunii, menirea ei principală de a ajunge, în cele din urmă, prin negocieri multilaterale democratice, la inițierea unui real proces de dezarmare pe continent și în lume. Într-adevăr, documentul final al reuniunii de la Madrid, în baza căruia a fost convocată actuala conferință, prevede ca aceasta să raporteze despre hotărîrile ei viitoarei reuniuni general-europene de la Viena, din 1986, urmînd ca, apoi, să înceapă faza ei secundă, consacrată măsurilor de dezarmare propriu-zisă. Nimic nu indică, însă, o graniță fixă între cele două etape, adoptarea unor măsuri substanțiale de întărire a încrederii, prin eforturi comune și voință politică necesară, putînd să grăbească și să stimuleze desfășurarea lucrărilor asupra celorlalte probleme. Totodată, discutarea ansamblului de chestiuni ce revin actualei faze nu trebuie să constituie o condiție prealabilă pentru adoptarea și chiar aplicarea imediată a unor soluții asupra cărora s-a convenit în mod democratic. Totul — din dorința evidentă de a se asigura o maximă eficiență muncii depuse, de a contribui la diminuarea pericolelor care apasă asupra Europei, într-o situație internațională tensionată, de a da răspunsul cuvenit popoarelor.

Occidentul hiperindustrializat nu duce lipsă de grave probleme sociale. Atît în SUA, cît și în țările Pieței comune, șomajul afectează proporții însemnate din forța de muncă activă

Remember '84

Una dintre puţinele „raze de lumină", cum s-a apreciat, într-o situaţie internaţională complicată de ansamblul evoluţiilor din ultimii ani, de stagnarea destinderii şi a soluţionării unor probleme, convocarea conferinţei de la Stockholm constituie, prin ea însăşi, un revelator important al posibilităţilor de dialog şi de conlucrare între state, dar şi al caracterului presant al situaţiei militare de pe continent. Resort principal al unei ample mobilizări populare, al unei impresionante unităţi a maselor, criza eurorachetelor a readus în faţa conştiinţei neliniştite a popoarelor europene marele pericol care apasă asupra continentului, perspectiva reală ca tocmai Europa să devină punct de pornire şi principal „teatru de operaţiuni" într-un eventual conflict nuclear. Faptul se datorează, pe de o parte, caracterului extrem de nociv al noilor arme, performanţelor lor tehnico-distructive, dar şi concepţiilor strategice care stau la baza amplasării lor în unele state europene, adică tendinţei de acreditare a tezelor despre posibilitatea unui război „limitat" la această regiune a lumii sau chiar a posibilităţii „cîştigării" unei conflagraţii atomice. Or, prezenţa celor două blocuri militare opuse în Europa, lor revenindu-le marea majoritate a cheltuielilor militare globale şi, practic, cvasitotalitatea armamentului nuclear existent în lume, creează, în mod cert, perspectiva distrugerii continentului, a civilizaţiei sale. Cum s-ar putea contempla în linişte o asemenea eventualitate? Şi cum s-ar putea întemeia o reală securitate europeană pe munţii de arme ridicaţi în această parte a lumii?

Cîtuşi de puţin abstractă sau aleatorie, dimensiunea militară constituie însăşi baza indispensabilă a securităţii pe continent, condiţia ei *sine qua non*. Participantă activă la întregul proces al securităţii europene, la clarificările lui conceptuale şi la adoptarea deciziilor practice, România a anticipat, prin preocupările şi propunerile ei specifice, cîteva dintre cele mai importante probleme care se pun în momentul de faţă. Înscrisă şi în documentul de lucru prezentat la Stockholm, constituind obiectul unor iniţiative constante de-a lungul anilor, propunerea ei privind transformarea Balcanilor într-o zonă a păcii şi bunei vecinătăţi, a înţelegerii şi colaborării, lipsită de arma nucleară, de baze militare şi de trupe străine, se numără, de pildă, printre primele idei de acest gen din lume şi capătă, în contextul actual, o rezonanţă deosebită. Într-adevăr, în condiţiile create de agravarea situaţiei militare din Europa şi a conjuncturii politice mondiale, în ansamblu, una din modalităţile de sporire a securităţii, de trecere la înfăptuirea dezarmării, o reprezintă instituirea de zone denuclearizate, adoptarea unor măsuri ferme de renunţare la arma atomică în diferite părţi ale lumii. Or, sub acest aspect, conferinţa de la Stockholm nu a rămas un act

Au continuat, pe parcursul anului, şi negocierile chino-sovietice pentru soluţionarea unor probleme de interes reciproc

izolat în acţiunile şi eforturile României, alături de ale altor state, de a da perspective clare de pace continentului. Aproape concomitent cu debutul lucrărilor din capitala suedeză, cinci ţări balcanice — Bulgaria, Grecia, Iugoslavia, România şi Turcia — au participat, la Atena, la o conferinţă de experţi în două faze (16—18 ianuarie şi, respectiv, 13—18 februarie), consacrată dezvoltării colaborării dintre ele, trecerii la transformarea spaţiului sud-est european într-o zonă de pace şi colaborare, lipsită de arma nucleară. Faptul atestă tendinţele pozitive ce se dezvoltă în această parte a Europei, întărirea conlucrării bilaterale şi multilaterale, marcînd iniţierea unui dialog politic, global, inclusiv pe teme de securitate, dialog ce ar urma să-şi găsească în viitor noi concretizări, noi împliniri. Este doar unul dintre aspectele preocupărilor general-europene din 1984, una dintre modalităţile specifice, ferm susţinute de România, prin care statele regiunii pot contribui la înfăptuirea marilor obiective ale securităţii colective, la înlăturarea pericolelor care apasă asupra popoarelor. Şi, desigur, este demn de relevat că asemenea preocupări există şi în alte zone ale Europei, ele devenind o componentă de bază a strategiei mişcărilor pentru pace, a amplelor acţiuni pentru salvarea continentului.

În concluzie, se poate spune că anul pe care îl încheiem a stat sub impactul eurorachetelor, dar şi al conştiinţei crescînde a marilor riscuri pe care le comportă armele nucleare. Chiar dacă amplasarea eurorachetelor şi perfecţionarea sistemelor distructive continuă, în pofida voinţei generale a popoarelor, a devenit clar şi indiscutabil, mai mult ca oricînd în trecut, că nu aceasta este calea raţională. Drumul raţiunii — şi, deci, al securităţii europene, cum o atestă protestele de pretutindeni — trece prin măsuri ferme de dezarmare, sub un control internaţional eficient, pentru garantarea liniştii şi păcii popoarelor. „A fi sau a nu fi" — eroul shakespearian nu s-a aflat în faţa unei alternative mai copleşitoare.

I. M.

America Centrală — „tranşee ale războiului", „tranşee ale păcii"

Poate că mai mult decît oricînd în 1984, evenimentele din America Centrală au reţinut atenţia opiniei publice de pe continentul american, dar şi din întreaga lume. Originea lor? Încercarea de a le explica prin tensiunea în relaţiile Est-Vest nu poate acoperi adevăratele cauze care le-au generat: înapoierea economică a statelor din regiune, ca urmare a exploatării coloniale; mizerie; inacceptabila inegalitate socială, pe care popoarele Americii Centrale refuză s-o mai tolereze; amestecul străin, direct sau indirect, importanţa strategică pe care S.U.A. o acordă acestei zone considerate „curtea din spate a Americii".

Nu ne propunem să facem o analiză aprofundată a cauzelor, semnificaţiilor şi perspectivelor evenimentelor din regiune, ci să încercăm să surprindem şi să caracterizăm evoluţia lor în anul 1984. Se poate vorbi de o simetrie a desfăşurării lor: pe de o parte, escalada confruntărilor militare în Salvador, la graniţa dintre Nicaragua şi Costa Rica, pericolul unei intervenţii militare directe a Statelor Unite în Nicaragua; pe de altă parte, intensificarea căutării unor soluţii negociate în conflictele istmului. Aşadar, lupta s-a dus, în 1984, atît în „tranşeele războiului" — în ciuda faptului că istoria a demonstrat, întotdeauna, că forţa n-a fost şi nu poate fi, prin natura ei, generatoarea unor soluţii trainice, juste şi echitabile, o sursă de pace —, cît şi pe „frontul negocierilor", singura cale raţională a unor rezolvări viabile. Raportul de intensitate dintre cele două evoluţii lasă, totuşi, observatorului senzaţia unei prevalenţe — aceea a eforturilor diplomatice, mai sesizabile, în ultimul timp, şi mai promiţătoare în perspectivă.

Şi pe plan intern, evenimentele dintr-o ţară sau alta a regiunii evidenţiază o continuă şi contradictorie evoluţie, uneori dătătoare de speranţe pentru triumful raţiunii, alteori aducătoare de nori negri ai războiului.

În Salvador, deşi războiul civil rămîne încă o constantă, anul 1984 a marcat un eveniment de importanţă deosebită, care poate imprima o nouă direcţie nu numai situaţiei din ţară, ci şi evenimentelor din întreaga Americă Centrală. Este vorba de întîlnirea, din luna octombrie, în localitatea La Palma, dintre preşedintele Salvadorului, José Napoleon Duarte, şi reprezentanţii forţelor insurgente, urmată apoi de noi runde ale dialogului guvern-opoziţie. Chiar dacă, după întîlnirea de la La Palma, pacea reală este încă departe de a fi realizată, s-a creat un precedent — încercarea de a se ieşi din situaţiile de impas îndelungat prin negocieri, prin tratative.

În Nicaragua, actualitatea internă a fost dominată de organizarea şi desfăşurarea alegerilor generale din luna noiembrie, primul scrutin după înlăturarea dictaturii somoziste şi instalarea guvernului revoluţionar, în iulie 1979. Victoria frontului sandinist „certifică" procesul revoluţionar şi garantează continuarea lui, dar... pericolul unui atac extern se menţine.

Nou şi periculos punct nevralgic pe harta planetei, istmul Americii Centrale cunoaşte dubla „ameninţare" a izbucnirii păcii, prin eforturile susţinute ale Grupului de la Contadora, sau a unei crize şi mai acute. Va triumfa oare raţiunea, pornind de la respectarea schimbărilor survenite în regiune, a neamestecului în treburile interne şi a dreptului tuturor popoarelor de a dispune de ele însele?

Honduras — ţară săracă într-o regiune împovărată de datorii externe, după cum scria, nu de mult, agenţia „Associated Press" — a devenit o fortăreaţă pentru incursiunile, în regiune, ale forţelor militare ale SUA din America Centrală. După 1982, Hondurasul a devenit scena unor permanente manevre militare, cu participarea unor forţe militare din SUA, şi o zonă de debarcare a celui mai numeros grup de contrarevoluţionari antisandinişti, tutelaţi de CIA. Desfăşurarea evenimentelor şi declaraţiile făcute arată că este puţin probabil să se producă vreo schimbare fundamentală în relaţiile honduriano — nord-americane.

În Costa Rica — multă vreme considerată model de democraţie şi neutralitate în America Latină — criza financiară a suscitat teama propagării, şi în această ţară, a confruntărilor şi tensiunilor din regiune.

Remember

O serie de schimbări s-au produs, de asemenea, în Guatemala, țara cea mai populată din zonă. Cu aproape trei ani în urmă, forțele insurgente ajunseseră într-o fază avansată în campania lor împotriva guvernelor conservatoare din țară, dominate de militari. A fost, însă, declanșată o brutală campanie împotriva insurgenților, care a costat viața a mii de țărani. Alte mii s-au refugiat în regiunile de sud ale Mexicului, sporind, astfel, posibilitatea încordării tensiunii la frontiera mexicano-guatemaleză. Guvernul militar al generalului Oscar Humberto Mejia a organizat, în iulie 1984, alegeri, pentru Adunarea Constituantă și a promis că, după elaborarea Constituției — probabil în 1985 — se va reveni la un regim civil.

Pe plan regional, eforturile persistente de soluționare negociată a tuturor problemelor cu care sînt confruntate țările din America Centrală s-au concentrat în cadrul „Grupului de la Contadora", format din reprezentanții Mexicului, Columbiei, Venezuelei și Panama. Eforturile diplomatice depuse în cadrul „Grupului de la Contadora" s-au concretizat în elaborarea unui „Tratat de pace și cooperare în America Centrală", document care propune țărilor interesate o serie de măsuri, pe plan intern, în vederea „reconcilierii naționale", ca și o serie de premise ale restabilirii păcii în regiune: plecarea consilierilor militari străini, încetarea manevrelor militare și a cursei înarmărilor în zonă, abținerea de la orice sprijin față de grupări ce urmăresc destabilizarea unor guverne, crearea unor mecanisme de supraveghere a aplicării acordului.

În cadrul unui curent, în general, favorabil proiectului de acord, se disting nuanțări de poziții ale

Imagine-simbol din aceeași regiune: soldați americani în Honduras

statelor direct interesate. Nicaragua a declarat că este gata să-l „semneze imediat și fără modificări". Deși s-au declarat în principiu de acord cu spiritul documentului, Hondurasul, Salvadorul și Costa Rica și, într-o măsură mai mică, Guatemala au formulat o serie de observații la proiectul de tratat. De asemenea, SUA consideră că textul proiectului trebuie revizuit. Cu prilejul sesiunii din acest an a Adunării Generale a Organizației Statelor Americane (OSA), miniștrii de externe ai „Grupului de la Contadora" au examinat observațiile guvernelor celor patru țări, pe baza cărora urmează să fie definitivat proiectul textului de tratat.

Din desfășurarea evenimentelor se impune concluzia necesității încheierii unui asemenea tratat, că, deși ideea îmbunătățirii lui nu este respinsă, ea nu trebuie să ducă la amînarea semnării documentului — ceea ce ar însemna, în fapt, încercarea de subminare a inițiativei „Grupului de la Contadora" și, implicit, o amînare a trecerii, definitive, din „tranșeele războiului" în cele ale păcii, deziderat major al popoarelor din zonă, al lumii întregi.

A. Z.

Libanul pe drumul sinuos al normalizării

1984 însemna, de fapt, intrarea în al zecelea an de criză libaneză și, conform unor date estimative ale agențiilor străine de presă, se consideră că, în cei nouă ani de război civil și de ocupație străină, din ultimii ani, circa zece la sută din populația țării a fost ucisă sau rănită, iar pagubele materiale se ridică la zeci de miliarde de dolari.

Un teritoriu fărîmițat

Străvechiul teritoriu al țării cedrilor — odinioară pașnic și înfloritor — se prezenta, la începutul anului 1984, complet divizat de prezențe militare străine ori ale milițiilor diverselor fracțiuni politice. Sudul era ocupat, de 19 luni, de armata israeliană, care nu s-a retras nici pînă astăzi, deși se discută pe această temă, între Liban și Israel angajîndu-se, spre sfîrșitul anului, negocieri cu caracter militar. Tot în sud erau, din 1978, și se află și în prezent, circa 6000 de militari din trupele ONU. Regiunea Chouf, situată între rîul Awali și Beirut, era controlată de milițiile druze ale Partidului Socialist Progresist. Milițiile grupării politico-militare „Amal" a musulmanilor șiiți dominau periferia sudică a capitalei, iar armata libaneză avea controlul asupra restului Beirutului și împrejurimilor sale sudice. O secondau, din septembrie 1982, cei 5 500 de militari americani, francezi, italieni și britanici din „forța multinațională" care dețineau punctele cheie din zona aeroportului internațional și din partea vestică a orașului. „Forțele libaneze", mili-

La Beirut, o ședință a guvernului de unitate națională, condusă de președintele Amin Gemayel. Al patrulea din stînga: premierul Rachid Karame

țiile unificate ale dreptei-creștine, controlau litoralul de la nord de Beirut pînă aproape de Tripoli, oraș deținut de milițiile altei grupări politice, a musulmanilor suniți. În cîmpia Bekaa, dintre munții Liban și Antiliban, erau staționați aproximativ 30 000 de militari sirieni. Și totuși, în ciuda acestei fărîmițări, cele trei milioane de locuitori n-au renunțat să nutrească speranța normalizării vieții politice, printr-o reconciliere națională, speranța restabilirii suveranității asupra întregului teritoriu libanez. Pentru împlinirea lor se impunea să se acționeze în două direcții fundamentale: angajarea dialogului politic, în vederea încheierii unui acord de reconciliere națională, și retragerea trupelor străine. Evenimentele aveau să evolueze foarte contradictoriu, speranța alternînd cu deznădejdea, perioadele de calm cu cele de criză ascuțită, glasul armelor cu cel al negocierilor.

„O linie de demarcație" reînviată

„Linia de demarcație" — care, în timpul războiului civil din 1975—1976, a împărțit Beirutul în două părți adverse, de-a lungul unor bulevarde ce separă, pe o distanță de circa 8 km, zona portului maritim de cea a aeroportului internațional, fusese, întrucîtva, eliminată, în toamna anului 1982, cînd armata libaneză, sprijinită de cei aproape șase mii de militari ai „forței multinaționale", preluase controlul asupra întregii capitale libaneze. Această situație, ce părea la un moment dat ca definitivă, a fost radical schimbată, într-o singură zi de februarie, cînd milițiile musulmanilor șiiți, ajutate de grupări aliate, au reușit să ocupe întreaga parte vestică a Beirutului, reînviind, astfel, în mod surprinzător, vechea „linie de demarcație", transformată, rapid, într-o adevărată linie de front, ceea ce a dus la deteriorarea climatului, și așa destul de încordat.

„Forța multinațională" nu și-a îndeplinit misiunea

Desfășurarea evenimentelor a dus la o agravare a situației, ceea ce avea să determine, între altele, retragerea efectivelor „forței multinaționale", la începutul anului 1984, după 18 luni de la sosirea lor în Liban. Începutul l-a făcut contingentul britanic. L-a urmat cel italian, apoi au fost evacuate cel american și francez.

Cristalizarea unei soluții

La sfîrșitul lunii aprilie, după o întîlnire „maraton" cu președintele Amin Gemayel, fostul premier Rachid Karame anunța alcătuirea, sub președinția sa, a unui nou guvern libanez, format din miniștri desemnați — „în interesul național" —, fără a fi consultați. Alcătuit din zece membri, cabinetul include, în componența sa, pe liderii principalelor

La 18 luni după sosirea ei la Beirut, scria agenția „Frcnce Presse", „Forța multinațională" — „FM" — și-a încheiat retragerea, fără să-și fi îndeplinit misiunea sa, în indiferența generală a populației, dacă nu cu o anume dezamăgire. Primul venit (la 24 septembrie 1982), din cele patru contingente ale „FM" — american, francez, italian, englez —, cel francez a fost și ultimul care a plecat de pe pămîntul libanez. În 18 luni de prezență, „FM" a pierdut, la Beirut, 353 de oameni — 264 americani, 88 francezi și un italian. Alți 308—134 americani, 112 francezi și 62 italieni — au fost răniți în cursul atentatelor sau bombardamentelor.

Cînd a fost trimisă la Beirut, pentru o durată nedeterminată, „FM" avea dublul mandat de a proteja populația civilă după masacrele din taberele Sabra și Chatila și de a sprijini statul libanez în restabilirea autorității sale.

Este de remarcat că, 18 luni mai tîrziu, acest dublu obiectiv n-a fost realizat. Prezența „FM" n-a împiedicat nici resurecția conflictelor interne din Liban, în care contingentele american și francez s-au găsit implicate, atrăgîndu-și ostilitatea unora din părți, fără a cîștiga sprijinul alteia. Atentate, multiforme au vizat contingentele francez și american.

În filigranul conflictului care opunea, pe teren, forțele antagoniste libaneze, problema de fond pe care o ridica prezența „FM" era influența americană în Liban și „cea a NATO" — nu ezitau să scrie unele ziare străine. Disputa declanșată ulterior a pus la încercare limitele angajamentului american în Liban, armata americană fiind adusă la dimensiunea unei părți în conflictul libanez. La 26 februarie, contingentele britanic, italian și american au încheiat operațiunile de plecare din Beirut. Cînd ultimul soldat francez a părăsit, la 31 martie, solul capitalei, Libanul nu și-a regăsit pacea civilă.

(După agenția „France Fresse")

curente politice libaneze. Prezentînd programul guvernului de unitate națională, premierul Rachid Karame a subliniat patru puncte esențiale ale activității viitoare: eliberarea teritoriului libanez aflat sub ocupație israeliană; consolidarea securității și stabilității; reglementarea unor probleme sociale, economice și de reconstrucție; adoptarea unor reforme constituționale, inclusiv elaborarea unui nou proiect de Constituție.

La ordinea zilei — normalizarea

Mai mult ca niciodată, la Beirut, și, desigur, în întregul Liban, se revine, astăzi, cu insistență, asupra unui singur cuvînt — normalizare. Dar cu atîtea implicații majore, după nouă ani de război, normalizarea nu este facilă, nu se poate realiza de la sine, ea trebuind să fie rezultatul unor numeroși factori, a căror concertare este necesară.

Anunțarea reunificării Beirutului, deschiderea tuturor căilor de acces între cele două părți ale orașului, primele semne de normalizare — concretizate prin demolarea baricadelor și începerea reparării imobilelor din zona vechiului centru al capitalei, devenit punctul cel mai fierbinte de-a lungul războiului civil, plus o serie de măsuri preconizate de guvernul de unitate națională, pentru reluarea activităților economice și administrative — au avut darul să aducă în mod firesc o atmosferă de optimism, de speranță în revenirea la atmosfera de pace, atît de mult dorită, după aproape zece ani de conflict. Situația rămîne încă fluctuantă, ceea ce determină observatorii să se întrebe dacă momentul actual marchează, oare, sfîrșitul războiului civil sau un simplu armistițiu?

A. Z.

Aspect din cursul evacuării militarilor americani ai forței multinaționale, după 586 de zile de cînd contingentul SUA se instalase în capitala libaneză

Africa australă. Anacronisme și perspective

Se obișnuește să li se spună celor ce n-au pielea albă „populație de culoare", dar și albul este, de asemenea, o culoare. Este, evident, non-sensul uneia dintre moștenirile epocii coloniale. În acest secol, cînd odiosul sistem colonial a fost pus în afara legii și destrămat din temelii, în Africa de Sud terminologia oficială relativă la „populațiile de culoare" a variat considerabil. Denumirile peiorative ca „hotnot", „kaffir", „coolie", date, respectiv metișilor, negrilor și indienilor, au cedat, progresiv, locul unor termeni considerați mai puțin negativi: „asians", „coloured", „bantu". Mai tîrziu, toate „populațiile de culoare" au fost grupate sub vocabula de „ne-albi" ori „ne-europeni", față de care s-a aplicat politica de apartheid.

Scos, în zilele noastre, în afara legilor umane, condamnat, fără echivoc, de dreptul internațional contemporan, apartheid-ul — această anacronică politică de segregație rasială, practicată de guvernul Africii de Sud — rămîne, încă, o rușinoasă realitate a vremurilor noastre.

Insensibil la dramele care au loc în „curtea din dos" a apartheid-ului — bantustane dezmoștenite, „black-townships" (districte pentru negri), tabere suprapopulate în „urban black" (periferia orașelor albilor) —, ignorînd condamnarea de către organizațiile internaționale și opinia publică mondială, regimul sud-african continuă, cu perseverență, construcția edificiului său de discriminare rasială. Draconicul sistem de injustiție umană a fost înăsprit prin noi dispoziții constituționale, cărora se încearcă, inutil, să li se dea — culmea ironiei! — tentă democratică.

Conducîndu-se după faimosul adagiu roman „divide et impera", regimul de la Pretoria a acordat, prin ultimele reforme constituționale, dreptul la o participare limitată a indienilor și metișilor la viața social-politică. Principalele schimbări privesc componența parlamentului, ales, de acum înainte, de albi, indieni și metiși. Cele 20 de milioane de negri, dintr-o populație totală de 30 de milioane, rămîn excluse de la orice participare la viața publică. Tentative de a asocia, limitat, metișii și indienii (aproximativ 4 milioane) nu poate disimula adevărata intenție a noilor dispoziții constituționale. Acordînd o importanță crescîndă partidului nati-

onalist și o foarte mare marjă de manevră președintelui republicii (care cumulează și funcția de prim-ministru), acestea consacră, în fapt, instituționalizarea „marelui apartheid", început cu crearea primelor bantustane.

În timp ce injustiția și represiunea se agravează prin forme și metode cît mai rafinate, cei obidiți găsesc vigoarea necesară pentru a organiza noi acțiuni de protest, pentru a se angaja, cu și mai multă hotărîre și dîrzenie, în lupta contra puterii hegemonice a albilor. Opunîndu-se politicii rasiste a guvernului sud-african și respingînd „reformele" constituționale, negrii, metișii și indienii s-au mobilizat și au manifestat, anul acesta, o combativitate crescîndă. Lupta lor îmbracă aspecte diferite, pornind de la forma politică organizată, trecînd prin demonstrații de protest, greve, mitinguri, ajungînd pînă la acțiuni armate. Metiși, negri, indieni sau chiar albii din opoziție, sindicaliști, clerici, studenți, asociații civile locale etc. au sfidat, deschis, guvernul, refuzînd în bloc reforme de acest gen, afirmînd voința lor de a acționa în favoarea unei Africi de Sud unite și nerasiale. Răspunsul regimului sud-african la această mobilizare a oscilat de la luarea unor măsuri ce evidențiau prudență (interzicerea oricăror reuniuni, intimidarea conducătorilor), generate de teama de a nu declanșa o și mai mare mișcare de protest, pînă la represiunea polițienească directă, soldată cu numeroase victime omenești ori executarea unor lideri ai mișcării anti-apartheid.

Apărarea apartheid-ului în Africa de Sud se bazează pe doi stîlpi indisociabili. În interior, represiune și o constantă întărire a arsenalului juridic — între care și amendamentele constituționale prezentate ca „reforme"; în exterior, încercarea de hegemonie regională — economică și militară —, pentru menținerea la putere a minorității albe.

Ieșind din contextul intern, se poate constata că, la zece ani după prăbușirea imperiului colonial portughez, Africa australă pare să se angajeze

Ca urmare a eforturilor perseverente ale statelor africane din zonă, unele promisiuni de pace au apărut și în Africa australă.
În imagine: *aspect de la negocierile mozambicano-sud-africane de la Pretoria, care au precedat înțelegerile încheiate între cele două părți. În dreapta, delegația mozambicană; în stînga, cea a regimului sud-african*

Insensibil la dramele care au loc, la condamnarea sa de către opinia publică mondială, guvernul sud-african continuă, imperturbabil, politica sa de apartheid, închizînd pe cei care se revoltă împotriva discriminării rasiale

într-o eră nouă. Trei factori determinanți influențează evoluția în curs. Este vorba de situația economică a statelor din zonă, dialectica complexă a raporturilor dintre Pretoria și statele vecine, și, bineînțeles, influența elementelor externe.

Constrînsă de tulburările interne și de izolarea externă crescîndă, Africa de Sud a semnat, la începutul anului 1984, acorduri cu Angola și Mozambic. Asemenea aranjamente reflectă, între altele, situația din Africa australă, dificultatea persistentă pe care o întîmpină regimul de la Pretoria în a converti acțiunile militare agresive în cîștiguri politice — apreciază observatorii politici.

Căutarea, în poziție de forță, a unui modus vivendi cu vecinii săi este o trăsătură caracteristică a politicii externe sud-africane. Edificarea unei politici regionale se înscrie, pentru Pretoria, într-un plan de ansamblu, destinat, simultan, să reducă dificultățile interne și să conserve relațiile sale cu Occidentul.

O privire retrospectivă asupra evoluției situației din zonă confirmă concluzia observatorilor politici. După 1960, odată cu declanșarea primei mari etape a destrămării sistemului colonial în Africa, fostul premier sud-african, H.F. Verwoerd, a lansat ideea „homeland-urilor" — unități politice formal suverane, dar total înrobite Africii de Sud. Acest proiect, destinat, în special, să compromită condițiile de independență ale Botswanei, Lesotho și Swazilandului, n-a avut nici un ecou. Atunci cînd cele trei state și-au cucerit independența, în anii 1966—1967, succesorul său, J. Vorster, formula termenii unui proiect politic regional, al cărui substrat era evident: semnarea unui tratat de neagresiune și cooperare economică reciproc avantajoasă, în schimbul acceptării statu-quo-ului în Africa de Sud. Nici un vecin al Pretoriei nu s-a

arătat receptiv la asemenea propuneri. Spre sfîrşitul anului 1974, J. Vorster sugera vecinilor săi „normalizarea" relaţiilor şi angajarea de discuţii asupra viitorului regiunii. Dar şi acest exerciţiu politic şi-a arătat repede limitele sale. Puţin mai tîrziu, perspectiva victoriei Mişcării Populare pentru Eliberarea Angolei (MPLA), care, firește, avea consecinţe asupra poziţiei Africii de Sud în zonă, a determinat regimul de la Pretoria să trimită trupele sale în sudul angolez pentru a sprijini mişcarea condusă de Savimbi — UNITA —, care îi era fidel. Angajamentul său s-a soldat cu un eşec total, iar, pe plan intern, guvernul se găsea confruntat cu presiunea unei mişcări de amploarea celei de la Soweto, din 1976.

Izolarea sa diplomatică şi creşterea mişcării contestatare interne au făcut ca, pentru regimul sud-african, să înceapă o fază de incertitudini şi de ezitări, ceea ce îl obligă să exploreze soluţiile propuse de Occident. Preocupat să preia iniţiativa politică în regiune după destrămarea imperiului portughez, fostul secretar de stat american, Henry Kissinger, a propus, în 1976, lui J. Vorster o adevărată tocmeală: în schimbul unei presiuni sud-africane asupra lui J. Smith de a găsi o soluţie politică în fosta Rhodesie, Statele Unite se abţin să exercite presiuni directe în alte două probleme mai esenţiale pentru Africa de Sud — Namibia şi problema apartheid-ului.

Proclamarea independenţei Republicii Zimbabwe a arătat regimului sud-african că nici o reglementare internaţională nu l-ar putea „imuniza" împotriva victoriei poporului namibian, condus de SWAPO. El a ajuns, se pare, la concluzia că numai o anume „politică regională" l-ar putea pune la adăpost faţă de presiunile interne şi ale vecinilor săi africani, ar putea împiedica o reeditare a scenariului zimbabwean în Namibia. Eroarea este evidentă. Noile dezvoltări din Africa australă demonstrează falsitatea unor asemenea ipoteze. În absenţa unei reglementări definitive a problemei namibiene şi a neeliminării inumanei politici de apartheid, regimul rasist de la Pretoria va rămîne, în continuare, confruntat cu dificultăţile ce-l fac să oscileze, astăzi, pentru supravieţuirea sa, între o atitudine de sîngeroasă represiune internă şi una de căutare a unui „modus vivendi" cu vecinii săi.

Atît timp, însă, cît căutările, în plan extern, sînt numai de circumstanţă şi nu izvorăsc dintr-o înţelegere a transformărilor revoluţionare şi progresiste din zonă şi din lume, nu se poate vorbi de o schimbare care să permită evoluţii cu adevărat pozitive şi convieţuirea paşnică a popoarelor din regiune. Atît timp cît poporului namibian nu i se va permite să-şi dobîndească independenţa şi nu va fi abolită anacronica politică de apartheid, nu poate fi pace în Africa australă, iar încercările de supravieţuire ale regimului sud-african, prin paliative, sînt sortite eşecului. O demonstrează istoria Africii, o reliefează ultimele evoluţii din zonă. Voinţa de libertate şi independenţă a unui popor nu poate fi înfrîntă, setea lui de dreptate socială — niciodată stinsă.

A. Z.

Indira Gandhi, în 1980, împreună cu Rajiv Gandhi, care i-a urmat în postul de premier

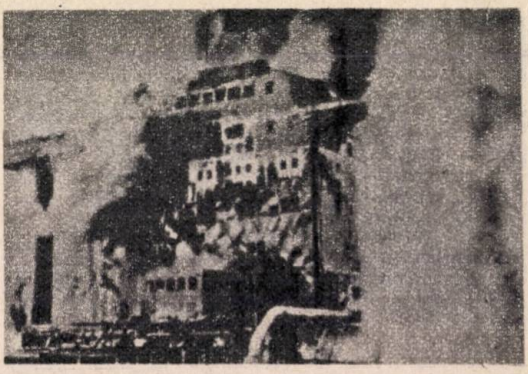

Vas incendiat în apele Golfului. După ani de confruntări, de daune materiale şi umane, războiul Iran-Irak, ca şi numeroase alte conflicte actuale, continuă să se afle sub imperativul unei soluţii negociate

Rubrică realizată de I. Madoşa şi Aurel Zamfirescu

„Un document istoric" și semnificațiile lui

Începute în octombrie 1982 (după vizita în China a premierului Margaret Thatcher), în cel mai strict secret și pe fondul unui profund dezacord inițial, negocierile chino-britanice în problema Hong Kongului — desfășurate în două faze pe parcursul a 22 de runde — s-au soldat cu parafarea, la 26 septembrie 1984, a Declarației comune privind restabilirea suveranității R.P. Chineze asupra acestui teritoriu, la 1 iulie 1997. Relevînd importanța încheierii cu succes a celor 14 luni de tratative, Zhou Nan, adjunct al ministrului chinez al afacerilor externe, declara, după parafarea documentului: „În spiritul prieteniei, cooperării și înțelegerii reciproce, cele două guverne ale noastre au ajuns, în cele din urmă, la un acord satisfăcător, după convorbiri diplomatice stăruitoare. Acesta este un eveniment major care merită să fie sărbătorit".

În Declarația comună chino-britanică, parafată la 26 septembrie a.c., se stipulează că Hong Kongul va deveni, de la 1 iulie 1997, o „regiune administrativă specială", care se va afla sub autoritatea directă a guvernului central al R.P. Chineze și se va bucura de o largă autonomie, cu excepția problemelor de politică externă și de apărare, ale căror responsabilități vor reveni guvernului central. Regiunea se va bucura de puteri executive, legislative și juridice. Legislația actuală va rămîne, în principiu, neschimbată. Sistemul social-economic al Hong Kongului, precum și modul său de viață vor rămîne nemodificate pentru o perioadă de 50 de ani. Totodată, declarația relevă că, la data intrării în vigoare a acordului, va fi înființat un grup mixt de legătură chino-britanic, care va asigura condițiile necesare pentru transferul suveranității Hong Kongului și va urmări punerea în aplicare a prevederilor tratatului.

Pentru R.P. Chineză, declarația parafată va duce la eliminarea dominației străine asupra acestui teritoriu al său, după o perioadă care va totaliza, în 1997, peste 150 de ani de prezență britanică. Pentru Marea Britanie, intrarea în vigoare a dispozițiilor acordului va marca lichidarea definitivă a imperiului britanic din Asia. Pentru Hong Kong, va însemna punerea în aplicare, pentru o perioadă de 50 de ani, a principiului proclamat: „o țară, două sisteme".

La parafare, conducătorul delegației britanice la tratative, sir Richard Evans, ambasadorul Marii Britanii în R.P. Chineză, apreciind declarația drept „un document istoric", sublinia că „negocierile pașnice reprezintă cea mai bună cale pentru rezolvarea problemelor lăsate de istorie în urma sa". Soluționarea problemei Hong Kongului, declara premierul chinez Zhao Ziyang, „nu constituie doar un pas uriaș pe calea reunificării naționale, ci reprezintă, totodată, o experiență nouă în soluționarea pașnică a problemelor dintre state, lăsate de istorie".

Parafarea declarației a avut, în general, ecouri favorabile, atît în regiune, cît și pe plan internațional. La Bangkok, oficialitățile tailandeze au denumit acordul chino—britanic „un semn ce prevestește pacea și stabilitatea în Asia", iar ziarul japonez „Asashi Shimbun" îl aprecia ca pe un act pozitiv și semnificativ în „rezolvarea pașnică a problemelor litigioase". La rîndul său, secretarul general al ONU, Javier Perez de Cuellar, a considerat încheierea acordului dintre Marea Britanie și China drept un exemplu de „gîndire înțeleaptă și creatoare", din partea guvernelor celor două țări, în negocierea unei „probleme foarte delicate și complexe".

Dincolo de conținutul acordului și consecințele aplicării sale, se verifică încă o dată un adevăr pentru care România și președintele său militează activ și constant: atunci cînd se dă dovadă de realism și de înțelegere, cînd se negociază cu răbdare și perseverență, se găsesc, în mod sigur, soluții reciproc acceptabile, oricît de spinoasă ar fi problema în discuție.

A.Z.

Ambasadorul britanic, Evans (stînga), și ministrul adjunct al afacerilor externe ai R.P. Chineze, Zhou (în dreapta), parafînd „istoricul document"

Dintr-un posibil „Jurnal siberian"

Îmi păstrez, de obicei, notițele din locurile prin care m-a purtat meseria de reporter. Le-am destinat cîteva rafturi din bibliotecă, unde stau, într-o ordine aproximativă, carnețele, foi detașate de hîrtie, benzi de magnetofon. Și mărturisesc că, uneori, răsfoindu-le pentru a reîmprospăta amintiri, dau peste lucruri pe care, din diverse motive, nu le-am încredințat tiparului. Într-una din după-amiezele acestei veri, aflînd că la Tîrgul internațional de la București va expune — în cadrul Pavilionului U.R.S.S.— o republică sovietică socialistă autonomă pe care am avut prilejul s-o vizitez în urmă cu doi ani, respectiv Iakuția, m-am pus pe răscolit: fotografiile făcute, în primul rînd, apoi notițele, înregistrările. Cîte dragi imagini din Iakutsk Neriungri, de pe fluviul Lena, cîte dragi aduceri aminte... Despre unele întîmplări am scris, la timpul potrivit, în revistă și în almanahurile ei, pe altele le-am strîns doar cu grijă laolaltă, în vederea alcătuirii, ulterior, a unui „Jurnal siberian" de călătorie (o intenție lăsată, de o serie de împrejurări, undeva pe drum).

Luînd-o, deci, din nou, pe firul unor trasee străbătute, am dat peste o înregistrare, făcută la Iakutsk, a unei convorbiri cu acad. Nikolai Vasilievici Cerski, Erou al Muncii Socialiste, președintele Prezidiului Filialei Iakute a Secțiunii siberiene a Academiei de științe a URSS. Redau, în întregime, această convorbire nu doar pentru pitorescul ei, cît mai ales pentru relevantele aprecieri asupra dezvoltării științei în zona pămînturilor veșnic înghețate. Știință ce este chemată, aici, în Iakuția, să îndeplinească un rol de seamă în elucidarea problemelor Nordului și formarea tehnologiei de prospectare, investigare și extracție a zăcămintelor utile și valorificare a resurselor biologice, în condiții climaterice deosebit de aspre. Să întoarcem, deci, o pagină dintr-un posibil „Jurnal siberian"...

Nikolai Vasilievici Cerski, președintele Prezidiului Filialei iakute a Secțiunii siberiene a Academiei de Științe a URSS. „Sînt un exemplar destul de antic"...

Reporterul: Ați consacrat o bună parte din viața dumneavoastră științei Nordului. Cînd s-a întîmplat, de fapt, acest lucru?

Academicianul: Ce vă pot spune despre mine? Sînt un exemplar destul de antic, un fel de fosilă a speciei umane. M-am născut în anul 1905. Într-un loc situat relativ aproape de aici, în regiunea Primorie. Am lucrat acolo pînă aproape de 30 de ani. Am lucrat în Extremul Orient. Am navigat, apoi am lucrat pe șantierele unor giganți industriali, ultima dată la un combinat siderurgic, de acolo am migrat în industria petrolului și gazelor — acest lucru s-a întîmplat în anul 1933—începutul anului 1934, iar de atunci nu m-am mai despărțit de petrol și gaze. Am lucrat în producție, la o întreprindere petrolieră, pe litoralul Mării Caspice. Locul era absolut sălbatic, nu exista nici cinematograf, ne distram cam în felul următor: prindeam doi scorpioni, îi introduceam într-un borcan de sticlă și pariam cine va ieși învingător. Am participat la război, am luptat pînă la sfîrșitul lui. Apoi am ajuns din nou în producție. Am luptat în următoarele locuri: pe șoseaua care ducea de la Moscova la Minsk, apoi brigada de șoc în care îmi făceam serviciul a fost dirijată spre Vilnius, a urmat Prusia de est, am participat la asaltul Danzigului, apoi pînă la Elba, unde ne-am întîlnit cu americanii. Am fost desigur și la Berlin, dar nu am participat la asaltul orașului. Noi am trecut mai la nord. Mergeam spre Stettin. Apoi am lucrat din nou în producție. În Iakuția am venit ca șef al Direcției geologice, în anul 1953. Din anul 1955 am intrat în știință. Mă ocup cu știința și în prezent. Cam asta a fost pe scurt.

Reporterul: Cu ce vă ocupați, însă, mai exact?

Academicianul: Pe un plan mai larg sînt specialist în petrol și gaze. Pe plan științific mă ocup de mecanica scoarței terestre, iar în ultimii ani m-am pasionat pentru o direcție nouă a științei, dar nu știu ce va ieși din aceasta. Este vorba de mecanochimie.

Reporterul: Sincer, nu prea îmi dau seama de sfera îmbrățișată de noua știință.

Academicianul: În scoarța terestră se produc procese care, din punctul de vedere al noțiunilor obișnuite, nu-și găsesc explicația. În asemenea cazuri ne vine în ajutor mecanochimia, adică transformarea energiei mecanice în energie chimică după anumite reguli și particularități. Puteți însă să scrieți liniștit că sînt specialist în petrol și gaze.

Reporterul: Mi s-a spus că sînteți unul dintre principalii descoperitori ai gazului solid. Nu v-ați referit la aceasta...

Academicianul: În cazul cînd aș fi fost întrebat, aș fi putut să vă spun că este vorba de un tip nou de combustibil.

Reporterul: Văd, de fapt, în vitrina cu roci de lîngă dumneavoastră, scris sub o piatră neagră: gaz solid.

Academicianul: Da, nu este o piatră, contrar aparențelor. Este gaz solid și poartă data: 1970. De fapt însă descoperirea a fost făcută în anii '40. Atunci, din cauza

ei am avut neplăceri. Iar aici, pe acest grafic sînt prezentate, la scară, gazul obişnuit, petrolul, bitumurile, cărbunele. Materialul acela albicios este hidratul de gaz. În continuare este petrolul, apoi bitumul, apoi cărbunele. După cum vedeţi, rezervele de gaz-hidrat depăşesc rezervele mondiale de celelalte tipuri de combustibili. Este greu să redăm proporţiile, pentru că, dacă ar fi să respectăm scara, volumul gazelor trebuie să iasă departe dincolo de cadrul acestui, să-i zicem, panou. Astfel încît pe Pămînt foamea energetică şi deficitul de materii prime chimice, dacă ţinem seama de descoperirea hidratului, se îndepărtează cu vreo două-trei sute de ani, chiar dacă sîntem prudenţi în aprecieri. În prezent, de această problemă sînt intens preocupaţi americanii. Spre deosebire de noi, ei nu spun nimic, cu toate că au început să exploateze primele zăcăminte de gazhidrat. Noi exploatăm zăcămîntul Mesoiarski de gazhidrat, care aprovizionează cu gaze oraşul Norilsk. Acolo se foloseşte această substanţă albicioasă. De altfel, într-un volum de un metru cub de gazhidrat sînt cuprinşi 200 metri cubi de gaz-metan. Uneori mai cuprinde şi etan, dar în principal avem de a face cu gaz metan.

Reporterul: În legătură cu dezvoltarea ştiinţei în Iakuţia...

Academicianul: Înainte de Marea Revoluţie Socialistă din Octombrie, în Iakuţia nu existau cercetări ştiinţifice sistematice. Locurile au fost vizitate de unele expediţii ştiinţifice, inclusiv de marea şi renumita expediţie a lui Bering, care a parcurs Calea de nord (dar după cazaci) şi a descoperit Insulele Comandorului. Acest lucru s-a întîmplat în anul 1733. Au mai fost expediţii şi în secolul XIX, dintre care cea mai mare a fost spre mijlocul secolului trecut. Ea a fost condusă de academicianul Middendorf. El a efectuat o muncă vastă. Spre sfîrşitul secolului al XIX-lea au mai fost cinci expediţii, legate în general de studierea litoralului Oceanului Îngheţat de Nord. Din una din aceste expediţii a făcut parte şi cunoscutul geolog Tol, care a şi murit pe meleaguri siberiene. Studierea planică a Iakuţiei şi a particularităţilor ei a început după Revoluţia din Octombrie şi, practic, din anul 1925 cînd, la cererea guvernului din Iakuţia (în anul 1922 a fost creată Republica Autonomă Iakută), Academia de ştiinţe a trimis aici o mare comisie pentru studierea Iakuţiei, care a lucrat cinci ani, creînd unele nuclee ştiinţifice de tipul staţiilor şi punctelor de observaţii, pe baza cărora s-au dezvoltat numeroase instituţii de cercetări. În domeniul cercetărilor ştiinţifice, o muncă însemnată a fost desfăşurată de Direcţia Generală a Căii Maritime de Nord care a creat aici staţiuni pentru cercetarea gheţarilor, a înfiinţat un serviciu meteorologic şi alte obiective.

Ştiinţa accelerează prospectarea şi exploatarea zăcămintelor Siberiei. În fotografie: extracţie „la zi" a cărbunelui în zona Neriungri, din bazinul sud-iakut

Primul Institut de cercetări ştiinţifice — cel bacteriologo-veterinar — a fost organizat în Iakuţia în anul 1927. După aceasta, au fost organizate alte instituţii ştiinţifice. Prima din domeniul umanistic — Institutul de limbă şi cultură — a fost înfiinţată în anul 1935. În anul 1936, cadrele didactice de la Institutul pedagogic din Iakuţia au început să studieze pentru prima oară razele cosmice. Doi oameni de ştiinţă de la noi au primit în 1982 pentru aceste cercetări Premiul Lenin.

În anul 1947, majoritatea acestor instituţii ştiinţifice dispersate au fost reunite într-o Bază a Academiei de ştiinţe a URSS, care în anul 1949 şi-a schimbat numele în Filiala din Iakuţia a Academiei de ştiinţe a URSS.

După cum ştiţi, în anul 1957 a fost creată Secţiunea siberiană a Academiei de ştiinţe a URSS, în care a intrat şi Filiala din Iakuţia a Academiei care exista din anul 1949. Cînd a intrat în Secţiunea siberiană, filiala era o mică centrală, mai bine-zis un mic centru ştiinţific. Din filială făceau parte doar două institute — Institutul de limbă şi literatură şi Institutul de biologie, organizat în anul 1952. Au existat şi o serie de servicii. Pe atunci, în cadrul filialei lucrau în total 386 de persoane. După ce am intrat în Secţiunea siberiană, instituţiile de cercetări ştiinţifice din Iakuţia s-au dezvoltat în ritm mai accelerat. În prezent, filiala are în componenţa sa un număr de 6 institute şi o serie de servicii, care trebuie să devină în curînd şi ele institute. Astfel, pe baza serviciului economic, în viitorul apropiat va fi înfiinţat Institutul de economie a Nordului. Serviciul nostru de matematică aplicativă şi de tehnică de calcul, de asemenea, creşte treptat şi peste cîţiva ani va ajunge la rangul de institut. În prezent la noi lucrează 3 000 de oameni; vreau să spun că în toate aceste instituţii ştiinţifice. Pentru o filială atît de nordică este un număr mare de oameni.

Reporterul: Cu ce se ocupă aceşti oameni?

Academicianul: Toate filialele Academiei de ştiinţe, într-o anumită măsură, constituie acele verigi unde cresc institute sau alte mari unităţi ştiinţifice. Sarcinile filialei sînt definite de două direcţii şi mă refer nu numai la Filiala din Iakuţia, ci la toate filialele. Este vorba de dezvoltarea forţelor de producţie din ţinutul sau repu-

blica unde se află o asemenea filială și, în al doilea rînd, de rezolvarea unor sarcini fundamentale, adică a unor probleme științifice fundamentale care se împletesc întotdeauna cu problemele concrete, deoarece pe baza oricărei teorii se nasc întotdeauna probleme aplicative, care duc uneori la descoperiri practice uluitoare.

Și acum cu ce ne ocupăm noi concret.

În domeniul geologiei: noi studiem structura scoarței terestre a Iakuției care ocupă 3 100 000 de kilometri pătrați. Studiind această structură geologică, noi stabilim marile zone geologice, depresiunile intramontane, stabilim condițiile în care au crescut și s-au dezvoltat munții și formele în care au evoluat în ultimele două miliarde de ani. Acest lucru este foarte important, întrucît unor anumite structuri ale scoarței terestre, cum ar fi de pildă platourile, sau anumitor munți le sînt proprii anumite bogății minerale. În munți, de exemplu, nimeni nu va căuta diamante, deoarece diamantele se găsesc numai pe platouri. Sau cromul și nichelul se găsesc, de asemenea, pe platouri. Structurile montane au și ele particularitățile lor. De pildă, cristalul de munte sau piezocuarțul nu va fi căutat de nimeni în platouri, ci în formațiunile muntoase. Dar există bogății minerale care se găsesc și în platforme, și în munți. În cîntecele noastre se spune că aurul se extrage din munți. Dar acest lucru este oarecum inexact, întrucît aurul se găsește tot atît de bine și în platforme și în munți. Prin urmare, cunoașterea condițiilor apariției și evoluției diferitelor formațiuni muntoase ne permite să stabilim raioanele unde putem să spunem: căutați aici cutare mineral, sau dincolo — altul.

Alte sarcini, tot atît de importante, ale geologilor: starea scoarței terestre și stabilitatea ei, adică studierea seismicității. Acest lucru este deja legat în mod nemijlocit de valorificarea meleagurilor noastre, de construcțiile capitale. Și aceste probleme au o mare valoare teoretică și, în mod inevitabil, o mare valoare aplicativă, tehnică.

Unui studiu minuțios este supus și pămîntul veșnic înghețat. De fapt el nu este veșnic, ci de mai mulți ani. Oricît vi s-ar părea de curios, acest pămînt înghețat de mai mulți ani sau, cum se obișnuiește să i se spună, acest pămînt „veșnic înghețat", a apărut aici considerabil mai tîrziu decît în Europa. În acel moment cînd ghețarii, trecînd prin întreaga Europă, prin Spania și Franța se deplasau peste Canalul Mînecii și se năpusteau asupra insulelor britanice, Iakuția încă nu era înghețată. Înghețul a venit aici în urmă cu aproximativ 300 000 sau 350 000 de ani. În Europa, înghețul a venit în urmă cu aproximativ 800.000 de ani. Există patru etape ale înghețului în Europa. Între noi există o dispută dacă în Iakuția au existat două etape ale înghețului sau numai una singură. Faptul că înghețul a venit aici mai tîrziu este un fapt dovedit și unanim recunoscut.

Există numeroase probleme interesante legate de hidrogeologie, care au o legătură directă cu prospectarea petrolului și gazelor. Iakuția este foarte bogată în minerale utile. Aici se află cea mai mare parte a Tabelului Mendeleev și nu este vorba de descoperiri mici, ci de zăcăminte cu valoare industrială.

Noi studiem, de asemenea, și spațiul circumterestru și Universul. Alegerea Iakuției pentru o asemenea activitate nu este întîmplătoare. Știți desigur că Polul se află relativ aproape de noi. Lîngă Pol se adună toate: și cîmpurile magnetice, și vîntul solar se îndreaptă într-acolo, este mai intensă interacțiunea dintre cîmpul magnetic propriu al Pămîntului și cîmpurile magnetice ale Soarelui. Tot aici la noi și condițiile de observații climaterice sînt mai convenabile. Cu toate că dumneavoastră ați venit pe ploaie, noi cei de aici stăm și ne minunăm. Eu, de pildă, îmi petrec aici cea de a 30-a vară, dar nu-mi amintesc și nu am văzut o lună iunie atît de ploioasă. În Iakuția cantitatea de precipitații în zona centrală unde ne aflăm este aproximativ aceeași ca în deșertul Karakum. Dar acest iunie este pur și simplu excepțional. Dumneavoastră, desigur, mă veți întreba: de ce dracu vorbiți de Karakum, cînd alături este o taiga atît de bogată.

Reporterul: N-am gîndit în acești termeni.

Academicianul: Nu aceasta contează. Problema se pune însă în felul următor: în Karakum cantitatea de precipitații este aproximativ egală cu cea de aici, adică 180—190 mm pe an, dar în Karakum apa se filtrează prin nisip, precipitațiile respective fiind apoi redescoperite în subteran, la adîncimi de 200—300 de metri, iar uneori chiar și mai adînc. La noi însă, aceste precipitații nu dispar nicăieri. La adîncimea de 1,5 metri, în cel mai bun caz la 2 metri adîncime, precipitațiile sînt stopate de blindajul pămîntului veșnic înghețat care nu poate fi străpuns. Vegetația a aflat despre aceste particularități ale stratului superior al scoarței terestre, ea are rădăcini fie foarte adînci, fie întinse lateral, la mică adîncime. Știe foarte bine de unde să-și soarbă apa. De aceea și apare paradoxul despre care am vorbit.

Aș dori să extind explicațiile. Clădirea în care discutăm se află pe un teren îmbibat cu apă. Aici, chiar sub noi, a fost cîndva albia fluviului Lena, pămîntul este mîlos și raportul pămînt-apă este de aproximativ 50 la sută. La noi, asta se numește mlaștină. Pe scurt, într-un asemenea teren omul nu poate sta nici în picioare, dar nici nu poate înota. Am construit clădirea anume aici, pentru că mîlul este cimentat cu apă, a înghețat și constituie o bază bună pentru fundament, dar numai cu condiția să nu ne apucăm să încălzim locul.

Reporterul: Înțeleg că pentru Iakutsk înghețul e profitabil...

Academicianul: Dacă nu ar exista pămîntul veșnic înghețat, zona Iakutskului ar fi fost una dintre cele mai îngrozitoare de pe planeta noastră. Un deșert înghețat și atîta tot. Nu ar fi existat practic vegetație, iar tabloul ar fi pur și simplu îngrozitor.

Ce înseamnă oare pămîntul veșnic înghețat? Este el un prieten sau un dușman? Personal, înclin să-l consider prieten, dar, desigur, în condițiile specifice locale.

Reporterul: Aș dori să plecăm din nou, să zic așa, de pe gheața veșnică de aici, spre Cosmos.

Academicianul: Cosmofizicienii noștri, cum spuneam mai înainte, studiază și spațiul circumterestru și cîmpurile magnetice, interacțiunea cîmpurilor de radiații, și particulele cu energii foarte mari. Știți, desigur, cu cele mai perfecționate mașini create de om se pot obține energii de ordinul a

10^{18} electronvolți. Dintre ele fac parte cea cu fascicole electronice de la Novosibirsk, sincrofazotroanele de tipul celor de la Dubna sau din America. Dar toate nu obțin decît 10^{18} electronvolți. Noi, însă, captăm particule cu energia de 10^{20} electronvolți, adică de 10 milioane de ori mai puternice decît cele obținute prin eforturile oamenilor. Particulele cu asemenea energii parvin la noi din adîncurile Universului. Și Soarele generează particule, dar de ordinul 10^{12}, sau cel mult 10^{14} electronvolți. Aceasta deschide în fața noastră posibilități de a ne forma o imagine despre asemenea procese pe care nu sîntem capabili să le reproducem noi înșine și de a obține informații din adîncul Universului.

Și studierea Soarelui oferă multe lucruri interesante. Datele de care dispun în prezent cosmofizicienii noștri ne permit să afirmăm că activitatea Soarelui este legată în mod concret de bunăstarea noastră și de trecerea noastră în neființă.

Reporterul: Acum o altă problemă. O derivație a magistralei feroviare Baikal-Amur se îndreaptă spre complexul industrial sud-iakut...

Academicianul: Da. Pentru noi calea ferată are de rezolvat două sarcini. Prima înseamnă existența unei artere de transport spre zăcămintele deja cunoscute și explorate care așteaptă să fie valorificate. Dintre aceste zăcăminte fac parte cele de minereu de fier din Aldan și cărbunii cocsificabili. Pe planeta noastră există două regiuni unde minereul de fier și cărbunii cocsificabili necesari pentru producerea fontei se află alături. Primul loc este Alsacia și Lorena, loc în mare măsură exploatat deja de oameni și unde rezervele sînt în mare măsură epuizate, și al doilea loc este Iakuția de sud, unde de abia începe valorificarea acestor rezerve complexe. A doua importanță a oricărui drum într-o regiune nouă este rolul său de pionerat, care este greu de prevăzut de la bun început. Apar oamenii, apar și noi zăcăminte de minerale utile. Apare o cale de transport ieftină, apare și posibilitatea extragerii acelor minerale utile, care nu erau convenabile a fi exploatate în trecut.

Reporterul: Am lăsat, special, mai la urmă o întrebare referitoare la Institutul problemelor fizico-tehnice ale Nordului.

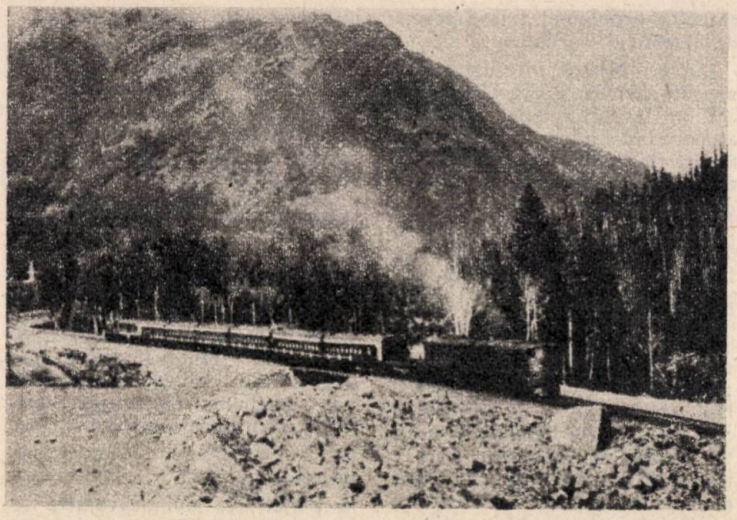

O derivație a magistralei feroviare Baikal-Amur se îndreaptă spre complexul industrial din sudul Iakuției

Academicianul: Este unul din marile noastre institute. El se ocupă, în primul rînd, de crearea de mijloace tehnice, de materiale și de procese tehnologice pentru condițiile nordului. Dumneavoastră știți, desigur, că unele materiale, și din păcate ele sînt numeroase, în condițiile unor temperaturi scăzute se comportă uneori cu totul neașteptat, iar în alte cazuri comportamentul lor poate fi prevăzut, dar oricum se comportă prost. Să luăm ca exemplu o marcă cunoscută de oțel. El este folosit pe scară largă în toate țările europene. Este foarte ieftin, nu este greu de fabricat pentru că se produce în cuptoare Martin și tocmai de aceea are multiple întrebuințări. În condițiile noastre acest oțel este inutilizabil. Se sparge ca sticla. Același lucru se întîmplă și cu cauciucul. De aceea apare necesitatea de a se crea mijloace tehnice speciale pentru condițiile nordului. Noi ne ocupăm de această problemă. Noi știm că o tehnică nouă trebuie întîi concepută, apoi proiectată și apoi produsă în serie și că pentru aceasta sînt necesari ani și ani. Tocmai de aceea noi lucrăm simultan și la adaptarea tehnicii de serie, adică a mașinilor rutiere și altora, astfel încît capacitatea lor de lucru și fiabilitatea lor în condițiile nordului să fie mai ridicate. Produsele de cauciuc în general nu merg în condițiile nordului și noi le înlocuim aici cu produse din polimeri. Pregătim aici compoziții speciale, adică amestecuri de polimeri și de alte materiale. Adică noi creăm pentru Nord și mașini noi, dar și materiale noi. Există greutăți mari și în tehnologia producției.

De exemplu, ne-am chinuit mult timp cu topirea pămîntului veșnic înghețat în zonele de extracție a aurului. Pentru ca o mașină să poată să sape pămîntul înghețat este necesar ca ea să fie foarte complexă. Se înțelege că, apoi, pentru spălarea nisipului aurifer este necesar ca acest nisip să fie la început decongelat pentru ca argila și nisipul să poată fi separate de aur. Astfel se procedează în întreaga lume. Noi am pornit însă pe altă cale. Acum noi ne gîndim cum să congelăm cît mai adînc solul pentru a obține același aur. Mecanismul procedeului este foarte complex. Știți desigur că așa-numita apă legată, care formează pelicule pe suprafețele porilor, îngheață la temperaturi de aproximativ 40 de grade. Pînă la această temperatură ea continuă să rămînă sub forma apei. Cînd noi facem ca această apă legată să treacă în stare solidă prin înghețare, fiecare picătură de apă căzută are efectul exploziei unei mici bombe, pentru că particulele deshidratate de argilă se unesc instantaneu cu această apă. Dar mai există și alte cazuri cînd trebuie rezolvate din nou

anumite probleme, ținînd seama de specificul nordului.

Lucrări foarte interesante se execută pentru sonde. Problema are un aspect global. Știți că atunci cînd forăm o sondă, adică atunci cînd pătrundem cu sapa în adîncul scoarței terestre, noroiul de foraj circulă între țevi și pereții sondei, scoțînd la suprafață roca măcinată de sapă, dar, în același timp, el presează asupra pereților sondei și astupă fisurile, sau mai bine-zis căile de infiltrare, căi prin intermediul cărora, ulterior, petrolul sau gazele trebuie să ajungă în sondă. Noi am realizat un dispozitiv care ne permite destuparea acestor canale de infiltrare. Este o treabă foarte importantă. Toate acestea se referă la activitatea Institutului de probleme fizico-tehnice ale nordului. O serie de alte probleme specifice nordului se rezolvă, de asemenea, în cadrul aceluiași institut. Mai avem un Institut minier al nordului. Problema principală de care se ocupă institutul este valorificarea zăcămintelor în condițiile nordului, pentru extragerea complexă a mineralelor utile. Aceasta înseamnă că atunci cînd începem extracția unui anumit minereu, noi nu trebuie să ne limităm la extracția numai a unui sau a doi componenți, ci să extragem întreaga gamă de minerale utile care se găsesc în zăcămîntul respectiv. Această direcție este urmată pe plan global, dar la noi ea este mai complexă din cauza unor condiții specifice legate de existența solului veșnic înghețat. De exemplu, în minele dumneavoastră, problema combaterii prafului, adică problema creării unor condiții optime pentru omul care lucrează în mină, sînt bine puse la punct. La dumneavoastră se lucrează în general cu apă pulverizată, apoi se culeg particulele în stare de suspensie și în felul acesta se purifică atmosfera din mină. La noi, în condițiile unei temperaturi de minus 12 grade în mină nu putem lucra cu apă pulverizată și de aceea sîntem nevoiți să prospectăm noi căi pentru a obține dacă nu confort, atunci cel puțin niște condiții cît de cît acceptabile pentru atmosfera din mine. Același lucru se referă și la utilajele miniere, pentru că ele toate sînt calculate pentru funcționare în condițiile unei temperaturi de pînă la minus 35 sau minus 40 de grade. Noi însă sîntem nevoiți să lucrăm și în condițiile cînd temperatura ajunge la minus 55 de grade. De aceea este necesar ca și utilajul și lubrifiantul utilizat pentru acest utilaj să ofere destulă siguranță.

Reporterul: Vă rog să-mi permiteți, în numele cititorilor revistei „Lumea", să vă mulțumesc pentru amabilitate.

Academicianul: Plăcerea a fost de partea mea. Aș dori, la rîndul meu, să le transmiteți cele mai cordiale urări de bine.

Vasile Crișu

REPORTAJ PE GLOB

R. P. Bulgaria

Sofia — tradiție și modernitate

În Sofia, nu există stradă sau bulevard de unde să nu poată fi zărită imensa cupolă de granit a Vitoșei, masivul la poalele căruia capitala Bulgariei își desfășoară, ca pe un evantai, cartierele.

Explicîndu-mi, pe diverse hărți și machete, ce se face în prezent pe plan edilitar și care sînt direcțiile dezvoltării urbanistice a orașului, Gheorghi Labov, director de departament în cadrul municipalității și unul dintre principalii arhitecți ce conferă capitalei bulgare noua înfățișare, mi-a arătat, la un moment dat, pe geam, muntele. „De acolo, de sus, puteți vedea totul". I-am urmat sfatul chiar după încheierea convorbirii, patru teleferice făcînd ca ascensiunea să fie „la îndemînă" aproape indiferent de locul în care te afli sau de ora la care iei o astfel de decizie.

Într-adevăr, de pe Vitoșa, priveliștea oferită de noile construcții este impresionantă. Edificiile noi, flancate de bulevarde largi, cu trafic intens, ocupă, practic, cam două treimi din oraș. Cealaltă treime, respectiv centrul istoric, este formată din construcții plasate pe trei cercuri concentrice, multe reprezentînd veritabile monumente de arhitectură veche. Odată, însă, cu dezvoltarea orașului, s-a văzut că, datorită configurației terenului — depresiune alungită, înconjurată de munți —, Sofia nu va putea să crească în sistem de cercuri concentrice. A început să se construiască unde s-a găsit loc liber, între masivii din preaj-

mă, avîndu-se, însă, grijă ca noul profil, liniar, al orașului să nu impieteze asupra înfățișării ansamblului său arhitectonic. Sofia s-a dezvoltat, în consecință, mai mult pe direcția est-vest, noua structură, de metropolă modernă, fiindu-i conferită, practic, în ultimele trei decenii. A apărut, astfel, un nou cartier la Liulin, spre vest, care adăpostește în prezent 80 000 de locuitori. Aici, macaralele șantierelor se rotesc, în continuare, cu sîrguință, Liulinul trebuind să cuprindă, în final, blocuri pentru 120 000 de locuitori. Mladost, Drujba, Lozeneț, Cervena Zvezda sînt alte denumiri ce marchează, de asemenea, reușite edilitare la Sofia, orașul care — așa cum o atestă și deviza sa — „crește, dar nu îmbătrînește".

Acum, preocupările edililor sînt îndreptate — după cum afirmă gazdele — spre un nou joc al volumelor, cu scopul punerii mai mult în valoare a centrului istoric. Pe de-o parte, vor fi menținute și dezvoltate formulele încercate pentru integrarea vestigiilor edilitare rămase din antichitate și epoca medievală, cu atît mai prețioase cu cît urma multora dintre ele a fost ștearsă de invaziile repetate și dominația otomană de cinci secole. Așa cum îmi spunea șeful serviciului arheologic al muzeului orașului Sofia, Magdalina Stanceva, experimentul realizat în pasajul Porții de Est, unde toată lumea care-l străbate parcurge și un colț al vechii așezări, luînd cunoștință „pe viu" de istoria capitalei, va fi reluat și în alte sectoare ale Sofiei. Se încearcă, spre exemplu, la ora actuală, conservarea vechii Porți de Vest a orașului, descoperită recent, și integrarea ei, aidoma Porții de Est, în peisajul urbanistic modern. Pe de altă parte, există acum o preocupare de reducere a verticalei edificiilor moderne, îndeosebi dinspre marginile Sofiei spre centru, pentru scăderea perspectivei spre nucleul istoric și evidențierea sa, în acest fel, și mai puternică. De asemenea, pe panta Vitoșei a început ridicarea unor blocuri mici, fără ascensor, terenul abrupt recomandînd, de altfel, o asemenea soluție.

Preocupările edililor sînt, așadar, multiple, iar sinteza ce rezultă dintre vechi și nou conferă Sofiei trăsături inconfundabile. La soluțiile găsite se adaugă, permanent, formule noi. Le reclamă ritmul vertiginos în care se dezvoltă orașul, care a ajuns în mai puțin de un veac, de la 12 000, la peste un milion o sută de mii de locuitori.

REPORTAJ PE GLOB

R.S.F. Iugoslavia

Osijek — un oraș în transformare

Situat de-a lungul malului drept al rîului Drava, nu departe de revărsarea ei în Dunăre, Osijekul se dezvăluie vizitatorului ca un puternic centru economic și cultural, îndreptățindu-și apelativul de capitală a Slavoniei și Baranjei, cum sînt denumite șesurile ce-l mărginesc, din nord-estul țării.

Biografia sa este bogată, refăcînd drumul parcurs de la o mică așezare de pescari și crescători de vite, la orașul de astăzi, cu peste 120 000 de locuitori. Există aici nenumărate urme, care datează din epoca bronzului și fierului; adevărata sa istorie începe, însă, odată cu ridicarea castrului roman de la Mursa, denumire atribuită așezării, potrivit legendei, încă de celți. Situarea Mursei pe cel mai scurt traseu între centrul și răsăritul Europei a făcut ca ea să devină, curînd, unul din cele mai importante centre strategice și economice de la granițele imperiului roman. Vitregii ale secolelor ce urmează sînt înfruntate cu bărbăție, voința locuitorilor vădindu-se, de fiecare dată, mai puternică decît urgia seminților cotropitoare. Numele de Osijek și-l capătă în secolul al XII-lea și, după ce, printr-o dezvoltare continuă, ajunge — pe la sfîrșitul secolului al XVIII-lea — să înglobeze și cele trei comune din jurul său, obține, în 1806, statutul de „oraș liber".

Dezvoltarea industrială a Osijekului a început în 1856, cînd aici au fost deschise o serie de mici întreprinderi, între care și fabrica de mașini agricole, apoi cea de mobilă și de marochinărie. În oraș se formează, treptat, o clasă muncitoare puternică, fiind elocvent, în acest sens, faptul că tocmai în Osijek este creată, în 1867, și prima asociație muncitorească din Iugoslavia. Aceste tradiții au jucat, firește, un rol important în anii cînd Osijekul a început să-și scrie noua biografie, anii edificării socialismului.

Mobilizați și îndrumați de Uniunea Comuniștilor, muncitorii au depus, după eliberare, eforturi considerabile nu doar pentru refacerea vechilor întreprinderi — aceasta ar fi fost, într-un fel, mai simplu —, ci pentru racordarea lor la exigențele construirii economiei noi, socialiste, a țării. A fost nevoie de muncă multă, își amintesc muncitorii mai vîrstnici, de renunțări, reușitele, numeroase, fiind adesea împletite și cu neîmpliniri. Dar și de această dată dîrzenia a învins. Astăzi, în oraș există 130 de organizații economice, întreprinderile vechi au fost modernizate, au apărut fabrici noi, gama produselor livrate țării de Osijek a crescut considerabil. Fabrica de mașini agricole, cea de țesături „LIO" și cea de confecții „Slavonia", combinatul chimic „Saponia" care, între altele, asigură jumătate din producția de detergenți a țării, fabrica de chibrituri „Drava", care satisface 75 la sută din necesitățile interne, exportîndu-și producția și în alte țări, combinatul de mobilă, numeroasele

întreprinderi din ramura industriei alimentare, ca și multele organizații specializate în servicii și comerț alcătuiesc un tablou sugestiv al dezvoltării economice a Osijekului contemporan. El n-ar fi, însă, complet dacă nu am avea în vedere atenția sporită acordată în ultimii ani unei vechi îndeletniciri — agriculturii, combinatul agroindustrial de aici dispunînd de 60 000 de hectare teren arabil, numărîndu-se printre cele mai mari din Iugoslavia.

În 1975, la Osijek a fost înființată o universitate, fiindu-i astfel întregit profilul de centru cultural. Aproximativ 7000 de studenți urmează, anual, cursurile a șapte facultăți, cei mai mulți dintre ei pregătindu-se să-și aducă o contribuție de înaltă calificare la dezvoltarea, în continuare, a economiei orașului lor drag.

R.D. Germană

Metamorfozele Schwerin-ului

La Schwerin în zadar vei căuta, în peisajul urbanistic, silueta acelui cunoscut monument de arhitectură pe care-l reprezintă, în orașele germane, sediul primăriei. Aici, tradiționalul Rathaus lipsește și, după cum aveam să aflu, este singurul caz de acest fel din Republica Democrată Germană.

Istoria orașului explică absența Rathausului. Prinții von Mecklenburg care și-au stabilit în secolul al 12-lea reședința aici, în centrul acestei importante zone agricole din nordul țării, și, mai tîrziu, iuncherii feudali au împiedicat, timp de aproape opt secole, afirmarea, în vreun fel, a conștiinței civice. Castelul somptuos, cu luxoase esplanade, și Domul din imediata sa vecinătate, considerat a fi cea mai veche clădire din Schwerin, simbolizează — după cum îmi spuneau gazdele — acele forțe din trecut care s-au opus, cu neîntrecută obstinație, încercărilor de construire a unei primării de teamă de a nu le fi slăbită dominația tiranic exercitată asupra minții și spiritului locuitorilor.

Împotrivirea s-a manifestat, la fel de înverșunată, în fața afirmării oricărui element de progres, Schwerinul, ca și întreaga zonă mecklenburgheză, constituind, pînă în urmă cu cîteva decenii, elemente de referință pentru noțiunea europeană de subdezvoltare. Cu atît mai evidente devin, pentru vizitatorul avizat, transformările petrecute în anii construcției socialiste pe aceste meleaguri. A fost schimbată, practic, structura întregii regiuni Schwerin, ea devenind, dintr-o zonă agrară, una agrar-industrială. Eforturile au fost mari, nu de puține ori satisfacția succeselor a fost împletită cu amărăciunea unor neîmpliniri, dar a învins tenacitatea oamenilor, hotărîrea lor de a-și făuri, sub conducerea Partidului Socialist Unit din Germania, o viață nouă.

Schwerinul este înscris astăzi plenar pe coordonatele progresului. Fabrica de cabluri electrice, uzina de prelucrare a maselor plastice și cea de preparare a nutreturilor combinate au fost printre primele ridicate aici după reconstrucția postbelică, ele prefigurînd vocația nouă a orașului — cea industrială. Au fost dezvoltate, treptat, industria alimentară, a lemnului, cea a materialelor de construcție, industria constructoare de mașini grele și cea electrotehnică. Uzinele „Klement Gottwald" au fost transformate dintr-o fabrică mică, într-o mare și modernă întreprindere socialistă producătoare de utilaje pentru construcția navală. La începutul anilor '70 a apărut complexul Schwerin-Sud, amplasat pe o suprafață de circa 200 de hectare. Acesta, cuprinzînd șase întreprinderi, cu mai multe mii de salariați, a întregit profilul industrial al localității, ca și al regiunii, care se poate mîndri astăzi că furnizează toate mașinile casnice de cusut ale Republicii Democrate Germane, aproape toate navele fluviale de agrement, 87 la sută din producția de faianță, 41 la sută din cea de ventile hidraulice, 32 la sută din cablurile electrice de forță. Un asemenea bilanț reprezintă, deopotrivă, chezășia că importantele sarcini trasate de documentele celui de-al X-lea Congres al Partidului Socialist Unit din Germania colectivelor de oameni ai muncii în industria Schwerinului vor fi exemplar îndeplinite.

Schwerinul cunoaște transformări radicale și din punct de vedere urbanistic, orașul îmbogățindu-și zestrea edilitară cu numeroase noi cartiere, cu o arhitectură modernă. Siluetele de beton și sticlă ale blocurilor recent ridicate au apărut în zona denumită Grosser Dreesch — care va adăposti, la mijlocul actualului deceniu, circa 600 000 de locuitori, în Schwerin-Lankow, ca și în partea de vest a orașului. Este edificator, de altfel, pentru această activitate susținută, că, în ultimele trei decenii, numărul locuitorilor Schwerinului s-a dublat, ajungînd în prezent la circa 115 000.

Grupaj realizat de
C. Vasile